

KOLIZIJA

Fotografija na poledini knjige:
Jovo Ilukić, Wien, leto 2016.

JOVO ILUKIĆ

KOLIZIJA

BEOGRAD, septembar 2018.

PREDGOVOR

“Posvećujem ovu zbirku pesama, koja je plod nemira i sukoba sa samim sobom, svima onima koji žele da pronađu istinu i stanu na put samospoznaje.“

Ovako je, do nedavno, izgledao prvi pasus ove knjige, koju vi, uvaženi čitaoci, upravo držite u rukama, ali nepredviđene okolnosti naterale su me da malo proširim ovaj uvod.

Naime, još u toku 1997. godine, dok je većina ovih pesama bila u fazi stvaranja, posećivao sam redakcije mnogih beogradskih časopisa koji objavljuju poeziju, u nadi da će bar jedna moja pesma biti objavljena. Na žalost, to se nije dogodilo. Imao sam 21 godinu i nisam odustao, što bi učinila većina pesnika. Od tada je prošlo onoliko godina koliko sam tada imao i sada sa 42 objavio sam nekoliko knjiga, kao i izvestan broj pesama po nekim od tih časopisa.

Kad sam polovinom novembra 1997. godine priveo kraju rad na rukopisu ove knjige, obišao sam desetak beogradskih izdavača. Većina njih rekla mi je da ovakvu knjigu niko neće objaviti.

Ipak, bilo je izdavača koji su pažljivo pročitali ovu knjigu u rukopisu. Rekli su mi da ona poseduje mnoge dobre strane, ali da postoji mnoštvo razloga zbog kojih je ne bi bilo dobro objaviti u njenoj sadašnjoj verziji. Po njihovoj oceni moja poezija je ispovedna, buntovna, mračna, cinička, provokativna, revolucionarna, nihilistička, sa dosta praznih i suvišnih mesta, direktnih figura i patetičnih delova, da zalazi u prostore iracionalnog, nedokučivog, kosmičkog, čime razmiče granice poezije.

Čudilo ih je to što je njen autor toliko mlad. Skrenuli su mi pažnju na to da religija ne treba da se upliće u poeziju, zaboravivši pri tom da su Vede, biser staroindijske književnosti, u stvari jedna velika poezija, čija je glavna tema upravo religija. Rekao sam im da naslov ove knjige u potpunosti opravdava njenu sadržinu, dok su oni u tom nezgodnom političkom trenutku, u vremenu totalnog ludila i kolektivne paranoje koja je završila bombardovanjem naše zemlje od strane zapadne vojne alijanse i osude njenog režima od strane većeg dela sveta, izrazili sumnju da iza mene stoje moćnici takozvanog Novog svetskog poretka.

Ovo je prilika da javno kažem kako niko ne stoji iza mene.

Shvativši da u zemlji u kojoj sam se rodio neki klerikalni krugovi rade na čišćenju svega što je kosmopolitsko i opšteljudsko, a pošto sam lišen straha od bilo koga i čega, odlučio sam da ovu knjigu sam objavim, posle toliko godina, pod starim naslovom. Iako smatram da ne predstavljam opasnost ni za koga dok god se nalazim u gustim oblacima svog sveta, spreman sam, ako je potrebno, da položim i svoj život za ove i nove ideje, jer on vredi manje od ove poezije.

U međuvremenu napisao sam još toliko pesama koliko ih je bilo u toj zbirci, najviše u toku 1998. i 1999. godine, zaključno sa nekim pesmama iz 2000. godine, i tu prestao sa pisanjem poezije. Dobar deo pesama, one najuspelije, „poklonio“ sam glavnom liku romana „Ana Marija me je ludo volela“, objavljenog 2005. godine, pesniku i umetniku, ubeđen da većinu pesama koje sam pisao nikada neću objaviti, i da one jedino tako mogu ugledati svetlost dana. Da li sam pogrešio ili ne, o tome

nikada neću razmišljati. Tu su i neke pripovetke, koje sam napisao u međuvremenu, i koje sam stavio na sam početak. Ova knjiga je tako skoro duplo obimnija od one koju sam zamislio sada već davne 1997. godine.

Ulaskom u novi vek prestao sam da pišem poeziju i to je razlog da sve svoje preostale pesme i pripovetke stavim na jedno mesto.

Približava se vreme apsolutne slobode i velikog duhovnog razvoja pojedinaca koji to žele. Ovo govorim i stoga što sam to osetio na sopstvenoj koži. Pade mi na pamet Vladimir Majakovski i njegova pesma „Oblak u pantalonama“, koja se u originalu zvala „Trinaesti apostol“. Tadašnja književna cenzura nije dozvolila takav naslov i on ju je nazvao imenom po kome je postala poznata. A ja sam u toku 2006. godine objavio roman „Luciferov apostol“. Pa kud ćete veće autorske slobode?

Ne verujem u kolektivnu svest čovečanstva, kao i u njen uspon, jer je sve više neosvešćenih ljudi, onih koji se tetoviraju, pirsinguju, pričešćuju hamburgerima i coca cola-om, veruju u sve što vide i čuju, i nemaju svoje ja. Znači samo odabrani pojedinci...

Dobro, da vas više ne davim, a na narednim stranama navešću još neke detalje.

Ja hoću da pevam o svemu što mi padne na pamet, bez obzira na to da li se nalazim u poeziji ili prelazim u antipoeziju. Uzdravlje i živi bili.

NEKE MOJE KOLEGE O OVOJ KNJIZI

* * *

Vreme knjige / Stubovi kulture

Beograd, 26.12.1997.

Poštovani gospodine Ilukiću,

Vaša pesnička knjiga poseduje mnoge dobre strane, ali postoji čitav niz razloga zbog kojih ovaj rukopis ne bi bilo dobro objaviti u njegovoj sadašnjoj verziji.

Svaku pohvalu treba uputiti Vašem nastojanju da u poeziji budete originalni, da dođete do kompletne pesničke vizije ili da svojoj poeziji obezbedite samosvest, pa čak i da tu samosvest komentarski ispoljavate.

Da bi se u poeziji pisalo originalno, neophodno je poznavati barem modernu poeziju. Da bi se došlo do sopstvene vizije u poeziji potrebno je biti strog i kritičan prema sopstvenom pisanju. Vi to niste u dovoljnoj meri, pa zato Vaš rukopis ima dosta praznih mesta, direktnih figura i patetičnih delova. Zato Vam predlažem da još radite na ovom rukopisu i da u pisanju poezije što više koristite načelo selektivnosti.

Sa najboljim željama,
urednik,
Gojko Božović,
pesnik i književni kritičar

* * *

Gospodinu Jovu Ilukiću, autoru zbirke pesama „Kolizija“,

Pročitao sam Vaš pedantno sređeni rukopis zbirke, kao i komentare koji idu uz nju. Bio sam iznenađen brojem tema koje pokreće Vaša poezija - to je čitava jedna kosmogonija. Vaša poezija je intelektualni čin rezignacije, protesta, bunta, nemirenja sa postojećim stanjem stvari, ona je pokušaj pjesničkog obračuna sa svijetom koji ga okružuje, ona je istovremeno i poezija i kritika. Vi kažete anti-poezija i u pravu ste.

Moja zapažanja svode se na sledeće...

Obavezno čitati poeziju savremenika, i naših i stranih.

Iščitati još jednom sve svoje pjesme. Skraćivati pjesme tamo gdje se motivi ponavljaju ili su slični. Izbjegavati davanje pouka pjesmom. Čitalac hoće ljepotu koja može biti zamjena za ubijenu istinu. To je ono pravo poetsko značenje. Njega treba slijediti kao unutrašnji glas.

Pjesnik ne smije biti narator. Patetiku treba obuzdavati osmišljenim osjećanjem, čak i kada je pesimizam i rezignacija u pitanju. Pitanje vjere i opstanka svijeta, pitanje nemira i vizija, kolizije i pjesničke antiharmonije su vječna pitanja, i njih niko nije razriješio prvom knjigom, pa čak ni cijelim životom...

Pjesnik mora biti svoj po cijenu patnje i nerazumijevanja.

Istinski pjesnik se ne boji samoće, pjesma je njegov most sa životom i veza sa svijetom....

Pjesnik mora biti jako kritičan prema svom djelu, da bi bio isto tako kritičan prema svijetu u kome živi.

Vi imate talenta, pišite, razmišljajte, analizirajte, zapisujte... živite svaku svoju pjesmu, da bi ona mogla biti rođena kao pjesma.

Prijatno ste me iznenadili. Najteža je prva knjiga. Što se tiče izdavača, u ovom vremenu je dosta teško, ali, ne treba gubiti nadu, hrabrost je vrlina umnih.

Srdačan pozdrav.

Vaš iskreni kolega,
Momčilo Jokić,
Književnik i publicista

Arandelovac, 1. avgusta 1998.

OBJAŠNENJE NASLOVNE STRANE

Naslovna strana ove knjige je materijalizacija svih stihova odavde koji nose neke nove ideje.

U običnu nišu kakvih danas ima u katoličkim i nekim protestantskim crkvama širom sveta, a kakvih je nekad bilo u rimskim hramovima, u kojoj bi trebalo da stoji kakav kip, ja sam smestio hram, malo veći od tog kipa, koji ulazi u nišu ne više nego što je razmak između dva stuba sa lica hrama. To je hram za jednog čoveka. Hram je kopija originalnog hrama iz duhovnog svemira, sa malim dodatkom, naime sa trouglom na njegovom vrhu...

Tri jonska stuba koja drže portal ispred ulaza u hram simbolizuju tri osobine Velikog Arhitekta: **Potentia** = Moć, **Sapientia** = Mudrost i **Amor** = Ljubav; oko stubova su obmotane dve zmije koje čuvaju hram od nepoželjnih posetilaca, preko čijih su tela prebačene dve šestougaone zastave.

Lice prve zastave ukrašeno je ogromnim prostorom koga nazivamo svemir, čiju gornju polovinu pokriva svetlost najbliže nam zvezde (u koju sam postavio svevideće oko Velikog Arhitekta), donju polovinu nekoliko nama najbližih nebeskih tela i dalekih zvezda od kojih se vide samo tačke, a u prvom planu je planeta na kojoj trenutno, privremeno boravimo.

Lice druge zastave ukrašeno je simbolima svet-skih religija i slovima latinskog alfabeta. U prvom planu su tri kuršumima probijene lobanje; dve okrenute prema stubu koji simbolizuje Ljubav predstavljaju obično, profano čovečanstvo, onaj svet koji ne poznaje suštinu stva-

ri, koji prihvata podelu među ljudima na rase i nacije, za koga je jedini životni ideal prizemna ljubav ili prizemna religija; lobanja u sredini predstavlja sve one pojedince koji se odriču ideála profanog čovečanstva, okreću se stubu koji simbolizuje Mudrost, i, zbog stalne potrage za istinom, ideje koje upoznaju u njihovim mozgovima stvaraju koliziju.

Šta se nalazi na naličjima obe zastave, to znaju samo oni ljudi koji uđu u hram.

Svaki pojedinac koji se odriče prizemnih religija i koji, zbog svoje potrage za istinom, dođe u sukob sa samim sobom, ima pravo da uđe u hram. On je čovek koji poseduje određenu količinu prizemne ljubavi i malo mudrosti, jer traga za istinom i teži samospoznaji, i zato u hram ulazi između dva zadnja stuba: Mudrosti i Ljubavi. U hramu taj isti pojedinac pronalazi istinu, upoznaje naličje svih stvari, napušta prizemnu ljubav, odriče se prizemnih religija, proširuje svoju mudrost, prihvata ideju o padu i stalnom kružnom kretanju duha i materije, izgrađuje samospoznaju i tako postaje samoprosvetljeni pojedinac koji poseduje moć i mudrost dovoljnu za napuštanje materije; zato iz hrama izlazi između dva prva stuba: Moći i Mudrosti.

Prosvetljeni pojedinac je konačno oslobođen od svakog oblika kolizije i spreman je za povratak u duhovni svemir.

Beograd, mart 1998.

PRIPOVETKE

MIHAEL I IZABEL

Mihael je bio najpovučeniji dečak u svojoj generaciji. Bio je usamljen, družio se samo sa knjigama i pomalo mucao. Zbog te njegove govorne mane vršnjaci su ga zadirkivali. Vremenom je stekao strah od ljudi i kad god bi se nekome približio - pocrveneo bi.

Bio je zaljubljen u Izabel, devojčicu iz škole. Strah, da će biti odbijen, bio je jači od njegove ljubavi prema njoj. Iz tog razloga joj nikad nije prišao.

Izabel je bila jedna od onih devojaka koje su se slabo družile sa momcima. Sve joj je išlo od ruke i u svemu je bila prva. Nije pohađala isti razred kao i Mihael, ali ga je primećivala i bila zaljubljena u njega. I kod nje je bio prisutan strah; bojala se da će je Mihael odbiti i stoga se s njim uvek nalazila na distanci.

Vremenom, između njih dvoje se razvila platon-ska ljubav. Voleli su se, ali su bili daleko jedno od drugog. Izabel je, istina retko, ponekad pokušavala da sa njim prozbori poneku reč, no on ju je vešto izbegavao. I uvek se sve svodilo na ništa.

Mihael je jednom prilikom načinio grešku (bila je to po njegovim merilima ogromna greška). Kazao je svom jedinom drugu da je zaljubljen u Izabel. Za to je uskoro saznala cela škola. Nije im bilo prijatno. Crveneli su prolazeći jedno pored drugog. Mihael je bio očajan. Osećao se kao da su mu sve lađe potonule.

Ali iznenađenjima nikad kraja. Najbolja Izabelina drugarica odlučila je da ih sastavi. Rekla je i njoj i njemu da u određeno vreme budu ispod najvećeg rečnog mosta. Izabeli je rekla da će tamo biti njene druga-

rice, a Mihaelu da će ga čekati jedini drug.

Na zakazanom mestu, u zakazano vreme, došlo je do susreta. Izabel je prva došla na sastanak. Ugledavši Mihaela kako joj se približava sve joj je bilo jasno.

- Mihaele?! Otkud ti?!

- I-i-izabel?

- Ćuti. I priđi mi već jednom.

Nisu više govorili. Zagrlili su se i poljubili. Ljubili su se dugo, minutima, desetinama minuta...

Na kraju, kad su se umorili, pogledali su se pravo u oči. Izabel je htela nešto da kaže, ali Mihael ju je preduhitrio:

- I-i-i-i-i... I-i-i-i-i...

Hteo je da joj kaže da je voli, ali nije mogao.

- I-i-i-i-i... I-i-i-i-i...

- Polako, Mihaele, polako...

- I-i-i-i-i... I-i-i-i-i... I-i-i-i-i... Ma nosi se!

Odgurnuo ju je od sebe i plačući pobegao odatle. I ona je zaplakala. Vikala je za njim:

- Mihaele! Vrati se! Mihaele!

Bilo je krivo i njoj i njemu. Plakali su, ali nisu mogli da isprave grešku. Ili možda nisu hteli. Plakao je i Mesec koji je tek ukrasio nebo i reka čija je voda tekla u nepovrat.

FELIKS

Feliks je bio najnemirnije dete, ne samo u svojoj zgradi, već i u celom kvartu svog velegrada, dok su u njemu živeli belci, a ne emigranti iz Azije i Afrike. Rođen poslednje godine sedme decenije dvadesetog veka, jedinac u oca i majke, plavooki Feliks bio je dugo iščekivani plod ljubavi dvoje zrelih ljudi.

Kad god bi Feliks sišao u dvorište ispred zgrade, među svoje vršnjake, izbio bi nered. Deca, i ona starija i ona mlađa od njega, vraćala su se kući razbijenih noseva i oguljenih kolena. Svi su ga mrzeli. Svi su ga se i plašili.

Zbog svog ponašanja bio je često zatvaran u svoju prostranu sobu, kako bi se smirio. Ali on ni tu nije bio miran. Osmislio je jednu neobičnu igru: od šahovskih figura iz nekoliko kutija obrazovao je dve vojske - crnu i belu. Vodio je ratove za koje niko nije znao, ali koji su bili jednako krvavi kao i oni pravi.

U školi je bio agresivan prema dečacima i navalentan prema devojčicama. Izazivao je svoje predavače, ne poštujući njihov autoritet, smejući im se pravo u lice. Da se kojim slučajem rodio u nekom od prošlih vekova, Feliks bi sigurno bio vođa i veliki ratnik.

Kad je imao jedanaest godina letovao je na hrvatskom ostrvu Hvaru. Njegova porodica odsela je u jednom starom letnjikovcu, pokraj same stenovite obale, od koje ih je delio jednosmerni put koji su najviše koristili pešaci. Odlazili su na plažu rano ujutro, za ručak su se vraćali u iznajmljeni apartman, da bi zatim i poslepodne proveli na plaži.

Tog je leta Feliks povredio celu porodicu. Dok mu se majka nalazila u plićaku, bacio je jedan povelik kamen koji nije pao u vodu, već na stenu na obali gde se raspukao na dve polovine: jedna je ostala na stenovitoj obali, dok mu je druga udarila majku u bočni deo stomaka načinivši joj veliku posekotinu. Još u toku tog dana posetila je lekara, sanirala je povredu i više nije smela da se kupa. Sebe je povredio dan kasnije, kad je pao sa ljuljaške, pošto se čitav jedan sat ljuljao kao sumanut. Ni on nije smeo da se kupa nekoliko dana. I to, što nije smeo da ulazi u toplu vodu Jadranskog mora, bilo je kobno i po njega i po njegovog oca.

Jednog popodneva, dok su mu roditelji sedeli u hladovini borovog drveća, iznad plaže, on je obilazio dvorište letnjikovca i upoznao se sa njegovim živopisnim biljnim svetom. Prošao je pored turista iz Švedske, Danske i Nemačke, koji su sedeli u gustoj hladovini starih maslina i pili ledeni čaj, došao do ulaza i tu stao. Na pijedestalima sa obe strane stepenica nalazile su se kamene kugle. Seo je na jednu od njih i tu posedeo minut-dva razmišljajući kuda i šta dalje. Na pamet mu nije palo ništa drugo do da sedne i na drugu kuglu. I tu se dogodilo nešto neobično. Kamena kugla se pomakla u stranu. I njemu je na pamet pala najluđa ideja: odlučio je da je gurne prema letnjikovcu i, ako ga ne poruši, onda da ga bar znatno ošteti.

To je i uradio. Ali je pogrešio. Pre tog svog nedela nije primetio da je staza nagnuta prema moru, a ne prema kući. Kamena kugla se kratko kotrljala prema letnjikovcu, a onda se zaustavila i krenula prema kapiji. Počela je da se kotrlja niz stepenice, stepenik po stepenik. Njeno kretanje čula je nekolicina turista, pa i Fe-

liksov otac. Znao je da je njegov sin nešto učinio, osetio je to nekim svojim šestim čulom, ali nije znao šta. Feliks je stajao nad svojim nedelom i pomislio: „Ako kugla poruši kapiju i skotrlja se na plažu - usmrtiće najmanje šest kupača. To je manje od osam, od osam piona sa šahovske table. To i nije tako strašno.“

Feliksov otac je procenio odakle dopire zvuk i uputio se prema kapiji. Kugla se nezadrživo kotrljala nizbrdo. On i još jedan Šveđanin otvorili su kapiju, pritrčali joj i zaustavili je svojim golim ramenima. Zatim su je, sa privremenim stanarima letnjikovca, vratili nazad. Feliks je dobio batine, a vlasnik letnjikovca kritike zbog toga što obe kugle nisu bile nataknete na debele armature. Feliksov otac je zaradio veliku ranu na ramenu. Ni on nije smeo da se kupa. Ali to nije uskratilo njihovo letovanje; proveli su ga do kraja.

I idućih godina letovali su na hrvatskoj obali.

Feliks je u dvanaestoj godini prvi put u životu poljubio jednu simpatičnu devojčicu, a u trinaestoj je prvi put vodio ljubav sa jednom odraslom ženom. Bio je pravi Austrijanac.

One godine kada je ceo svet potresla vest o eksploziji reaktora u sovjetskoj elektrani Černobilj, Feliks je postao član jedne male neonacističke organizacije. Njeni članovi su uglavnom napadali strance, privremene radnike u svojoj domovini. Sa osamnaest godina postao je starešina jednog ogranka te organizacije, čiji su se članovi međusobno nazivali vitezovima tevtoncima. Svi su oko vrata nosili tevtonski krst, a na kragnama po dva slova S. Na skupovima je držao vatrene govore, o potrebi stvaranja takozvanog Četvrtog Rajha, koji bi obuhvatao sve alemanske zemlje i teritorije bivše Austro-Ugarske

Monarhije: nova Nemačka Imperija od Severnog i Baltičkog do Jadranskog mora.

Početakom devedesetih godina dvadesetog veka sa političke karte Evrope nestale su neke stare zemlje, da bi bile stvorene nove. U jednoj od njih izbio je građanski rat.

Pošto je napunio dvadeset i prvu godinu, umesto da stupi u regularnu vojsku svoje domovine, prijavio se u hrvatske paravojne formacije. Našao se u maloj grupi austrijskih dobrovoljaca. Hrvati su ih zvali njemačke ustaše. Bili su tu i Španci, Poljaci i Irci, najmilitantniji katolici Evrope. Došli su u Bosnu, da pomognu katolicima u borbi protiv muslimana.

Bili su najborbeniji vojnici, pravi jurišnici. Feliks je tada prvi put u životu ubio čoveka. Pucao mu je iz neposredne blizine u potiljak. Nije osećao grižu savesti. Od tada je ubio još nekoliko ljudi.

Jednog dana došao je red i na njega. Pri bezuspešnoj opsadi jednog muslimanskog uporišta, u gradu Mostaru, metak ga je pogodio pravo u grudi. Pre nego što je izdahnuo, prozborio je: „Ja sam samo pion na šahovskoj tabli... Za mene je partija završena...“

Metalni kovčeg sa njegovim telom poslat je kući, pokriven hrvatskom zastavom. Njegove ostarele roditelje ništa nije moglo utešiti.

Svi ljudi koji su ga poznavali smatrali su ga ludim, a njegovu smrt suludom. Njegova braća, pak, sećajući se bivšeg starešine, na svojim skupovima su skandirali: „Dole Slovenija! Dole Hrvatska! Jadransko primorje je naše!“

CRVENA MARAMA

Ovo se dogodilo početkom šezdesetih godina dvadesetog veka.

Mladić i devojka iznajmili su čamac za dvoje u nameri da njime oplove Dubrovački zaliv. Dubrovnik, biser Mediterana, meka turizma, grad starina i festivala, blistao je iza njih dvoje. Sunce se užurbano približavalo zapadu kad su odlučili da malo zaplove prema pučini.

Svetlo-plava boja mora ubrzo je počela da prelazi u tamno-plavu morsku vodu. Mladić je veslao. Devojka je nosila crvenu svilenu maramu.

Slabašni povetarac je narastao u malo jači vetar. Vihor je devojci skinuo maramu s glave i ona se začas našla na dnu mora.

Zaplakala je. Bila je to njena omiljena marama.

Mladiću su njene suze rastopile srce. Bez razmišljanja je skočio u vodu. Ronio je, zapravo tonuo je prema dnu, ne štedeći vazduh. Oči su mu bile širom otvorene. I taman kad je stigao do nečeg crvenog - shvatio je da je to bio koral.

Morao je upotrebiti natčovečanski napor kako bi izronio na površinu. Tamo ga je čekala uplakana devojka. Molila ga je da zaroni još jedanput i kažiprstom mu pokazala tačku na dnu koja se crvenela.

- Eno je! - vikala je. - Znam gde je pala!

On je ponovo zaronio u plavo i toplo more. Prošao je pored jata riba koje su se poigrale s njegovom gustom kosom i zagolicala ga po leđima, stigao do dna, ali je na vrhu velikog crvenog morskog sunđera ugledao

samo jednu malu dobroćudnu krabu. Ovog puta se malo duže zadržao na dnu. Ali osim raznobojnih morskih korala i sunđera ništa drugo nije video.

Izronio je sa velikom mukom. Bio mu je potreban čitav minut da se pošteno nadiše.

- Valerija, - prebacio joj je - zar ti ta marama baš toliko znači?

- Da. Znači mi isto koliko i ti.

To što je izgovorila nije mu bilo po volji. Ali on ju je mnogo voleo i skočio je u vodu.

I dok je ona sedela u čamcu, on se družio sa živim morskim svetom, grlio ribe, rukovao se sa oktopodima i ljubio sa morskim zvezdama.

Vreme je neumitno odmicalo.

Valerija se ozbiljno zabrinula za svog dragog kad je istekao treći minut. Plakala je koliko je grlo nosi. Poplašila je sve ptice. Njena tuga je bila neizmerna.

- Zar zbog jedne obične svilene marame?! - jadalala se sama sebi. Ali niko je nije čuo.

Odjednom ju je prenulo šuštanje vode, onakvo kakvo se čuje kad delfin iskoči iz mora. Okrenula se i na pramcu čamca ugledala Maria. U zubima je držao njenu crvenu maramu.

Izvukla ga je iz vode i položila na palubu čamca. Bio je polumrtav. Jedva je disao. Poljubila ga je i to mu je vratilo snagu. A i marama je bila tu.

Sunce se nalazilo na samom zalasku kad su oboje počeli da veslaju prema obali. Valerija je veslala jače od Maria. Na glavi joj se nalazila polusuva crvena svilena marama.

Ljubili su se. Voleli su se. Crvena marama ih je zbližila više nego svi dani i meseci njihove ljubavi.

CRNOGORAC U AMERICI

Aerodrom Beograd, početak avgusta 1987. godine. Milo je jutros sa majkom stigao vozom iz Nikšića. Pre podne su proveli u gradu.

- Eto, ispunila ti se želja - reče mu majka dok na kontrolnom punktu cariniku pokazuje pasoše. - Sad ne možeš reći striku da te Pero nije pustio.

Napustivši hodnik i aerodromsku zgradu ušli su u avion. Seli su na svoja sedišta. Milo je bio nemiran. Vrteo se levo-desno, posmatrao aerodromsku pistu, i avione koji su poletali i sletali.

Umirio ga je prijatan glas glavne stjuardese. „Putnici, molimo vas da vežete vaše pojaseve i ugascite cigarete!“ - rekla je na srpskom, a zatim i na engleskom - „Passengers! Please, helplessly your belts and put your cigarettess!“

Avion je poleteo u dva časa posle podneva.

Milo je gledao kroz prozor. Aerodromska pista se postepeno smanjivala, sve dok se nije pretvorila u tačku. Ispod aviona mogle su se videti nepregledne ravnice zapadne Srbije, Slavonije i severne Bosne.

- Milo, - pitala ga je majka - znaš li koliko je sada sati u Čikagu?

- Ne znam.

- Sedam ujutro.

- A, da, vremenska razlika.

Dok su preletali preko Korduna, Banije, Riječkog zaliva i dela Jadranskog mora, razgovarali su o Americi, zemlji koju su imali prilike da vide jedino na filmu ili televiziji. Oboje su vidno uzbuđeni.

Avion je nadletao severnu Italiju i južnu Francusku. Neki putnici su gledali film na velikom platnu, dok su neki dremali. Zaspala je i Milova majka. On nije hteo da je budi. Sâm je posmatrao predivne zapadnoevropske pejzaže.

Prelaskom preko francuskog vazdušnog prostora izašli su na Atlantski okean. Ispod aviona beskrajna plava boja, iznad razređeni oblaci kroz koje su katkad i prolazili. Na horizontu, gde se dodiruju nebo i zemlja, mogli su se videti polukružni obrisi. Da su inkvizitori imali prilike da putuju avionom - uverili bi se da Zemlja nije ravna ploča.

Stjuardese su često prolazile između putnika nudeći ih sendvičima i sokovima. Milo je više puta, zajedno sa nekom od njih, odlazio do toaleta.

U jednom trenutku mu je na pamet pala najluđa misao: šta ako se avion sruši u okean? To ga je uznemirilo. Počeo je da se tresе. Probudio je i majku, koja ga je smirivala:

- Svaki avion ima nekoliko pilota. Oni se menjaju s vremena na vrijeme. Ajde, de, odspavaj malo.

Poslušao je majku. Zatvorio je oči trudeći se da zaspi.

- Mama, - kazao joj je kad su mu otežali očni kapci - probudi me kad ugledaš kopno.

Utonuo je u san i spavao kao beba.

Nakon podosta vremena probudio ga je majčin glas:

- Milo! Pogledaj!

Otvorivši oči, zvirnuo je kroz prozor. Ispod aviona prostirao se gotovo ceo Njujork. Veličanstven prizor: Ostrvo Slobode, sa istoimenom statuom, simbolom ove

metropole; brojni neboderi Menhetna, koji se ogledaju u Istočnoj Reci i reci Hadson; kao i predgrađa Bruklin, Bronks, Kvins, Harlem...

Avion se spustio na aerodrom "Džon Ficdžerald Kenedi", ali tu se nije duže zadržao. Po prijemu putnika opet se digao u visine.

Iza Njujorka, kroz prozor su se mogli videti manji i veći gradovi, sastavljeni kao da su jedan ogroman super-grad, povezani, kao paukovom mrežom, modernim autoputevima. Usledile su nepregledne zelene ravnice, zatim ogromno jezero Mičigen, pojas parkova uz njegove obale i neboderi koji su izvirali iza njih.

- Mama, - pitao ju je Milo kao da ne zna gde se nalazi - je li ovo Čikago?

Ona mu je potvrdno odgovorila.

Preleteli su ceo grad. Na kraju, usred Čikaške doline, ogromna pista aerodroma "Čikago O'Hara", kako se avion spuštao, postajala je sve veća.

- Ovo je najveći aerodrom na svijetu - uveličala mu je majka vizuelni doživljaj.

Avion je sleteo na pistu. Putnici su iz njegove ne male unutrašnjosti prešli u prijemnu zgradu, gde su im provereni pasoši, a onda seli u autobus koji ih je nekoliko desetina minuta, zaobilazeći pravu eskadrilu aviona, vozio do glavne aerodromske zgrade.

Milova majka uzela je kofere i pogledom potražila njegovog strica. Prepoznala ga je u masi ljudi koji su strujali na sve strane.

Susreli su se, zagrlili i tripot poljubili. Razmenili su nekoliko rečenica. Ona mu je rekla da njen muž ima posla, a da je ona pošla sa Milom, da ga drži na oku.

- Milo! Jesi to ti? - pitao ga je stric Čedo. - Kako

si porasta'! Bio si mali kad sam potonji put navraća' u Crnu Goru!

Svo troje su zajedno napustili aerodromsku zgradu.

Amerika 1987. Zemlja svetlećih reklama, blistavih gradova, uspešnih biznismena i okrutnih gangstera, širokih avenija i holivudskih filmova, nalazila se Milu nadohvat ruke. Sunce je još uvek stajalo na nebu. Bio je ovo najduži dan u njegovom životu.

Seli su u stričev crni kadilak. Krenuli su u Čikago obilaznim putem preko predgrađa De Plein i Skoki, zatim preko gradske komune Portidž Park, pravo u Ostin, gde mu je stan. Zaustavili su se ispred jedne osmospratnice i izašli iz automobila. Stric ga je parkirao u podzemni parking, odakle su se svi zajedno liftom popeli na šesti sprat.

Stric Čedo stanovao je u trosobnom apartmanu, sa prozorima okrenutim prema jezeru, odnosno istoku; kroz njih se može videti panorama velikog dela grada. Poslužio ih je dok nije spremio ručak. To nije dugo trajalo. Uskoro su sedeli za stolom u trpezariji i služili se brzom hranom. Milo se nije dobro osećao zbog prelaska nekoliko časovnih zona. Njegova majka i stric su prozborili poneku reč. Na kraju im je stric ispričao kako se uselio u Ameriku. Njegova je priča bila podugačka.

Počeo je od detinjstva, Drugog svetskog rata, okupacije Crne Gore od strane Italijana, a zatim i Nemaca, pa do gimnazijskih dana. Pošto nije hteo da postane komunist, a uz to se još i zamerio lokalnim vlastima, 1955. godine je ilegalno prešao jugoslovensko-italijansku granicu i u Trstu se predao Amerikancima. Tu je proveo nekih šest meseci u kampu za političke emi-

grante. Nakon niza provera i administrativnih procedura dobio je useljeničku vizu i 1956. godine došao u Čikago. U getu je proveo skoro godinu dana. Nedugo zatim je dobio posao u jednoj čeličani u Evanstonu, nedaleko od Čikaga, uz obavezu da otplati sve što je država uložila u njegovo useljenje. Čeličana je propala krajem šezdesetih, a svi radnici su otpušteni. On je tada već dobro poznao mnoge čikaške Crnogorce i Hercegovce. Zajedno sa nekolicinom zemljaka uložio je svu svoju ušteđevinu u privatni biznis: osnovali su građevinsku korporaciju. I sada je u tom poslu.

- Izvini, Čedo, - pitala ga je Milova majka - a čime se tačno baviš?

- Znaš kako. Kupimo neku staru zgradu, unajmimo građevinske radnike, adaptiramo je, prodamo je na licitaciji i podjelimo novac.

- A što se, jadan, nijesi oženio?

- Ja nijesam za brak. Ne mogu ni sebe gledat'. Ženetina bi mi samo smetala.

Tog dana nisu nigde izlazili. Milo i njegova majka su otišli na počinak nešto ranije, dok je stric Čedo gledao televiziju do kasno u noć.

Sledećeg jutra Milo je jedva ustao iz kreveta. Isprva je bio dezorijentisan. Ali čim je bacio pogled kroz prozor, povikao je:

- Čovječe! Pa ja sam u Americi!

Posle doručka stric ih je izveo u grad. Milo i njegova majka bili su oduševljeni. Čikaške ulice se ne razlikuju mnogo od ulica u evropskim velegradima; istina imaju neke svoje osobenosti, na primer američke automobile. I ne samo to. Američki gradovi su znatno veći od evropskih. Naivnom Evropljaninu bi se moglo priči-

niti da se američki grad u kome boravi raširio na sve strane kao da će da ga proguta. Amerika je, u stvari, kopija i sinteza Antičke Grčke i Starog Rima, s jedne strane, i renesansne Evrope i američko-domorodačko-doseljeničkog stila, sa druge strane. Tri stotine metara obale jezera, po evropskim merama za dužinu, pretvoreno je u parkove sa prelepim plažama i marinama, iza kojih se proteže Mičigen Avenija, najduža ulica u gradu. Stric ih je odveo i na vrh “Džon Henkok Centra”, kako ga građani Čikaga nazivaju “Big Džon”, druge po visini zgrade u gradu. Pogled sa njegovog poslednjeg sprata je više nego veličanstven. Vidi se ceo grad i šira okolina, gradsko jezgro sa neboderima, industrija na severu u gradskim komunama Lejk Vu i Olbeni, kao i luka Saut Čikago Port. Jedina zgrada koja ih je nadvisila bila je “Čikago Sirs Tauer”. Sa svojih 108 spratova i 443 metra, po evropskim merama za visinu, sa dve televizijske antene čak 511, verovatno je najviša zgrada na svetu.

- Striko, - pitao ga je Milo - a što se nijesmo popeli na onaj neboder?

- Ne možemo. Zatvoren je vidikovac.

Posle podne posetili su kompaniju čiji je stric suvlasnik, smeštenu na petom spratu jedne relativno stare zgrade u Hjuston Aveniji. Odatle su otišli u Linkoln Park, u kome se nalazi nekoliko malih veštačkih jezera povezanih kanalima preko kojih se prelazi malim mostovima. Mila je na ovom mestu malo šta podsetilo na nikšički gradski park i park-šumu podno Trebjesa.

Sedeli su na klupi i posmatrali labudove, dok im je stric ukratko prepričao istoriju Čikaga.

- Prije dolaska Evropljana, indijanci su ovaj dio obale jezera Mičigen nazivali “Che-Cau-Ge”, što na nji-

hovom jeziku znači “Dolina Crnog Luka”. Grad je osnovan 1803. godine kao malo ribarsko naselje, a 1871. izgoreo je do temelja. Ubrzo je obnovljen. Izgradnjom željeznice postaje prvo trgovački i industrijski, a zatim i univerzitetski centar šire okoline. Dvadesetih i tridesetih godina ovog vijeka, u vrijeme prohibicije, potresaju ga gangsterski obračuni. Danas, sa svojih šest miliona stanovnika, drugi je po veličini grad u Americi.

Zanesen lepotom Amerike, Milo je tek predveče primetio da je svaki treći prolaznik crnac. U Čikagu ih ima oko četrdeset procenata. Godine 1983. po prvi put u istoriji ovog grada, jedan ambiciozan Afroamerikanac postao je gradonačelnik. Ovo je grad svih rasa i naroda, prava pravcata metropola Novog sveta. Pored službenog engleskog, na svakom koraku se može čuti i neki drugi jezik.

Veče su proveli u dva stara restorana. Jedan se zvao “Gladno oko”, a drugi “Ludi Grk”. Oba restorana nalaze se u Starom Čikagu. Ambijent iz devetnaestog veka, u stilu starog ribarskog naselja, svakog posetioca natera da bar na trenutak pomisli kako se nalazi negde u Norveškoj ili Švedskoj.

Povratkom na ulice modernog Čikaga, ljudsko oko dočekuje sjaj uličnih reklama, gust saobraćaj i užasna gužva na trotoarima. U reci Čikago ogledaju se stari osvetljeni betonski neboderi, podignuti u vreme recesije, dvadesetih i tridesetih godina.

Kasno uveče vratili su se u stričev stan. Gledali su televiziju, program na engleskom i srpskom jeziku. Milo je znao i pre dolaska ovamo da u ovom gradu živi mnogo ljudi iz njegovog kraja.

Nešto kasnije, uzbunili su ih pucnji koji su do-

pirali spolja. Milo je istrčao na terasu, ali ništa nije video. Samo je čuo nekoliko dugih rafala iz dva pravca. Uskoro su se nedaleko od njih začule policijske sirene i mogla videti plavo-crvena štop-svetla.

- Mafija - prozborio je stric. - Krađu automobile, ako nije nešto gore. Znaš li da se u Čikagu ukrade najviše automobila na svijetu. Kao i uvijek, policija zakasni.

Milo je otišao na spavanje sa prvim negativnim utiscima o Americi.

Narednih dana posetili su Muzej primenjene umetnosti, Nacionalnu galeriju i Muzej voštanih figura "Madam Tiso". Postavka ovog poslednjeg muzeja oduševila je Mila. Voštane figure istorijskih i ostalih poznatih ličnosti, obučene u stilu vremena u kome su živeli, izgledaju kao da su žive. Samo što ne progovore. Posebno mesto zauzimao je čuveni čikaški gangster Alfons Kapone. Ogrnut dugim kišnim mantilom, sa šeširom na glavi, izgledao je zaista zastrašujuće. Samo što je za jednog petnaestogodišnjeg Crnogorca kakav je Milo bio nekako omalen.

Vozili su se i metroom. Tamna strana Amerike, njena beda, mogla se videti tek onda kad bi voz izašao iz tunela i prelazio preko siromašnih i neopisivo ružnih gradskih kvartova u kojima žive siromašni crnci i tek pristigli emigranti. Stare i oronule zgrade, neke čak na brzinu sklepane od kanistera za benzin, prljave ulice, zidovi ispisani grafitima, prostitutke i prosjaci - sve je to zgrozilo Mila. Duboko ga je pogodila surova životna realnost ljudi sa dna društvene lestvice.

Za ovih nekoliko dana, Milo je poprilično upoznao ovu preookeansku državu. Amerika je zemlja u kojoj se sve odigrava znatno brže nego bilo gde na svetu.

Sa kratkom i krvavom istorijom, i mršavim kulturnim nasleđem, mlada američka nacija, stvorena mešanjem svih rasa i naroda, što je u suštini jako dobro, odbacila je sve staro i tradicionalno, i prihvatila brz i često protivprirodan način života. Amerikanci su mnogo racionalniji i otvoreniji od Evropljana. Međutim, oni su često puni predrasuda prema samima sebi. Prihvataju ljude sa svih strana, a pojedini od njih ne podnose mnoge svoje građane. Uđe li belac, recimo, u neki crnački kvart, i obrnuto, veliko je pitanje da li će iz njega izaći živ. Amerikanci irskog i italijanskog porekla se baš nimalo ne simpatišu. A tu su još i veoma brojni Hispanoamerikanci, Grci, Rusi, Srbi, Poljaci, Jevreji... Narod do naroda, kultura do kulture - to je ono što Ameriku čini prepoznatljivom. Svaki deo Čikaga pripada nekom narodu, kako po arhitekturi njegovih zgrada tako i po procentu stanovništva koje u njemu živi.

U nedelju, poslednjeg dana boravka u Americi, Milo je sa majkom i stricem išao u crkvu. Libertvil, predgrađe Čikaga, jedna je od brojnih srpskih kolonija u "Novom svetu". Sagrađen je u srpskom stilu, ali na američki način. Ulice i izlozi lokala sa dvojezičnim natpisima i mnoštvo ljudi koji govore srpski jezik - sve je to ostavilo dubok utisak na Mila. A u centru Libertvila, na trgu, nalazi se veliki spomenik Draži Mihailoviću.

- Šta je ovo striko? - reagovao je Milo.

- Ovo je spomenik velikom srpskom patrioti.

Milo i stric su se na kratko verbalno sukobili, jer ono što je on video ovde mnogo se razlikovalo od onoga što je učio u školi u Jugoslaviji. Podela iz Drugog svetskog rata, na monarhiste i republikance, osećala se i u starom kraju i u Čikagu: do nedavno su u ovom gra-

du postojale dve sukobljene srpske crkve. Stric je uveravao Mila da on ne bi emigrirao iz Jugoslavije da komunisti nisu bili na vlasti i da je komunizam najveće zlo na svetu.

- Milo, svi naši ljudi u Americi su protiv sadašnje vlasti u Jugoslaviji.

Stric je parkirao automobil na parking ispred srpske crkve Nova Gračanica. Ušli su unutra, gde su se zadržali nešto duže od jednog časa. Stric mu je pokazao neke članove jugoslovenske kraljevske porodice. Stajali su na počasnom mestu. Bila je to ta čuvena "opasna emigracija", kojom su učiteljica i nastavnici u njegovoj školi "ispirali usta". A u stvari to su bili sasvim normalni ljudi koji žive u uverenju da će se jednog dana neko od jugoslovenskih prinčeva vratiti na presto u zavičajju.

Za svih nedelju dana, koliko je proveo u Čikagu, Milu je najviše smetala američka hrana. U restoranima u koje su izlazili u jelovniku se obično nalazila ćurka u pudingu ili šnicle u nekom voćnom sosu, sve bez hleba. Stric je stoga svakog dana kupovao dosta zemički, i nekih kukuruznih hlebova, jer je bilo jako teško pronaći pravi hleb.

Milovo letovanje u Americi trajalo je svega sedam dana. Bila mu je to nagrada za uspešno završenu osnovnu i upis u dobru srednju školu. Dobro je da mu je otac to uopšte i dozvolio.

Stric ih je otpratio do aerodroma. Rastali su se u glavnoj aerodromskoj zgradi. Milo je od strica dobio obećanje da će ponovo doći u Ameriku, jednog dana možda i za stalno.

Za desetak minuta autobus ih je dovezao do aviona. Ušli su unutra i seli na svoja mesta.

- Good bye Chicago! - rekao je petnaestogodišnji Milo. - Good bye for now!

Avion je uzleteo sa piste. Čekao ih je dug put do beogradskog aerodroma.

UŽASNA PRIČA

On je vozio bicikl najbrže što je mogao po nepreglednoj banatskoj ravnici. I na njega verovatno niko ne bi ni obratio pažnju da oko vrata, na srebrnom lancu, nije nosio veliki pentagram. Vozači su prolazili pored njega sa izrazom gađenja na licu.

Sa njegove strane puta, uz ivičnjak, ležalo je pregaženo mače. Leš je bio spljošten, gotovo spojen sa asfaltom. Pokraj njegovog beživotnog i sasušenog tela obigravalo je drugo mače, verovatno njegov brat ili sestra. Vrtelo se u krug, mjavukalo, cvilelo, kao da je budilo svog rođaka.

Ova ga je scena duboko pogodila. Stao je pored mačeta razmišljajući da li da ga ponese kući. Ali ne. Pa prošle godine dok je sa četrnaestogodišnjom devojkom bio na moru susedi iz njegove stambene zgrade otrovali su njegovog prelepog persijskog mačka Marka. Smetao im je zato što je s vremena na vreme silazio sa četvrtog sprata šestospratne pančevačke zgrade i jurio mačke po dvorištu.

Nesrećno mače je i dalje bdelo nad telom svog rođaka, s tim što bi povremeno pogledalo u njega i zamjavukalo. Mislilo je da će ga njih dvoje zajedno probuditi.

Ovo ga je podsetilo na nesrećni rat od pre pet godina. On se kao i svaki patriota odazvao vojnom pozivu, obukao staru i iznošenu, skoro partizansku sivo-maslina-stu uniformu, i otišao na Kosovo. Svašta je video i doživeo za tri meseca mini-rata. Imao je sreće. Kad god bi naleteli na šiptarske odmetnike, kiša metaka je letela sa

obe strane, zrna su mu zujala oko glave, ranjavala njegove drugove, ali njemu nije zafalila ni dlaka s glave. Više puta obišao je šiptarska sela, iz kojih njihovi žitelji nisu izbegli, i u njima zatekao pustoš što je ostala iza bahate srpske policije i privatne vojske najvećeg beogradskog mafijaša. Gorele su kuće i čitava sela, a u onim nezapaljenim deca su oplakivala svoje pobijene roditelje; cvilela su misleći da će ih probuditi. Podsećali su ga na ovo mače koje je upravo sreo.

On, otpadnik, čovek koji nikada nikoga nije sažaljevaao, kako ne bi trošio svoju dragocenu bioenergiju, želeo je da pomogne mačetu. Stajao je, međutim, poražen i bespomoćan.

Celog života doživljavao je poraze. Posle gimnazije upisao je Arhitektonski fakultet one godine kad se završio rat u Bosni. Studirao je nešto više od godinu dana. A onda su politički pigmeji iz vladajuće stranke pokrali lokalne izbore. Počeli su višemesečni protesti širom Srbije. Više od milion ljudi se svake večeri rugalo režimu.

Došao je i taj nesrećni novembarski dan kada su studenti sa Novog Beograda peške krenuli na protest u centar grada. Zaustavili su saobraćaj na Brankovom mostu. Kad su se zatekli nasred mosta policija je blokirala beogradsku stranu. Policajci, u punoj ratnoj opremi, dočekali su ih sa mržnjom u očima. Novobeogradsku stranu mosta zatvorili su ćelavi majmuni u crnim jaknama, plaćeni batinaši iz vladajuće partije. Počelo je batinanje kakvo on do tada nije video. Studenti, i momci i devojke, budućnost ove zemlje, bili su gaženi kao stoka. On je odlučio da ne dobije batine. Skočio je sa mosta u ledenu novembarsku Savu. Izvadili su ga brodari misleći da je

samoubica. Pozvali su hitnu pomoć i policiju, od čijih je batina bežao, i smestili ga na jednomesečni boravak u psihijatrijsku bolnicu. (Na televiziji je javljeno da su demonstranti napali policiju.) Izašavši na slobodu, napustio je fakultet.

Dve godine kasnije otišao je u rat. Kao inženjerac, uklanjao je mine koje su postavljali šiptarski odmetnici i bio primoran da postavlja mine za njih. Imao je prilike i da puca na odmetnike, jer su i oni pucali na njega, ali nije znao da li je nekoga pogodio, kao što nije znao da li je neko od tih nesrećnih boraca za slobodu svog naroda, gledano iz njihove vizure, ili terorista, kako ih je nazivala njegova raspadnuta domovina, nagazio na neku njegovu minu. Jednom prilikom je vozeći kamion pun eksploziva u zadnji čas pobegao od avionske rakete sakrivši se u tunel. Imao je vrašku sreću. Ali nisu svi njegovi ratni drugovi imale sreće kao on.

Jedne prohladne aprilske večeri protiv-vazдушna odbrana oborila je američki avion. Njegova pionirska inženjerijska četa, sastavljena od dva voda kojima je komandovao mladi poručnik, krenula je u potragu za pilotom. Nije prošlo ni deset minuta a nedaleko od njih spustio se američki helikopter. Kad su iz njega izašli američki rendžeri, kao od stene odvaljeni, koji za jednu vojnu akciju dobijaju honorar od oko deset hiljada dolara, mladi srpski rezervisti, koji su dobijali jedan hleb i jednu konzervu mesnog nareska na četiri vojnika dnevno, nisu smeli ni da izvire iz svoje zasede. Rendžeri su pokupili svog pilota, a poručnik je od straha okvasio i kratke i duge gaće. On je tek tada shvatio koliko niko od njih ništa ne košta. Njihovi preci nisu tako ratovali; istina, nisu ni ratovali protiv većeg dela čovečanstva. Dva

dana kasnije na njihov položaj pala je bomba i usmrtila sedamnaest vojnika. Razneti udovi leteli su na sve strane. Njega je detonacija samo odbacila nekoliko metara u stranu, tako da se nije ni ogrebao.

Iz rata se vratio mršav i oronuo. Režim je proglasio pobjedu nad NATO paktom, bez obzira što je izgubio više od sedmine državne teritorije.

Na jesen su počele demonstracije protiv režima. Ponovo su počela batinanja, no ovog puta i užasne uvrede od strane vladajuće oligarhije. On, koji nije imao nikoga u inostranstvu, za političke pigmeje bio je strani plaćenik; on, koji je učestvovao u ratu, bio je domaći izdajnik; ljudi koji su se širom sveta zbog sitnica bunili protiv svojih vlada i policiju gađali kamenicama i Molotovljevim koktelima, a neretko i pucali na policajce, bili su demonstranti, dok je on za svoju vladu i policiju bio terorista samo zato što je nosio majicu sa pesnicom i bunio se protiv daljeg uništavanja države.

Maja meseca iduće godine za dlaku je izbegao batine od policije. Bežeći od pobesnelih čuvara javnog reda i mira, zadojenih mržnjom prema evropskoj Srbiji, sakrio se u jedan pasaž, odakle je nemo posmatrao užasan prizor: pet-šest policajaca gazilo je jednog momka od sedamnaest godina, dok su nedaleko odatle dva policajca, u proseku, tukla po jednu devojkicu pendrekom po grudima. (Te devojkice danas boluju od raka dojke.) Njegovi su se drugovi posle toga pitali kako su se ti policajci ponašali prema šiptarskoj deci dok su imali pravo da kroče svojom poganom nogom na Kosovo kad ovako gaze srpsku decu usred Beograda. On je dobro znao šta su sve radili.

Odlučio je da se pobuni protiv svega. Odrekao

se tradicije, svog naroda, svojih predaka, svojih nerođenih potomaka... Počeo je da nosi crnu odeću, veliki pentagram oko vrata i da jedanput godišnje boravi na psihijatriji, kako bi osetio da je živ. Postao je vuk samotnjak. Zamrzio je ljude koji su ga odavno mrzeli. Politički pigmeji su uskoro zauvek otišli sa vlasti, ali on je ostao takav.

Pet meseci pošto su najekstremnije „patriote koje su pobedile NATO pakt“ ubile premijera Srbije, i kad je srpska javnost već bila dobro upoznata sa nekim hladnjačama u koje su izvesni pripadnici policije nagurali neke pobijene albanske civile, a onda ih pobacali u Dunav, ili pak zakopavali po ravnici u Batajnici, on se posle više od trinaest godina obreo u najlepšem gradu na hrvatskom primorju. (Doživeo je sitna maltretiranja na granici zbog toga što je imao pasoš nepostojeće države, kao da je on bio kriv za to. Nije mu bilo jasno kako su seljaci u opancima u devetnaestom veku bili sposobni za to da definišu državu i da tu državu poštuju ceo tadašnji svet, a da mamini i tatini sinovi koji su se rodili u Beogradu i odrasli u najskupljim italijanskim cipelama nisu sposobni da usvoje grb, zastavu i himnu današnje države.) Bio je jedan od onih neuspelih arhitekata koji su raskrstili sa religijom ali ne i sa umetnošću; bio je veoma zainteresovan za srednjovekovnu katoličku arhitekturu. Ušao je u najveću dubrovačku katedralu i, pored slikovne zabrane fotografisanja, istaknute na samom ulazu, zatražio da ga devojka fotografiše između dva reda klupa. Tad ga je opomenuo strogi glas prisutnog svećenika: „Dečki! Zabranjeno fotografiranje!“ - „Ich nich Verstand!“, odgovorio je on glumeći nemačkog turistu, budući da je imao austrijske crte lica. „Nein fotogra-

fieren!“, bio je uporan crkvenjak. On je tada demonstrativno izvadio pentagram i pokazao mu ga rekavši: „Ich bin Satanist! Das Verboten ist nich für mir!“ Zatim mu je pokazao srednji prst. Isto je učinila i njegova maloletna izabranica. Eto šta je od njega učinio život u izolovanoj Srbiji. Dok god je živ mrzeće uniformisana lica.

Ove godine je letovao u Budvi. Obišao je pola crnogorske obale i, između ostalog, po ko zna koji put u životu posetio Cetinje. U zemlji njegovih predaka, u njenoj prestonici, preko puta dvora kralja Nikole, na jednoj neuglednoj žutoj zgradi ugledao je čudnu zastavu. Približio se i na ulazu u tu zgradu ugledao natpis: Ambasada Republike Kosovo. Iako nije imao ništa protiv volje većine naroda koji živi na toj teritoriji, to ga je potpuno slomilo. Tu se njegova sećanja završavaju.

Stajao je nasred beskrajne banatske ravnice i nemoćno posmatrao jedno zgaženo i jedno živo mače. Na stotine automobila prošlo je pored njih troje dok je on razmišljao da li da ga ostavi da i ono završi spleljeno sa kolovozom ili da ga ponese kući. Uradio je ovo drugo. Dok je nastavio da vozi bicikl prema gradu, mače se, vireći iz ranca, pozdravljalo sa mestom svog rođenja, porodične nesreće i iznenadne lične sreće.

MILOJKO I PROFESORKA

Amfiteatar je pun studenata. Profesorka nebeske mehanike se svojski trudi da prisutnima objasni teoriju ledenih doba. Student Milojković kašlje glasnije nego što bi trebalo i ometa joj predavanje.

- Šta je kolega Milojkoviću? Začepljen vam je usisivač?

Svi se nasmejaše.

- Cvrc Milojko! - dodade ona još i ovo.

- Štrc profesorka! - odgovori joj student Milojković.

Studenti se još više nasmejaše. Profesorka pocrvene i objavi da neko od njih dvoje mora da napusti prostoriju. On ne odreagova i ona to učini.

Profesorka koja ne poznaje pravne nauke smatrala je da ima puno pravo da se ispogani na Milojka, a da se on ne ljuti, a da Milojko nema pravo da svrši na profesorku.

BAKSUZOVA SREĆA

Jedan običan mali čovek je redovno igrao raznorazne igre na sreću. Jednog jutra je pošao da uplati loto. Čim je prešao ulicu na glavu mu se ispoganiła ptičica sa najbližeg drveta.

Pobesneo je. Gađao ju je kamenčićima, naočigled prolaznika, i pratio ju je sve dok mu se nije izgubila iz vidokruga.

Te večeri je dobio šesticu.

Sutradan je podigao svoju obilatu nagradu. Bio je ubeđen da mu je ptičica donela sreću.

I narednih sedmica, kad god bi išao da uplati loto, nameštao se ispod drveća, gde god bi video neku pticu, ali ništa. Kupio je papagaja, pustio ga da leti po dnevnoj sobi, trčao za njim i nameštao se pod njega, ali ništa. Kućna ptica je prljala jedino njegov skupoceni tepih.

I na igrama na sreću, takođe, nikad više nije dobio ništa.

KOŠMAR

Tmurno i sumorno nebo spustilo se na zemlju. Autobus se jedva probijao kroz maglu. Putnici kroz prozor nisu mogli videti ni kuda putuju.

On je sedeo negde u sredini. Bolesni i zaraženi ljudi oko njega su kašljali, kijali i vodili besmislene razgovore. Pojedini putnici su smrdeli gore od onoga što se oseti kad se prođe pored svinjca; njihova poluraspadnuta tela bila su izvor i nosilac najtežih zaraza.

Autobus je najednom stao. Putnici se uznemirše. On je bacio pogled kroz prozor i ugledao opšti metež. U toj gužvi zapazio je jednu ranjenu kučku koja cvili dok je pomahnitali pas tuca u živu ranu.

Vrata se iznenada otvoriše i unutra upadoše do zuba naoružani vojnici njemu nepoznate države. Započe legitimisanje putnika. Jadni ljudi ponašali su se kao stado ovaca. Radili su sve po naredbi.

Vojnici isukaše noževe. Poče vriska i dreka. Komandant je u desnoj ruci imao polukružno sečivo, nalik onom za sečenje bureka. Svi mahnitom mahaše svojim hladnim oružjem, kao da im je glavni cilj bio da zaplaše putnike. I uspeali su u tome. Ljudi se zbiše jedni uz druge, kao kokoši u kokošinju.

Počelo je klanje. Krv prsnu po volanu a vozačev prerezani vrat nabli se na menjač. Krv putnika koji sedeše na prvim sedištima prsnu po prozorima. Majke skrivaše svoju decu u nedra, dok muževi svojim izmučenim telima pokušavaše da zaštite svoje žene. Ono što je bilo najčudnije - niko nije ni pokušao da se odbrani; ljudi su bili redom klani kao bespomoćne ovce. Glave, ruke i noge

razleteše se na sve strane, smrdljiva creva sa nagnječenim izmetom padoše na pód, a sve to upotpunjavala je vriska i kuknjava bivših i budućih žrtava.

On je skočio sa svog sedišta rešen da ne umre kao ovca. (U trenutku mu beše krivo što pripada narodu koji je mnogo puta kroz istoriju bio klan a da nije pružao nikakav otpor.) Jurnuo je pravo na krvnike. Gazio je preko svežih leševa i ljudskih ostataka. Goloruk je trčao pravo na isukan nož. U deliću sekunde čuo je kako preostali ljudi navijaju za njega. Osetio je kako im je pružio bar lažnu nadu.

U očima mu samo blesnu odsjaj sa oštrog sečiva. Nož je bio brz kao munja. Zario mu se u trbuh. Osetio je neopisiv bol. Na rukama mu ostadoše okrvavljena creva.

Otvorio je oči i ugledao upaljena svetla iznad svoje glave. Bol iz stomaka nije nestajao. U vazduhu je osećao miris sveže ljudske krvi. Ležao je na krevetu. Ruke su mu bile vezane. Oko njega su obigravali ljudi u belim mantilima.

Košmar je za njega izgleda tek počinjao.

KAKAV ODVRATAN DAN

Devetnaesti majski dan 2008. godine. Juče je padala tuča (grad) veličine oraha i uništila drveće po Singidunumu. Danas ceo dan opada mlado i zeleno lišće, a ulice su prljave kao štala. Jedino je lepo to što je ponegde, recimo na nekim ulicama na Zvezdari, procvetala crna lipa, ona koja obično prva procveta. Imao sam takav osećaj, bojim se da na grešim, da je iz svake zgrade pored koje sam danas prošao izbijao smrad bolnice, i to duševne bolnice, smrad buđi i memle, smrad raspadanja i propadanja. Nebo oblačno, kao da najavljuje reprizu bombardovanja ledom od juče, a vrućina nepodnošljiva. Prošle godine u ovo vreme Kitonja Šerifagić pobedio je na Evroviziji i danas je, a i ovih će dana, cela Evropa biti u Beogradu. Možda su baš zato danas ulice bile pune policajaca koji su se ponašali skoro kao 90-tih. Bio sam sâm, trebalo je da se sretnem sa jednim drugom „kod konja“ i žurio sam kao sumanut. Kad ispred mene izleće policijska patrola: jedan policajac čobanin (vidi mu se po faci da je neki ovčar) i urbana policajka (možda rođena Beograđanka). „Dobar dan, građanine“, veli ona zapovedničkim glasom. „Ličnu kartu molim.“ Ja joj dam svoju jugoslovensku ličnu kartu. Ona je otvara, pregleda, proverava... Traži da izvadim sve stvari iz džepova. (Setih se kako su nas pre samo osam godina pretresali i ponašali se kao stoka, a kako sada moraju da traže da sami ispraznimo džepove.) Izvadih novčanik i mobilni telefon. Zatim sledi pitanje da li sam osuđivan. Ja velim da jesam 1999. i 2000. godine, zbog toga što sam nosio majicu sa pesnicom na kojoj je pisalo OTPOR, i zato što

sam pišao na plakate SPS-a i JUL-a, kao i na postere pokojnog Slobodana Miloševića i smrdulje Mirjane Marković. Policajka se blago nasmeja i upita me da li sam osuđivan skorije. Ja velim da nisam, mada je možda i trebalo da budem. „Zašto?“, uporna je ona. „Zato“ - velim ja cinički - „što sam puno puta učinio ozbiljno krivično delo, a i danas ću ga učiniti“ - „Kakvo krivično delo?“ - „Pa upravo sada ću otići u javnu kuću i platiti kurvi za seks, pošto drugačije ne mogu doći do seksa, jer sam ružan i glup, i jer me niko neće. Ima za 50 eura da je jebem uzduž i popreko.“ - „Tebi nije dobro!“ - „Šta te briga kako je meni. Ali pod uslovom da mi stvarno nije dobro, ili da si ti odlučila kako mi nije dobro, šta ćeš da uradiš po tom pitanju?!“ Ona spomenu nekakvu bolnicu i ja joj odgovorih da nemam zdravstvenu knjižicu, da je nikada neću imati, jer ne dam novac lekarima, odnosno fašistima u belim mantilima, te da za mene postoji samo jedan lek: metak u glavu. Zapitah je da li će ona da plati račun za tu bolnicu, jer ja neću, pošto nisam sam zvao nikakve lekare, odnosno fašiste u belim mantilima, jer mi nisu potrebni. Rekoh da je možda trebalo da budem uhapšen pre dve godine, kada sam kao jedan od 1100 Crnogoraca iz Srbije glasao na referendumu u Crnoj Gori, naravno za nezavisnu Crnu Goru, a samim tim i za nezavisnu Srbiju. Pitao sam ih šta su oni uradili za to da Srbija postane nezavisna država. Prebacih im to, da su se oni pitali, da Srbija nikada ne bi postala država. Oboje su pocrveneli, malo od sramote što se nisu pitali u kakvoj državi žele da žive, a malo i od besa. A onda izvadih pentagram, koji nosim oko vrata, sastavih palac i kažiprst desne ruke, a ostale prste ispružih; stavih ruku na čelo i spustih je na levo rame uz reč - „Potentia“ -

zatim je stavih na desno rame uz reč - „Sapientia“ - i vratih je na čelo izgovarajući - „Amor“. Zatim sastavih obe ruke i izgovorih: „Ave Lucifer!“ Policajac čobanin, verovatno papučić svojoj dragoj ženici, sve vreme ćuti, a policajka mi reče, zapravo zamoli me, da ubuduće biram reči kad razgovaram sa uniformisanim licima. Ja joj na to odgovorih da me uniformisana lica uopšte ne zanimaju, da ne želim da razgovaram sa njima, da su mi se popeli na glavu na prelazu iz 1995. u 1996. godinu, dok sam služio mizernu, jadnu i bednu jugoslovensku vojsku, te da ne bih razgovarao ni sa njima da me nisu zaustavili. Najzad, predstavih im se kao službena guzica, koja nije uniformisano lice i koja nikoga ne zaustavlja na ulici. Rekoh im da oni nisu nadležni za mene, jer ja nisam njihov državljanin, da imam jugoslovensko državljanstvo, odnosno ličnu kartu u kojoj piše Savezna Republika Jugoslavija, i da ako hoće bilo šta od mene - neka kontaktiraju ambasadu SRJ. Ona mi vrati ličnu kartu i reče: „Slobodan si!“ - „Ostav! Naravno da sam slobodan, čim obožavam Lucifera!“ Ave LCF!

DANAS SAM BIO NEŠTO MNOGO BESAN

Danas sam bio nešto mnogo besan i svoj bes sam iskalio na ljudima koji mi nisu bili ništa krivi. Šetao sam najprometnijom pešačkom ulicom u gradu i raspravljao se sa jednim drugom oko jedne devojke. Negde pored jednog kandelabra neki momak je grlio neku devojku. I baš kad je hteo da je poljubi ja mu dobacih: „Nemoj da je ljubiš!“ - „Što?“ - „Sinoj nam je pušila obojici!“ - „Jeste, bez svakog!“, dodade Peko. „Obojica smo je tucali!“ Mi nastavismo naš put sa malo manje rasprave a sa malo više smeha. „Ne znam ko su ovi ludaci!“, pravdala se ona. „Zakuni se!“, vikao je momak. „Zakuni se!“ Njihovi glasovi su se ubrzo izgubili u ogromnoj gužvi, tako da nastavak njihove poslednje svađe više nismo ni čuli...

POBEDIO ME JE

Jednom, negde na Internetu, gde sam se pohvalio kako sam najveći provokator, a tu titulu nezvanično nosim preko petnaest godina, napisao sam kako bih voleo da neko naškraba nešto luđe od mene.

Obično se ne bi dogodilo da me iko nadjača. Ali nikad ne reci nikad.

Javi se neki Mađar iz Subotice, satanista, čak se i sam tako izjasnio, i napisao je sledeću priču.

Naime, leži on tako sa svojom ženom i malim detetom na velikom bračnom krevetu. Dete je između njih. Njemu se prijebе i on navali na ženu kao besan pas. I dere on nju tako neko vreme, kad se probudi dete i zaplače. A on ni pet ni šest, prestane da vodi ljubav sa njenim telom, jer nikada nije vodio ljubav sa njom kao osobom, već samo sa njenim telom, i onako, u magnovenju, želeći da svrši ženi po stomaku, zapravo svrši sopstvenom detetu na lice.

Možete zamisliti kako je bilo ostalim posetiocima te Internet stranice kad je meni kao perverznojaku bilo muka?

A moj dobar drug, takođe perverznojak, veli: “Ovaj je totalno fiju.”

Toliko o tome. I sad mi je muka. Fuj.

PITER I POŠTENI LOPOVI

Petar je više od tri decenije živeo i radio u Kanadi. Tamo su ga zvali Piter. Otišao je u penziju i početkom novog veka i milenijuma vratio se u svoj zavičaj u Srbiji. Njegov sin jedinac je rođen i odrastao u Srbiji, gde je i ostao, one godine kad je Petar otišao „truhom za kruhom“. U Kanadu kod oca nikad nije dolazio.

Piter je u zavičaju, ili starom kraju, kako je on to voleo da kaže, dobio nadimak Amerikanac, bez obzira što nikada nije živeo u Americi. To mu nije smetalo, jer nije imao živaca da zemljacima objašnjava razliku između Amerike i Kanade.

U Srbiji se posle silnih izgubljenih ratova i ekonomskih poteškoća, sankcija i bombardovanja, a najzad i građanske revolucije, živelo dosta teško. Ali Piter je bio siguran da je mrak ostao u prošlosti i da njegovu staronovu domovinu čeka svetla budućnost.

Za prvo vreme stanovao je u kući svog sina. Nameravao je da mu kupi novu kuću, a on da ostane u staroj, te da i sebi i njemu kupi novi automobil. Tragao je po oglasima, raspitivao se po kraju, tražio, birao... i na kraju našao.

Sutradan je otišao u Beograd, u centralu jedne velike evropske banke, da podigne deo ušteđevine. Ceo dan je imao utisak da ga neko prati i bio je dosta nepoverljiv prema ljudima.

Kući se vratio kasno uveče. Umoran, kao prebijen pas, legao je u krevet. Čim je sklopio oči u njegovu sobu upadoše tri visoka i široka maskirana muškarca sa

pištoljima u rukama. Delovali su odlučno i agresivno. Rekli su mu da znaju koliko je tačno novca danas podigao u banci i da je bolje da im dâ sve do zadnjeg eura, da mu ne bi polomili ruke i noge. On isprva nije znao kako da reaguje, jer je bilo očigledno da su dobro obavješteni i da znaju sve. Zatim ih je molio da mu ostave bar jedan deo, da kupi sinu automobil za rođendan. Ali nije pomagalo. Oni su bili uporni: ili sav novac - ili mu lome ruke i noge.

Nije imao kud. Pridigao se iz kreveta i dao im svu danas podignutu gotovinu. I oni su lepo izašli iz kuće ne povredivši ga.

Ostao je sâm, ne znajući šta da radi. „Pošteni lopovi“ odneli su deo njegove ušteđevine, tako da je ispalilo da je godinama u tuđini radio za njih. Prihvatio je poraz znajući da ne može nikoga da tuži, jer nema nikakvih dokaza o provali, a i bojao se policije koja je za vreme režima balkanskog kasapina progonila sopstvene građane. Pomislio je čak i da je neko iz banke dojavio otmičarima, jer su znali kolika je suma novca u pitanju.

LOŠE DA GORE NE MOŽE BITI

Ovo se dogodilo šezdesetih godina dvadesetog veka u nekoj zabiti u Crnoj Gori.

Jedan čovek je radio u obližnjem kamenolomu i s vremena na vreme je, kad ga niko ne bi video, donosio dinamit kući. Kuća mu je bila puna eksploziva.

Imao je mladu ženu, domaćicu, petnaest godina mlađu od sebe, i malo dete u kolevci. Imao je i jednog mačka od skoro osam kilograma.

Pomenuti mačak bio je strašno nezgodan. Pratio je štetu kako u svom domaćinstvu tako i susedima. Iako ga je njegov vlasnik dobro hranio i lepo se ophodio prema njemu on je nekako voleo da ulovi svoj obrok. Davio je kokoši i piliće i otimao jaja. Pile mu je bilo samo jedan zalogaj. Kokošinjci su mu bili omiljena mesta za akciju.

Nakon jedne žalbe od strane suseda i svađe sa istim, vlasnik je odlučio da pogubi mačka. Njegov kućni ljubimac ga je toliko razljutio da je odlučio da ga brutalno ubije.

Uzeo je divovskog mačka u jednu a eksploziv u drugu ruku i, dok mu se mlada žena motala po bašti iza kuće, a dete spavalo u kolevci, poneo ga na krš na obližnje uzvišenje. Mačak je bio miran. Nije ništa predošćao.

Stigavši na odredište, seo je na kamen, pomilovao ga i vezao mu eksploziv oko struka. Mačak je i dalje bio miran.

Kresnuo je šibicu i zapalio sporogoreći fitilj. On počeo da šišti, mačak se uplaši, otrgnu se od svog vlasnika

i dade se u beg. Poče da trči koliko ga sve četiri noge nose - i to ni manje ni više nego pravo u kuću.

Čovek skoči sa krša i uhvati se za glavu. Nije ga mogao stići, jer četiri noge su duplo brže od dve, niti je mogao ugaziti fitilj do kuće čak i da je stigao kući. Ukočio se na mestu. Gledao je kako se mačak približava kući i najzad kako ulazi u nju.

Nedugo zatim začula se strahovita eksplozija. Detonacija je izvalila prozore i vrata iz ležišta. On je tek tada pomislio na dete u kolenjima i potrčao je pravo kući. Stigao je nešto posle žene.

Od mačka nije ostala čak ni fleka na zidu. Enterijer ionako trošne stare kamene kuće bio je potpuno devastiran. Dete je ispalo iz kolenjima, ali je zbog toga što se nalazilo u drugoj prostoriji ostalo nepovređeno. Tako su oni mislili u tom trenutku. I bili su zadovoljni zbog toga.

Međutim, kasnije se ispostavilo da je od siline detonacije dete ogluvelo na oba uha.

Od tada je prošlo pedesetak godina. Čovek koji je tada kao beba ležao u kolenjima i dan-danas je potpuno gluv.

BAVARSKA RAPSODIJA

Reka Izar protiče kroz Minhen, jedan od najboljih nemačkih gradova, tekla je i teći će.

Deveti majski dan 1995. godine. Hajnrih i Inge stoje zagrljeni na glavnom gradskom trgu, kao da im je dvadeset godina, a zapravo su oboje prešli sedamdesetu: on ima osamdeset i pet, a ona sedamdeset i pet godina.

Sirena odjekuje čitav jedan minut, u znak sećanja na sve žrtve pale u Drugom svetskom ratu, kao i u ime pedeset godina od završetka najvećeg sukoba u ljudskoj istoriji.

Oboje, zagrljeni, gledaju u gradsku katedralu, sa njegove leve i njene desne strane, koja je tek ove godine potpuno renovirana, čime su uklonjeni poslednji tragovi bombardovanja iz četrdesetih godina.

I njoj i njemu istovremeno dođoše slike iz tog vremena.

* * *

Minhen, prvog aprilskog vikenda 1940. godine. Nemačka je osvojila zapadnu, a Sovjetski Savez istočnu Poljsku, ali Velika Britanija i Francuska objavile su rat samo Nemačkoj, ne i Sovjetskom Savezu.

U toku je slet i parada vladajuće partije. Glavnom gradskom ulicom defiluju ljudi odeveni u drevne germanske ratničke odore, obučeni kao mitski starogermanski bogovi, kao vitezovi tevtonci, naišao je i neki povelik vikinški brod sa zmajevom glavom na pramcu, viorile su se zastave sa kukastim krstom, a sve to su upotpunja-

vali dečaci sa bubnjevima, Hitlerova omladina, u kratkim pantalonama i čarapama do kolena.

Bila je ovo jedna impresivna slika za svakog Bavarca. Svi prisutni su osećali kolektivnu euforiju zbog toga što pripadaju najjačem narodu na svetu.

Među njima, utopljen u masu, stoji tridesetogodišnji Hajnrih, pilot Luftvafea, zakleti neženja bez dece. Postao je pilot pre nekih šest godina, kao jedan od najboljih u klasi, ali nije imao prilike da se dokaže u borbi, kao pilot lovac, jer prošle godine u nemačko-sovjetskom dogovorenom i koordinisanom napadu na Poljsku hrabri ali slabo naoružani Poljaci nisu imali dobre avione lovce, većinu su im uništili na pistama pre poletanja, tako da je gotovo sve vreme bezveze leteo. Pucanje po ciljevima na zemlji se ne računa. A gledao je iz svoje pilotske kabine kako Poljaci konjima jurišaju na nemačke tenkove i naprosto im se divio. Među pilotima se pričalo o nekim novim ratovima na severu i na zapadu. Svi su bili napeti kao puške. Hajnrih je prošle godine postao član nacističke partije, zatim esesovac, a najzad i član tajnog društva, ezoterijskog reda Thule, i to ni manje ni više nego u Himlerovom dvorcu Vevelsburg. Lično ga je inicirao njegov imenjак, veliki majstor tog reda, nadaleko čuveni Himler.

Na sve strane odjekuju zvuci Vagnerove opere Tanhojzer. Hajnrih zvera na sve strane, ali pogled mu se zaustavlja na jednoj mladoj devojci duge talasaste plave kose. Na sebi je nosila tradicionalnu bavarsku narodnu nošnju, koja joj je mnogo lepo stajala. Inge je imala dvadeset godina i u Minhen je došla sa okolnih planina, da studira nemački jezik i književnost. Hajnrih se zagledao u Inge, toliko da nije mogao skloniti pogled sa mlade i

zdrave seljančice rumenih obraza, a ni Inge nije bila ravnodušna prema njemu.

Kad se sve završilo on joj je prišao i pozdravio je u vojničkom stilu, udarajući čizmu o čizmu. „Poručnik Hajnrh Bauer!“ Ono „Bauer“ mu je zasmetalo; bilo ga je pomalo sramota što mu prezime bukvalno znači seljak i što ga je dobio po precima, poštenim bavarskim seljacima. Ali to Inge nije nimalo smetalo, jer je i ona bila sa sela. Predstavila se i ona njemu i uskoro su koračali zajedno, ka najpoznatijoj minhenskoj pivnici, onoj u kojoj je Hitler izveo puč pre mnogo godina.

Stigavši tamo gde su momci izvodili devojke i ispijali velike krige domaćeg piva, Hajnrh je rekao Inge da je on vegan, iz medicinskih a ne verskih razloga, jer neće u sebe da unosi životinjske strahove iz mesa, kao ni bolesti iz tela bolesnih životinja i njihovih telesnih izlučevina, da ne jede već pomenuto meso, mleko i jaja, da ne konzumira kafu, duvan, alkohol, lekove i droge, pa samim tim ni bilo kakvo pivo. Njoj to nije smetalo. Uzbudivala ju je sama pomisao na to da se svidela jednom pilotu. On je za nju, iako deset godina stariji od nje, bio pravi natčovek, jer pilot ne može biti ništa drugo.

Dugo su se zadržali u pivnici, u dugom razgovoru, dok je ona pila pivo a on sodu. Pogled joj se najviše zadržavao na njegovim slovima SS, na reverima, koja nisu bila kao dve munje, kao kod ostalih rodova vojske, nego dva raširena ptičja krila u obliku slova SS. Više su joj se sviđala od one dve munje, na koje se navikla i koje je viđala na ulicama. Po izlasku vani držali su se za ruke, a na rastanku čak i poljubili.

Već sutradan Hajnrh je bio pozvan u svoju jedinicu, a dva dana kasnije učestvovao je u smešnom na-

padu na Dansku, koja je kapitulirala za par sati, i u napadu na Norvešku, koja se odupirala znatno duže. Bio je na terenu, silom prilika, i kad god je mogao pisao je duga pisma svojoj dragoj Inge, i dobijao njena još duža pisma, bez slovnih, stilskih i gramatičkih grešaka. Norveški avioni bili su inferiorni u odnosu na nemačke i nije im trebalo mnogo truda da ih poobaraju, a onda da dejstvuju po ciljevima na zemlji.

Mesec dana kasnije učestvovao je u napadu na Holandiju, Belgiju i Luksemburg, države koje se takođe nisu dugo branile; pale su pod nemačkim oružjem kao trule kruške.

Zauzećem tih država usledio je napad na Francusku, zvanično najjaču kopnenu vojnu silu na svetu. Iskreno, niko od njegovih kolega nije očekivao tako munjevit uspeh u tom sukobu, budući da su se njihovi očevi na tom delu fronta u Prvom svetskom ratu borili duge u rovovima četiri i po godine gotovo se ne pomerajući. Ali Hitlerova moćna vojna mašina nije bila ni nalik na nekadašnju kajzerovu vojsku. Hajnrih je oborio dva francuska aviona u neposrednoj borbi i za to je dobio orden za hrabrost i čin kapetana. Nemačka vojska saterala je Britance kod Denkerka, koji su došli da pomognu svojim vekovnim neprijateljima Francuzima, prisilnim saveznicima, i nešto preostalih Francuza, bukvalno u more. Da su zarobili te trupe, Britaniju ne bi imao ko da brani. Nemački avioni su ih nadletali, ali ih nisu napadali, kako su to ovi izmislili i prikazali britanskoj i svetскоj javnosti. Nadletao ih je i kapetan Hajnrih. Bilo mu ih je žao. Preko tri stotine hiljada vojnika za dve i po nedelje evakuisali su raznovrsni britanski brodovi, od vojnih brodova, većih i manjih, pa sve do trgovačkih lađa

i ribarskih brodica. Jedna opšta britanska sramota. Ali i Hitlerov džentlmenski akt dobre volje.

Francuska se predala za nešto više od mesec dana. Nemačka vojska pregazila je gotovo pola Evrope za veoma kratko vreme. Hajnrih se nakon nemačke pobede i francuske kapitulacije na kratko vratio u Minhen. Inge ga je ispratila kao poručnika, a dočekala kao kapetana. Zvala ga je „moj heroj“. Opšti zanos i nacionalna euforija tresli su i Minhen, i Bavarsku, i celu Nemačku.

Imali su dovoljno vremena da se zbliže. Hajnrih je upoznao svoje ostarele roditelje, profesore na univerzitetu u penziji, sa svojom dragom seljančicom. Verili su se, ali još nisu odredili datum venčanja. Mnogo su se voleli. Ali njihova ljubav nalazila se u senci burnih istorijskih događaja. Hajnrih je više bio u svojoj vojnoj bazi nego što je viđao Inge. Posetio je i njeno živopisno selo i upoznao njene više nego prijatne roditelje. Njena prva akademska godina se približavala kraju, ona je položila sve ispite i više nije bila brucoš. Voleli su se, ali nisu imali dovoljno vremena da uživaju u svojoj ljubavi.

Državni vrh imao je grandiozne planove. Spremala se invazija na Veliku Britaniju i Hajnrihova eskadrila poslata je na obale Bretanje, odakle su poletali u bitku za Britaniju. Sve je to počelo desetog dana jula. Igrom slučaja morao je biti privremeno razdvojen od svoje drage, privremeno pod uslovom da preživi sve ovo. Britanci su bili tvrd orah, tvrđi od svih naroda i država koje je Nemačka napala do tada. Imali su dobre avione i još bolje pilote, i nisu dali na sebe. Engleski spitfajeri bili su podjednako dobri u borbi kao i nemački meseršmiti. I jedni i drugi su ginuli u vazduhu. Dosta se pucalo, nešto manje se padalo na zemlju, ali dovoljno da bi Ha-

jnrih izgubio neke drugove pilote. Trebalo je sačuvati hladnu glavu i ništa ne doživljavati lično. Hajnrih je leteo kao zaštita bombardera koji su mesecima divljački bombardovali London i još neke gradove, kao i brojne vojne ciljeve. Bili su napeti i uvek su bili na vrhuncu borbene gotovosti. Pisao je i slao pisma svojoj verenici i roditeljima, i dobijao pisma od nje i od njih.

Bitka za Britaniju trajala je već dva meseca kada je kapetan Hajnrih Bauer zadnji put te godine poleteo svojim meseršmitom. Tamo negde polovinom septembra, već naviknut na sve to, redovno je leteo kao zaštita nemačkih bombardera i redovno je pucao na britanske lovce. Nad Londonom ih je tog dana dočekala paklena paljba sa zemlje, kao i žestok napad britanskih lovaca. Hajnrihu je bilo žao ljudi u gradu koji su se skrivali po skloništima, ali zadatak se u vojsci morao izvršiti.

Njegova borbena grupa izvršila je svoje naredbe, istovarila je sve bombe na cilj i krenula nazad. I tada su ih s leđa napali britanski lovci. Hajnrih se nalazio među poslednjima u povorci i bio je laka meta. Prvo su pucali baš na njega. Pogodili su ga na izlasku iz Londona i nije imao drugog izbora nego da se katapultira i otvori padobran. Prizemljio se u jednom šumarku. Čim je pokušao da se sakrije čuo je pucnje sa dve strane. Meci su mu preletali iznad glave. Razmišljao je samo o Inge, želeći da je ponovo sretne, i zapucao je i on ka vojnicima koji su pucali na njega. Ispraznio je oba šaržera i nije imao kud. Britanska pešadija ga je opkolila naređujući mu da se preda. Nije mogao da učini ništa drugo nego da baci svoj pilotski luger i da digne obe ruke uvis. Nazvali su ga Fric, na šta je on negodovao govoreći da mu je ime Hajnrih. Sproveden je u obližnji vojni zatvor. Korektno

je postupano prema njemu. Bio je ispitivan nekoliko dana. Trudio se da neprijatelju ne oda nijednu vojnu tajnu. Realno, nikakve velike tajne nije ni znao. S obzirom na njegov čin i na to da je pilot, Britanci su odlučili da ga sklone što dalje od borbe, da se nikako ne može vratiti u rat. Sa izvesnim brojem pilota i oficira kopnene vojske prebačen je prvo vojnim vozom do Liverpoola, a odatle velikim vojnim brodom do daleke Kanade. Putovanje je trajalo skoro pola meseca. Niko nije strahovao od strašnih nemačkih podmornica, jer je brod bio obeležen kao ratni brod koji prevozi ratne zarobljenike, a Nemci nisu hteli da napadnu svoje ljude.

Brod je pristao u Halifaks, gde su zarobljenici podeljeni i raspoređeni kud koji: pripadnici kopnene vojske i ostalih rodova bili su poslani u logore na istoku, a piloti što dalje na zapad. Hajnrh je ukrcao u vojni voz i krenuo je u višenedeljno putovanje kroz ovu veliku zemlju, u kojoj je jesen već uveliko trajala, a žuto lišće na drveću bilo jedini pejzaž koji se mogao videti iz vagona. Putovao je desetak dana sa svega nekolicinom nemačkih pilota. Prošli su kroz Kalgari i još istog dana zaustavili se u mestu Seebe, oko sto kilometara od najvećeg ali ne i glavnog grada kanadske pokrajine Alberte. Sproveden je u zarobljenički logor №130, čiji je kapacitet iznosio svega dvesta ljudi. Priroda i ambijent su bili više nego lepi: mešovite listopadne i četinarske šume, kamenita brda i planine, i brze i ledene reke. Bilo je užasno hladno. Oktobar se približavao kraju i padali su snegovi, a zarobljeni Nemci nisu navikli na ovoliko studen.

Uslovi u zarobljeničkom logoru bili su izvanredni s obzirom na to da se ceo svet po drugi put u nekih dvadesetak godina nalazio u ratu. Bili su ograđeni bodlji-

kavom žicom, u zgradama zidanim od cigle, a mogli su uz dozvolu komandanta čak i izlaziti u grad. Hrana je za ratne uslove bila odlična. Tako su govorili svi osim Hajnriha, jer su jeli sve, a mesa je bilo kao drva, kao i mlečnih proizvoda i jaja. Za njega je, pak, bilo ozbiljnih problema, jer je kao vegan mogao da jede samo voće i povrće, pa je sam sebi morao da sprema ono što je mogao. Svi su pisali pisma svojim, preko međunarodnog Crvenog krsta, i dobijali pisma od njih. Hajnrih je pisao i svojim, i Inge, i dobijao pisma od njih. Slale su se fotografije, a bilo je raznih zahteva, da se od kuće ratnim zarobljenicima pošalje sve i svašta. Dobili su i uniforme iz Nemačke, i radne i svečane, kao i ostalu odeću. Bekstvo iz logora bilo je nemoguće, jer su okolne šume bile pune vukova i medveda, a i pao je sneg. U svakom slučaju ne bi se moglo daleko stići. Britanski i kanadski čuvari bili su korektni.

U novembru se pričalo da je bitka za Britaniju izgubljena, odnosno da su nemački napadi firerovom odlukom naprasno obustavljeni. Ratni zarobljenici imali su redovne časove informisanja, gde su saznavali šta se sve događa na bojištima i generalno u svetu. Rečeno im je da je nemačka avijacija napalnom do temelja spalila britanski srednjovekovni grad Koventri i rečeno je da će on kad-tad biti osvećen. Zbog tog grada čuvari su bili neljubazni par dana. Stanje na frontovima je i dalje bilo povoljno po Nemačku, i pored njenog odustajanja od Velike Britanije. Naravno, svako je navijao za svoje.

Decembar je bio jako hladan. Hajnrihu se ishrana svela na krompire u svim mogućim varijantama, kao i na jabuke, kojih je bilo u izobilju, i još nešto voća i povrća do koga bi se došlo. Krajem meseca, od svoje drage

Inge i roditelja saznao je, a to su saznali i ostali zarobljenici, da su neki neobeleženi avioni, verovatno britanski, napali i bombardovali Cirih, i još nekoliko manjih švajcarskih gradova, sa namerom da neutralnu Švajcarsku uvuku u rat. Ali nisu uspjeli. O ovome nije bilo ni reči na časovima informisanja.

Nova 1941. godina počela je u miru i izobilju, s obzirom na ratne uslove. Hajnrih se sprijateljio sa nekoliko kolega pilota. Svi su bili relativno mladi. Imali su vojnički klub i izvodili predstave, a muzički obdareni zarobljenici čak i svirali na koncertima u obližnjem gradu. Sve češće su izlazili u snegom okovan grad. Upoznali su dosta lokalnih devojaka i žena. Rekle su im da su daleko lepši i zgodniji od njihovih momaka, verenika i muževa, što je istini za volju bilo tačno. Bile su to Kanađanke britanskog, ali i indijanskog porekla. Svi Nemci su prevarili svoje devojke, verenice i supruge, svi osim Hajnriha i njegovog druga Petera iz Štutgarta.

Zima je bila jako duga i teška, i nemački ratni zarobljenici su je jedva pregurali. Hajnrih je vidno smršao. Bio je najmršaviji ratni zarobljenik u logoru. Što se tiče rata, u Evropi se u međuvremenu ništa nije događalo sve do aprila, kad je Nemačka napala i munjevito osvojila Jugoslaviju i Grčku. Za sve to vreme carski Japan je divljao po Aziji šireći svoju teritoriju i zonu uticaja.

Proleće je bilo hladno, a početak leta je ličio na proleće. Prvog letnjeg dana Nemačka je napala Sovjetski Savez. Čuvari su zlorado govorili zarobljenicima da je to početak kraja Nemačke, sa čime se oni nisu složili, s obzirom na to da je carska Nemačka do nogu potukla Rusiju u Prvom svetskom ratu i da ju je izbacila iz rata u martu 1918. godine, da bi izgubila rat pola godine ka-

snije od zapadnih saveznika, ponajviše zbog nedostatka sirovina, ali opet nije bila poražena već poluporažena država. Za kratko vreme, za razliku od Napoleona, koji je vek i tri decenije ranije osvojio samo liniju Poljska-Moskva, Nemci su ušli duboko u sovjetsku teritoriju, a rat se preneo i u severnu Afriku.

Leto su proveli na obližnjim rekama, bezbrižno se kupajući dok je ceo svet krvario. Hajnrih se mnogo sviđao jednoj indijanki, mladoj i lepoj, ali joj nije uzvraatio na njene ljubavne signale. Bila je veoma navalentna i uporna, a Nemci to umeju da cene. Hajnrihu je nedostajala njegova draga Inge. Ljubomorno je čuvao njenu glavnu fotografiju, i još neke koje bi dobio, kao i sva pisma koja mu je poslala. Ona je završila drugu akademsku godinu u Minhenu, stanujući u domu Hajnrihovih roditelja, strpljivo čekajući da se svo ovo ludilo završi i da se njen dragi vrati kući i oženi je. Nijednom nije pomislila na to da vojnički poziv podrazumeva pasji život i česte boravke na terenu u slučaju rata. U toku leta jedan pilot Nemaac uspeo je da pobjegne iz jednog zarobljeničkog logora na drugom kraju Kanade. O tome se dugo pričalo među ratnim zarobljenicima. Ali niko nije nameravao da beži iz ovog logora.

Jesen je počinjala malo ranije nego u Evropi i još malo pa je bilo tačno godinu dana otkako je Hajnrih u Kanadi. Nemačka i njeni saveznici su za sve to vreme napredovali na svim frontovima i Britanci to nisu krili od svojih ratnih zarobljenika.

Jesen se veoma brzo pretvorila u zimu, a ova zima bila je mnogo teža od prethodne. Početkom decembra, iako je kalendarski bila jesen, a praktično zima, Japan je napao Ameriku i ovu ogromnu i jaku, a do tada

neutralnu državu, uvukao u rat. Sve nade u pobedu Nemačke i njenih saveznika ovim činom su bile izgubljene. Hajnrh je bio jedan od onih oficira koji su smatrali da nije trebalo dirati Ameriku. Ali oni se nisu ništa pitali. Krajem decembra Nemci su se povukli iz Moskve, do koje su došli, a jedan motorizovani puk se provozao po gradu. Da li je to značio kraj nemačkog napredovanja niko nije znao. Ulaskom u Novu 1942. godinu ništa se bitno nije promenilo, ni na svetskim bojištima, niti u životima ratnih zarobljenika. Japanci su polovinom februara izveli potpuno nemoguć vojni podvig: sa trideset hiljada svojih trupa zauzeli su Singapur i zarobili sto dvadeset hiljada britanskih trupa. Bio je to najveći poraz u britanskoj istoriji i jedna od najblistavijih japanskih pobeda. Već im je svima bilo svega preko glave. Neki su se i ozbiljno razboleli, a bilo je i prvih smrtnih slučajeva. Ljudi bi naprasno umrli a da uopšte nisu bili bolesni. Hajnrh je baš bio slab i često je padao u postelju. Jeo je biljnu hranu i nije ga imalo šta grejati tokom duge zime. U stvari on je bio jedini mršavi ratni zarobljenik. Malo, malo, pa bi se prehladio, ili bi mu želudac bio hladan, ili bi povraćao. Prestao je da pije vodu, već je samo konzumirao tople čajeve. Inge mu je napisala da je zabrinuta za njegovo zdravlje i za život videvši njegove poslednje fotografije. Isto mu je rekla i lokalna indijanka kojoj se sviđao i koju je sve ređe viđao.

Odbijeni pred Moskvom u decembru prethodne godine, Nemci su se počeli povlačiti pred Sovjetima, više zbog zime i otkazivanja sopstvenih borbenih vozila, nenaviknutih na tako niske temperature, nego zbog snage samih Sovjeta, naviknutih na surove zimske uslove. Ratni zarobljenici su sve manje verovali u pobedu Ne-

mačke, koja se cele zime, uprkos svim mogućim teškoćama, veoma dobro držala na svim frontovima.

Kasno i hladno proleće, i leto koje je više ličilo na proleće, opet je donelo kupanje u okolnim rekama na koje su se ratni zarobljenici usred svetskog ratnog sukoba već bili navikli. Živeli su kao teški paraziti, ne radeći ništa. Kad bi ih neko sada vratio u vojsku morali bi se ponovo privikavati na disciplinu. Inge je završila treću akademsku godinu i postala apsolutna. Leto i jesen obeležile su bitke u severnoj Africi, američko iskrcavanje na taj kontinent i nesebična vojna pomoć Britancima, nemačka okupacija ostatka Francuske, sramotno samopotapanje cele francuske flote u Tulonu, ali i Hajnrihova želja, koja je sve više gorela kao vatra, da se vrati u Nemačku i u rat. Noću bi sanjao kako vozi avion. Nije imao nikakvu ideju u vezi toga, a i još jedna zima, treća od njegovog dolaska ovamo, se približavala. Poverio se „svojoj“ indijanki i ona mu je bez ustručavanja rekla da sačeka proleće i leto, i da će mu ona pomoći oko bekstva, pod uslovom da nikome ništa ne priča. Imalo je smisla da se nekako pobegne na proleće ili leto, ali bilo je na granici nemogućeg. On je želeo da se dogodi bilo šta, samo da više ne bude ovako, naime da se ne dešava ništa.

Jesen i zima, i navijanje čuvara i zarobljenika vezano za jednu bitku koja je postala legendarna: u Staljingradu su se još od kraja juna, ali intenzivnije od sredine jula, a još intenzivnije od avgusta i septembra, sudarile milionske nemačke i sovjetske armije. Svakodnevno su stizale vesti o tome kako Nemci zauzimaju deo po deo grada. I tako sve dok nisu pali prvi snegovi i spustile se temperature, što je omelo Nemce koji su bili nadomak pobede. Zaledili su im se tenkovi i sva vojna

oprema, a pričalo se da nisu imali čak ni kompletne zimske uniforme. Za sve je očigledno bio kriv Hitler. Ratni zarobljenici su počeli da ga mrze i da se okreću protiv njega. Ali ništa nisu mogli da preduzmu povodom toga.

Nova 1943. bila je treća ratna godina i treća godina zarobljeništva za većinu ratnih zarobljenika. Vesti sa istočnog fronta bile su nepovoljne. Nemačka je posustajala pod Staljingradom, da bi početkom februara bila poražena. Cela jedna nemačka armija, zaleđena, sa jednim poznatim generalom, predala se Sovjetima. Bio je ovo prvi veliki poraz Nemačke i moguća prekretnica u ratu. Tako su barem govorili čuvari u logoru. Inge i Hajnrihovi roditelji su u pismima aludirali na to da ne veruju u nemačku pobjedu. Želeli su da se svo ovo ludilo već jednom završi.

Zima kao zima bila je duga i veoma hladna. Hajnrih ju je jedva izdržavao. Jedan kolega pilot rekao mu je da mu se krevet nalazi na nekim podzemnim vodama, u šta on nije verovao, i da je zato često prehladen i bolestan. Stalno mu je bilo hladno i često je povraćao. Želeo je što pre da se vrati u Bavarsku, što nikome nije otkrio. Nedostajalo mu je sve ono što godinama nije video, a ponajviše njegova draga Inge.

Proleće je kasnilo, kao i prethodne dve godine, i bilo je prilično hladno. Hajnrih se sve češće viđao sa „svojom“ indijankom, koja mu je obećala da će ga njegova braća i otac, koji su nekim poslom išli kamionetom na jug Alberte, blizu državne granice, prvom prilikom povesti sa sobom i ostaviti na granici sa Sjedinjenim Američkim Državama. A indijanci su poštovali datu reč. Tako je i bilo. Jednog majskog vikenda, u toku dana, on

se sreo sa njom u gradu, i prošetao do jednog napuštenog mlina, gde su mu indijanci dali civilnu odeću. Morao je da bude dosta brz, da se presvuče kao munja, da ih niko ne bi video i prijavio vlastima. Vozili su se kamionetom preko dvesta pedeset kilometara i krajem dana stigli na granicu između Alberte i Montane, odnosno Kanade i Amerike. Dali su mu kompas, savetujući ga da ide ka jugu, i još neke sitnice, čak i izvesnu sumu američkih dolara, ostavivši ga pored jedne šume kroz koju je neopažen mogao ući u Ameriku. Mnogo dobri ljudi ovi indijanci, razmišljao je o njima dok je koračao kroz šumu. Nije shvatao stoga zašto su ih beli doseljenici sa britanskih ostrva toliko mrzeli i zašto ih i dalje mrze njihovi potomci. Cele noći je oprezno hodao kroz šumu. Bilo je jutro kad je izašao iz nje i kad je po natpisima shvatio da se nalazi u nekoj američkoj, uslovno rečeno kaubojskoj državi.

Morao je da kupi nešto da jede u prvom naseljenom mestu i da kupi voznu kartu do Helene, glavnog grada Montane. Nije imao validna dokumenta i rizikovao je mnogo u slučaju da ga zaustavi policija. Engleski jezik je solidno govorio i bio je pristojno odeven. U glavni grad je stigao uveče. Raspitao se da li ima neki voz za jug. Nije imao dovoljno novca za neki dalek put. Saznao je da sutradan ujutro neki teretni voz ide za Denver, po neku robu iz Kolorada. To mu je više nego odgovaralo. Prenoćio je na železničkoj stanici, kao skitnica, i ujutro se ušunjabo u taj voz. Vozio se kroz nepregledne planinske predele, katkad odškrinuvši vrata. Preko noći je spavao sklopčan u uglu vagona. Imao je vodu za piće, ali ne i hranu. Bio je strahovito gladan. Putovao je tako danima. Pejzaži se nisu menjali: sve neke stenovite pla-

nine i guste i nepregledne mešovite listopadne i borove šume. Voz se retko gde i kada zaustavljao, i to na kratko, samo da bi eventualno propustio neki putnički voz. Proputovao je pola Montane, ceo Vajoming i pola Kolorada, sve dok gladan i izmučen nije stigao u Denver.

Prošetao se kroz grad u već pomalo pohabanoj odeći, kupio nešto za jelo, i raspitao se za putničke i teretne vozove za jug. Saznao je da ima neki teretni voz za Tuson, u državi Arizona. I u Denveru je prenoćio na železničkoj stanici i sutradan se ukrcao u taj teretni voz. Ovaj put je sa sobom, pored vode, poneo i nešto hrane. Pejzaži su i dalje bili planinski, sve dok nisu prošli Albuquerke, u državi Novi Meksiko, odakle je sve postalo jedna velika pustinja. Tu su počele i nesnošljive vrućine, koje su ga pratile sve do Feniksa, u Arizoni, i dalje, sve do kraja putovanja. Za nekoliko dana teretni voz zaustavio se u gradiću Tuson. Tu je naišao rano ujutro i odmah seo u putnički voz za mesto po imenu Nogales. Voz je išao do američkog grada po tom imenu, jer se nešto veći grad sa istim imenom nalazio u Meksiku, a granica u gradu se bukvalno protezala duž ulica. Policajci na sve strane i bodljikava žica, sve to ga je oteralo na istok, ka nekoj rečici čije ime nije znao. Pregazio ju je bez problema i nastavio ka jugoistoku, a zatim ka jugu. Uхватила ga je noć. Prenoćio je u nekom šumarku. Sutradan je nastavio ka jugu i kad je video natpise na španskom jeziku shvatio je da je ušao u Meksiko. Za dva dana pešačenja stigao je do gradića Magdalena. Tu je bez ikakvog raspitivanja, jer nije znao španski jezik, a i Meksiko je učestvovao u ratu na Pacifiku na strani Amerike, šaljući tamo svoje avione i pilote, seo u neki teretni voz. On ga je relativno brzo dovezao do grada po imenu Er-

mosiljo. I tu je brzo uhvatio teretni voz koji ga je danima vozio do glavnog grada, po nepodnošljivoj vrućini, a odatle, bez nekog velikog zaustavljanja, sledećim teretnim vozom, sve do gradića Tustla Guteres, a odatle sledećim teretnim vozom sve do gradića po imenu Komitan. Vozovi nisu išli dalje, osim nekih putničkih kompozicija. Hajnrh nije imao pasoš i nije mogao legalno preći granicu sa Gvatemalom, ka kojoj se zaputio. Kretao se kroz neprohodnu džunglu, ka zapadu, znajući odranije da u Gvatemali ima dosta Nemaca i da bi se u krajnjem slučaju mogao osloniti na nekoga od njih. U džungli se zadržao duže nego što je planirao, ali se barem najeo, čak i prejeo, voća koje je raslo u izobilju. Odeća mu se gotovo skroz pohabala. Danima je išao kroz gustu džunglu, po danu, a preko noći bi se sklupčao u nekoliko listova banane i tako bi spavao.

Izašavši iz džungle naišao je na neke močvarne doline koje je jedva savladao. Gotovo bez odeće, u stvari sa pohabanom odećom, noseći sa sobom neka dokumenta kojim bi mogao dokazati svoj identitet tamo gde treba, stigao je do gradića po imenu Flores. Tu je uspeo da se ušunja u teretni voz za glavni grad. U Ciudad de Gvatemala stigao je narednog dana rano ujutro. Lutao je po gradu, oskudno odeven, kao beskućnik, raspitujući se kod najmanje sumnjičavih ljudi na koje bi naišao kako najlakše stići do nemačkog kvarta. Neka žena, videvši ga onako odrpanog, uputila ga je ka predgrađu gde su Nemci većina. Brzo je stigao u taj deo grada i uskoro je čuo ljude kako govore na njegovom maternjem jeziku. Išao je, hodao, i, onako umoran, stigavši do neke mesne kancelarije, gde se nalazio neki natpis na španskom i nemačkom jeziku, ušao unutra govoreći na nemačkom,

predstavivši se kao nemački ratni zarobljenik iz Kanade. Sve mu je već bilo ravno. Išao je na sve ili ništa. Ako ga budu predali vlastima - vratiće ga u Kanadu. Pa šta? Ionako je prošao pola Severne Amerike. Video je dosta sveta. Ako ga ne izdaju možda će mu pomoći. I nije pogrešio, jer je naišao na neke dobre ljude, Nemce, koji su mu pomogli. Još istog dana odvezli su ga luksuznom limuzinom do gradića po imenu Sapaka, na neku plantažu kafe, čiji je vlasnik bio jedan bogati Nemač.

Kod gospodina Šredera, vlasnika plantaže kafe, ostao je desetak dana, da se odmori od dugog putovanja od nekoliko hiljada kilometara, da se uljudi i sredi. Ispričao im je svoju neverovatnu priču. Članovi nemačke zajednice su dolazili da ga upoznaju. Bilo mu je pomalo neprijatno zbog svega ovoga. Bio je njihov svojevrsni heroj. Tu je saznao da je Nemačka izgubila rat u severnoj Africi i da je polovinom maja, kada je on krenuo iz Kanade, isterana iz cele Afrike.

Za tih desetak dana je stao na noge, ali je i dalje bio mršav; naročito mu se to primećivalo na licu. Protiv toga se nije moglo. Neko iz nemačke zajednice napravio mu je lažni pasoš, na lažno ime, tako da je za veoma kratko vreme postao državljanin Gvatemale nemačkog porekla. Istina mnogo je rizikovao, jer nije znao španski jezik, i mogao je biti sumnjiv. Učio je i savladao neke najosnovnije stvari. Nemci iz te latinoameričke države pomogli su svom oborenom pilotu, koji je proveo duge dve i po godine u zarobljeničkom logoru u Kanadi. Obukli su ga i dali mu dovoljno novca da može da stigne do Portugala. Srdačno ga pozdravivši, ispratili su ga do glavnog grada Gvatemale, gde je seo u voz za Verakruz. Granicu sa Meksikom prešao je bez ikakvih problema.

Za tri dana, a u Verakruzu je prenoćio u jednom hotelu, kao gospodin, Hajnrih se ukrcao na brod za Lisabon. Dok je svet krvario on je uživao na luksuznom brodu, ali i često povraćao, kao da je patio od morske bolesti.

U Lisabon se iskrcao za oko nedelju dana. Grad je bio prepun špijuna. Neutralni Portugal bio je teren za špijunske obračune svih zaraćenih strana. Nije mu bilo mnogo potrebno da bi pronašao nemačku ambasadu i za to zaduženom osoblju ispričao svoju neverovatnu priču. Tu je dobio nemački pasoš, na tuđe ime, i poslat je u Nemačku. Iz Lisabona je putovao vozom do Barselone, a od Barselone drugim vozom do Ciriha, odakle je bez problema došao do Minhena početkom jula.

Grad je bio napadnut od britanske avijacije nekoliko puta, ali nije nastradao kao britanski gradovi na početku rata; tek poneka zgrada ili kuća su bile oštećene. Hajnrih je sreo svoje ostarele roditelje i svoju dragu Inge, koja je upravo trebalo da diplomira i postane profesorka nemačkog jezika. Jedva su ga prepoznali. Bio je i suviše mršav. Vojska mu je dozvolila da se izvesno vreme oporavi od svega. Saznao je da je još jedan pilot pobjegao iz zarobljeništva iz Kanade, da ga je lično Hitler primio u Berlinu i odlikovao ga za taj poduhvat, da je nedugo zatim poginuo u jednoj vazdušnoj bici, i da je bio i ostao svojevrsni nacionalni heroj. On nije želeo takvu vrstu slave, niti publicitet, što je i naveo nadređenima, jer je hteo da se vrati u borbu kao anonimni pilot, a i nije želeo da se sretne sa Hitlerom, jer ga nije voleo, doživljavao ga je kao neprijatelja Nemačke i celog sveta, što je zadržao za sebe. Kraće rečeno želeo je da se bori za Nemačku a ne za jednog umobolnog čoveka. Tih dana počela je velika tenkovska bitka kod sovjetskog grada Kurska,

između ogromnih armija Nemačke i Sovjetskog saveza, a nedelju dana kasnije Britanci i Amerikanci započeli su iskrcavanje na Siciliju. Svakom iole pametnom oficiru bilo je jasno da Nemačka ne može pobediti u ovakvim okolnostima. Hajnrih je bio jedan od njih.

Hajnrih i Inge venčali su se u najgore vreme. Medeni mesec nisu ni imali. Sve im je bilo nekako zbrzano. I život im je bio ubrzan. Zbog venčanja i čitavog niza zdravstvenih problema Hajnrih nije bio poslat na službu daleko od mesta prebivališta, već je ostao u Minhenu do daljnjeg.

Krajem avgusta Nemačka je izgubila tenkovsku bitku protiv Sovjeta, kod Kurska, najveću te vrste u istoriji, a početkom septembra i jednog ne malog saveznika, jer su se Britanci i Amerikanci iskrcali u južnoj Italiji i prisilili je na kapitulaciju. Stigli su skoro do Rima, gde su ih zaustavili fanatični Nemci, okupiravši ostatak Italije. Hajnrih je sve to pratio iz Bavarske, sa bezbedne udaljenosti.

„Stanje redovno“, kako bi se pisalo u noćnom izveštaju dežurnog oficira, tako bi se mogao opisati život pilota Hajnriha narednih meseci. Bez nekih velikih dešavanja ušlo se u Novu 1944. godinu, pregurala prva zima nakon zarobljeništva i dočekalo proleće. Sve je bilo mirno do negde kraja aprila.

Dvadeset i četvrtog aprilskog dana stotine američkih aviona napale su Minhen. Hajnrih se nalazio u kasarni i bez uzdržavanja poleteo je zajedno sa svojim kolegama da brani grad. Koliko su mogli trudili su se da pogode lovce koji su branili bombardere ili pak da obore što više neprijateljskih bombardera. Letelo se i pucalo nad gradom, sletalo po gorivo i municiju, a onda opet

poletalo. Goreo je i dimio se grad pod njima, a avioni sa obe strane padali su kao muve. Kad su se Amerikanci najzad istovarili, i oni koji su preživeli napad i nemačku odbranu vratili nazad, naredne noći, dvadeset i petog aprilskog dana, grad je napalo na stotine britanskih aviona, duplo manje nego američkih. Vatra je gutala grad, a nemački piloti borili su se kao lavovi. To je bio najduži borbeni dan u Hajnrihovom životu.

Sutradan su se mogle videti posledice napada. Pola Minhena bilo je porušeno. Zgarišta na sve strane. Pukim slučajem dom Bauerovih, porodična kuća u jednom mirnom kraju, ostao je neoštećen.

U maju je Hajnrih prekomandovan. Nemci su u to vreme izgubili legendarnu bitku za italijansko brdo Monte Kasina, srednjovekovni manastir, gde su se borili kao lavovi i držali se mesecima. Poslat je u Francusku, tačnije vraćen je u Bretanju, gde je služio za vreme bitke za Britaniju. Tu je dočekaio iskrcavanje saveznika u Normandiju, šestog dana juna. Nije imao mnogo borbenih zadataka. Pucanje iz aviona na naoružane savezničke konvoje na zemlji nije doživljavao kao vitešku borbu 1:1, kako je to bilo u borbama protiv aviona. Saveznici su prilično brzo napredovali, a Nemci se branili koliko su mogli. Među oficirima se pričalo o izdaji i o nameranom porazu koji je Hitler režirao i sve vreme rata namerano sprovodio. Hajnrih je prekomandovan na istok Francuske, u Nansi, tik pre nego što su saveznici zauzeli celu Bretanju. I on se pitao zašto se Nemci 1940. godine nisu iskrcali u južnoj Engleskoj, kad već Britanci i Amerikanci mogu da se iskrcaju u severnoj Francuskoj. Neki oficiri su pokušali da ubiju Hitlera polovinom jula meseca, ali im to nije pošlo za rukom. Skoro svi učesnici u

zaveri su pohvatani, osuđeni i pogubljeni. Da se nalazio na istočnom frontu, i Hajnrih bi najverovatnije učestvo-
vao u pobuni protiv firera. On je insistirao na tome da se
bori za Nemačku, a ne za ludaka koji je uzurpirao vlast
u državi. Do kraja avgusta, Britanci i Amerikanci, koji
su se u međuvremenu iskricali i na Azurnu obalu, zauzeli
su gotovo celu Francusku. Hajnrih je prekomandovan u
Holandiju. Linija fronta na zapadu se stabilizovala, u
Italiji su Nemci izgubili Rim, a na istočnom frontu ogro-
mne teritorije.

U Holandiji je Hajnrihova eskadrila dobila nove
avione, meseršmite ME 262. Bio je to prvi mlazni lovac
na svetu, takozvani noćni lovac. Neverovatno brz avion.
Piloti kojima je ovaj avion dodeljen za letenje bili su
krem avijacije i brzo su naučili da lete na njemu. I svi su
dobili po čin više. Hajnrih je postao major. A onda je prvi
put na njemu poleteo u akciju, da napadne britanske i
američke avione koji su bombardovali Hamburg. Nema-
čki avioni bi se zaleteli na neprijateljske bombardere ili
lovce, pucajući pri tom po njima, i dok bi se ovi snašli
već bi bili pogođeni, a nemački mlazni lovci bi se uda-
ljili. Neprijateljski lovci ih nikako ne bi mogli stići. Ma-
na mu je bila to što bi brzo ispucao svu municiju i ostajao
bez goriva, pa bi pilot bukvalno morao da odjedri nazad
i da stigne dokle stigne, pa su često padali. Jednom pri-
likom Hajnrih je pogodio britanskog lovca, pilot se kata-
pultirao i jedva je uspeo da otvori padobran, a bio je
ranjen i izvijao se od bolova. Hajnrihu ga je bilo žao, jer
je vazдушnu bitku uvek doživljavao kao borbu između
dve mašine. Pilotima nije bilo u glavi to da se u tim maši-
nama nalaze ljudska bića. Ali nije bilo vremena za žalje-
nje bilo koga. Pogazivši sva pravila Hajnrih se vratio i

spustio niže, da osmotri kuda pada ranjeni britanski pilot, i katapultirao se iz mlaznog lovca. Otvorio je padobran i spuštao se ka njemu. Stigao ga je na zemlji. Pilot se nije mogao odvojiti od konopaca na padobranu i to je Hajnrih učinio. Bio je teško ranjen i obilno je krvario. Ne obraćajući pažnju na to ko ga je oslobodio, izvadio je iz unutrašnjeg džepa neko pismo, rekavši da treba da se pošalje u slučaju njegove pogibije i uskoro prestao da diše. Hajnrih je uzeo to pismo i po povratku u vojnu bazu, gde je morao da opravda pad aviona, što je bilo lako u ovim uslovima, prvom prilikom poslao je pismo preko Crvenog krsta na njegovu destinaciju.

Saveznici na zapadu bili su zaustavljeni. Ušlo se u jesen i vazdušne bitke su se nastavile, kao i bitke na zemlji. Za sve to vreme Hajnrih je bio daleko od Minhena i od svoje porodice. Pisao je redovno pisma svojoj ženi, koja se u međuvremenu zaposlila u jednoj gimnaziji kao profesorka nemačkog jezika i književnosti, i ostarelim roditeljima, i primao pisma od njih. Iz dana u dan, usled medostataka sirovina, život u Nemačkoj bio je sve teži i nepodnošljiviji. Sovjeti su zauzeli skoro sve istočnoevropske zemlje i prodrli na Balkan nedugo nakon nemačkog povlačenja iz Grčke. Nemačka je kontrolisala sve manje teritorija i imala tek nekoliko saveznika. Jedino se carski Japan još uvek relativno dobro držao i predstavljao respektabilnog protivnika.

U Novu 1945. godinu ušlo se sa osećajem defetizma. Svi oficiri su znali da je rat definitivno izgubljen, ali su profesionalno izvršavali svoje zadatke do kraja. Bitka u Ardenima bila je poslednja pobeda Nemaca u ovom ratu. Nemački položaji u zemljama Beneluksa bili su ugroženi i avijacija je povučena u okolinu Hanovera,

poslednju Hajnrihovu bazu u ratu. Nedostajalo im je i goriva i municije. Avioni su poletali samo kad bi morali. Polovinom februara britanski i američki avioni spalili su Drezden, jedan od najljepših nemačkih gradova, Firencu na Elbi, kako je nazivan, napalm bombama, gotovo do temelja. Najveći zločin nad nemačkim civilima u ovom ratu opravdavan je od strane saveznika kao osveta za Koventri. A osvetili su se više nego što je bilo potrebno. U martu su saveznici prešli reku Rajnu i ušli u Nemačku, a Sovjeti su se približavali Berlinu. Tada je Hajnrih poslednji put poleteo mlaznim avionom. Pucao je na neke američke lovce, preletevši liniju razdvajanja dve vojske, i u jednom trenutku avion mu se zatresao i počeo da gori. Pogodio ga je projektil sa zemlje. Katapultirao se, otvorio padobran i pao pravo među američke vojnike. Nije imao drugog izbora nego da obe ruke digne uvis. Kraj rata u Evropi dočekao je u zarobljeničkom logoru, iza bodljikave žice, kod Ahena, da bi bio prebačen u Augsburg, na samom kraju rata u Nemačkoj. Bio je tako blizu Minhena, a ipak tako daleko od njega.

Iskustvo nemačkih pilota lovaca na mlaznim avionima, kao i sami ti avioni, bilo je više nego potrebno Amerikancima za pobedu nad Japanom, kao i za neke buduće ratove. Tih dana se očekivalo da će Amerika i Sovjetski Savez zaratiti čim podele Nemačku, ali to se nije dogodilo. Hitler se navodno ubio, tako se pričalo, ali pametni ljudi su znali da je negde pobjegao, jer je uz njega, vegetarijanca koji ne pije i ne puši, nestala i njegova lična kuvarica, jedina osoba koja mu je mogla spremati hranu. Kakva prljava politička igra. Hajnrihova ratna iskustva bila su od velike koristi Amerikancima. Vršili su inspekciju nemačkog naoružanja i s pravom

zaključili da su nemački avioni, podmornice i tenkovi, na primer, apsolutno bolji od svih savezničkih; posebno avioni. Fasciniralo ih je njegovo bekstvo iz zarobljeničkog logora u Kanadi. Međutim, nije bilo prilike da se nemački mlazni avioni upotrebe u ratu protiv carskog Japana, jer se Japan predao posle dve atomske bombe bačene na dva grada i ogromnih civilnih žrtava. Vojnici su poslušali naredbu svog cara, koji se odrekao tvrdnje da je bog na Zemlji i na ogromnim teritorijama koje je Japan kontrolisao japanski vojnici su jednostavno bacili oružje i prestali da se bore. Da su se borili dokle su mogli, onako kako su se borili na početku sukoba sa Amerikom, rat bi se vodio ko zna dokle, uz ogromne žrtve sa obe strane. Japan bi verovatno bio totalno uništen, što je bio i bez toga, sa mnogo civilnih žrtava i svim poginulim vojnicima, a saveznici bi izgubili strahovito mnogo vojnika.

Najzad, u septembru 1945. godine Hajnrih je pušten iz zarobljeničkog logora. Vratio se u potpuno razoreni Minhen. Najavio je svoj dolazak i Inge ga je sačekala. Kad je izašao iz američkog vojnog kamiona skočili su jedno drugom u zagrljaj, srećni zbog toga što se ovo ludilo konačno završilo. Stajali su na gradskom trgu, ispred teško oštećene gradske kuće, nedaleko od totalno devastirane gradske katedrale, u svom porušenom gradu, zagrljeni, kao da ne daju jedno drugog nikome.

* * *

Pedeset godina kasnije, isto toliko godina stariji, stajali su na istom tom trgu, u jednom od najlepših i najkulturnijih gradova u novoj, Zapadnoj Nemačkoj.

Proživeli su lep i sebičan život. Sve se brzo obnovilo i vratilo u normalu. Hajnrih je radio kao oficir u novoj nemačkoj vojsci i dogurao do čina pukovnika. Dalje nije mogao, jer se nije prodao političarima. Inge je radila kao profesorka nemačkog jezika i književnosti. Nisu imali dece. Nisu im ni nedostajala.

Dvadesetak godina posle rata Hajnrih i Inge su posetili Kanadu i logor u kome je bio zarobljen dve i po godine. Sreo je „svoju“ indijanku, koja mu je pomogla pri bekstvu, njenu braću, njenog muža i njihovu decu, i svoje bivše čuvaru. Bili su to dirljivi trenuci, puni emocija. Provozali su se vozovima od Kalgarija pa sve do Siudada de Gvatemale, tačno onim trasama kojima je putovao teretnim vozovima za vreme rata. Posetili su i mestašce Sapaka i plantažu kafe gospodina Šredera. On beše u dubokoj starosti, ali se svega sećao. Cela nemačka zajednica je bila tu i pozdravila je svog heroja. Nakon svega toga vratili su se u Ameriku i posetili neke poznate američke gradove. Malo su se i kockali u Las Vegasu, da bi se vratili u Nemačku, preko Lisabona, ali ne vozom, već avionom.

Pre pet godina Nemačka se ujedinila i ponovo postala vodeća nacija na kontinentu.

Sirene su utihnule, a oni su se izgubili u gradskoj vreći.

BALKANSKA RAPSODIJA

El-Podgorirs, grad hiljadu džamija, sunčani maj 2118. godine. Ovaj grad nekada se zvao Podgorica, zatim Titograd, pa opet Podgorica, a nakon građanskog rata između hrišćana starosedelaca i muslimana doseljenika, koji je potresao celu Evropu, i genocida pobednika nad pobeđenima, pre više od pola veka, dobio je sadašnje ime i masu doseljenika, njih stotine hiljada, pridošlih iz svih arapskih i afričkih muslimanskih zemalja, čime je povećan broj stanovnika, koji sada iznosi milion i po.

Rašid Er Zorin Radulovirh, poznati evropski biznismen (neki bi rekli prevarant), iz perspektivne balkanske države, Republike Karadag, koja ima tri i po miliona stanovnika, istina potomak starosedelaca, sedi u svojoj kancelariji na poslednjem, stotom spratu. Robot po imenu Mia, koji radi na orgonite, simpatična devojčica od šest ili sedam godina, donosi mu kahvu u tradicionalnom turskom escajgu. Nešto animalno u njemu nateralo ga je da doživi erekciju gledajući robota.

- Gospodine Rašid, - obrati mu se sekretarica Selima - zvali su vas malopre iz Al-Budwah, da odete tamo i lično potpišete ugovor o prodaji hiljadu prizemljivača.

- Javite im da ću biti na moru za oko pola sata.

Rašid siđe liftom na prizemlje nebodera, u centru grada, izađe na ulicu i sede u metro. Bio je jako štedljiv; recimo nije hteo da koristi službeni automobil. Za tili čas stigao je na železničku stanicu. Seo je u brzi voz za Al-Budwah, koji je, prošavši pored jezera Er-Shkoder, i kroz dug tunel, za petnaestak minuta izašao na more. Al-Budwah je drugi po veličini grad u Republici Karadag. Neka-

da se zvao Budva i bio je mali grad. A sada je postao re-spektabilno naselje na ovom delu Jadrana, sa pola miliona stanovnika i preko dve stotine džamija. Rašid se sastao sa kupcima u jednom hotelu na obali i uzeo im potpis. Radio je starinski. Voleo je da mu svaki kupac na veliko lično potpiše račun. Tako je i bilo.

Sekretarica ga je u međuvremenu obavestila da ima novu isporuku u Er-Barkh, i da treba i tamo da ode, i to čim pre. Rašid za pola sata sede u hoverkraft, redovnu liniju, i prolazeći pored predgrađa Al-Budwah, El-Behinha (nekadašnjih Bečića), zatim malog El-Mustafira (nekadašnjeg Miločera), malenog El-Derwisha (nekadašnjeg Svetog Stefana), malenog El-Fahda (nekadašnjeg Petrovca), zatim pored ogromnog i velelepnog El-Shupkira (nekadašnje Buljarice), naselja koje je izraslo u prelep arapski grad od oko sto hiljada stanovnika i preko pedeset džamija, zatim pored polunapuštenog i zapuštenog gradića El-Sarideniz (nekadašnjeg Sutomora), i još mnogih drugih manjih naselja, hoverkraft sa crvenom zastavom na kojoj se nalazio žuti dvoglavi orao sa polumeseccom i zvezdom iznad obe glave za oko petnaest minuta stigao je u Er-Barkh, treći po veličini grad u Karadagu, sa oko četiri stotine hiljada stanovnika i preko sto džamija. Rašid se iskrcao u gradsku luku i gradskim prevozom, modernim tramvajem, stigao na lokaciju, u jedan restoran rezervisan za bogatije posetioce, gde je trebalo da uzme potpis od još jednog kupca na veliko. Tako je i bilo.

Pozvonio mu je mobilni telefon.

- Selam alejkum - poželeo mu je Mudžafer, regionalni menadžer firme „Homo solaris“, Rašidove kompanije za prodaju na veliko i malo, za El-Ulcinj

(nekadašnji Ulcinj), grada od dvesta hiljada stanovnika i preko sto džamija, da mu javi kako je danas prodao hiljadu prizemljivača, i da posao prosto cveta.

- Alejkum selam - uzvratio mu je Rašid. - Bujrum. Samo tako nastavite.

Opet mu je pozvonio mobilni telefon, pravi pravcati mali džepni kompjuter. Sekretarica mu je javila da ga poziva izvesni Mustafa Kiš, iz El-Zasadha (nekadašnjeg Novog Sada), iz susedne slabo naseljene arapske države Er-Srbistan, da se što pre nađu u El-Belgradiru (nekadašnjem Beogradu), njegovom glavnom gradu, radi nekakvog vansudskog dogovora.

Rašid bez razmišljanja ode do piste, nedaleko od gradske luke, i sede u raketu koja saobraća na relaciji Er-Barkh - El-Belgradir, koja polete u svemir, iz koga je Rašid bez ikakve muke mogao videti to da je Zemlja lop-tasta planeta, za koju pomenuti Mustafa, neuspeli prorok i najstariji žitelj arapske Evrope, već više od sto godina tvrdi da je ravna ploča, jer se nikada u životu nije vozio čak ni avionom, a kamoli raketom. Raketa se vratila u Zemljinu orbitu i za oko pet minuta sletela pored reke Al-Sawah, na pistu, gde je nekada davno trebalo da bude izgrađen El-Belgradir na vodi, koga su pokušali da izgrade starosedeooci još pre oko sto godina, kojih više nema, a zbog močvarnog tla nisu uspeli ni arapski doseljenici, i putnici izađoše na stare i zapuštene ulice, pune smeća i svakakvog otpada i smrada. Sa druge strane reke, pored napuštenih solitera, kao nekadašnje božićne jelke svetleo je nuklearni otpad. Grad je generalno loše izgledao i bio je gotovo napušten. Nekada je imao preko milion stanovnika, a sada je spao na svega sto hiljada. Rašid se zapitao, pored toga kako da se reši pomenutog

Mustafe, teškog i dosadnog daveža, zašto ovaj grad nika-
da nije uspeo da izgradi metro. Svojevremeno je bio je-
dina evropska metropola koja nije imala metro, ali to,
naime metropola, već odavno nije.

Tražeci gradski prevoz kojim bi stigao do Er-
Kalemegdanha, nekadašnjeg najpopularnijeg gradskog
parka, a sada zarasle poludeponije, nije našao ništa drugo
do rikše. Seo je u najstabilniju, po sopstvenoj proceni.
Ćelavi i krezavi starac, sa izrazito dlakavim leđima, obu-
čen u rite, vukao ga je sopstvenom snagom kroz ružne
ulice sa slabim saobraćajem i gotovo bez prolaznika,
ukrašene napuštenim i oronulim zgradama, uzbrdo, je-
dva ga tegleći, sve dok ga nije dovezao do guste šume,
u kojoj su se jedva razaznavale staze. Tu je izašao.

- Selam alejkum! - pozdravio ga je Mustafa Kiš,
sedeći u invalidskim kolicima.

- Alejkum selam - uzvratio je Rašid.

Mustafa Kiš rođen je još sedamdesetih godina
pretprošlog, dvadesetog veka. Preživeo je ceo dvadeset
i prvi, i ušao u dvadeset i drugi vek. Sa sobom je, na po-
vocu, kao kakvog kućnog ljubimca, vodio svog robota
Vladimira, koji je imao polusvinjsku glavu, debele obra-
ze (kao da svaki dan jede zabranjenu slaninu i čvarke),
plave oči i poludugu kosu koja mu je pokrivala uši, bio
je visok sto šezdeset i pet centimetara, i težak oko sto
dvadeset i pet kilograma, i bio je obučen kao devojčica.
Mustafa Kiš je razgovarao sa njim kao da je ljudsko biće.
„Vlado, je li vruće danaFFF?“, pitao ga je Mustafa. „Ti
si glupav kao šaran!“, odgovarao je ružni robot. A bilo
je veoma vruće; vrućine su trajale od polovine aprila do
polovine oktobra, kad bi malo zahladilo i naišla blaga
zima bez imalo snega, koja bi trajala sve do polovine

aprila naredne godine. Klima se znatno izmenila i u ovom delu arapske Evrope postojala su samo dva godišnja doba. „Vlado, jeFFFi li gladan?!“, pitao ga je Mustafa, ne mogavši da izgovori slovo S. „Ti si besan kao leptir!“, odgovarao mu je Vladimir poluženskim glasićem. „Vlado, da li ti FFFe piški?!“ - pitao ga je Mustafa, na šta mu je robot odgovarao sa - „Ja sam hrabar kao zec!“ Rašidu ništa nije bilo jasno, odnosno uopšte nije razumeo njihov besmislen dijalog.

Mustafa Kiš je prešao na islam silom prilika, na kraju građanskog rata, kad mu je bilo zaprećeno da će biti skraćen za glavu ako se ne preobrati, i on je kao svaki junak sa ovih prostora, i kao svi njegovi mongolski preci, pod muslimanskom sabljom pristao na to da promeni veru. Budući da je već bio bogoborno i bogohulno obrezan od ranije, samo je promenio veru. Džihad ratnici su mu oprostili zbog toga što je četrdesetak godina pre toga po društvenim mrežama vređao Alaha i proroka Muhameda, znajući da je lud i da je homoseksualac. Morao je sve da ih oralno zadovolji, u čemu se pokazao veštiji od bilo koje žene. Od tog neprirodnog poroka ostao mu je samo robot Vladimir, napravljen po narudžbini od jedne firme, po fotografiji njegove najveće ljubavi s početka prošlog veka, jednog prevaranta i prodavca kradene robe, koju je prodavao na buvljaku u svom rodnom gradu, današnjem El-Zasadhu (nekadašnjem Novom Sadu). Njega, koji je pravio i prodavao neke lažne organite, pune negativne energije, koju je skupljao od ljudi sa kojima se beskrajno svađao, kao i njegovih potomaka, kao i gotovo svih starosedelaca, odavno već nema. Ostao je samo ovaj pokvareni robot dvospolac. Mustafa Kiš ima oko sto četrdeset i jednu godinu, preko

sto godina nema kose i nijednog jedinog zuba u ludoj i ružnoj glavi, kao da je muva, a budući da se plaši lekara i zubara, kao uostalom i svega ostalog, nikada nije ugradio vilicu u ćelavu glavu. Zbog prevelike vrućine nije nosio ništa osim zasranih gaća, u kojima nije imao ničeg drugog osim male trešnje, preostale od nekadašnjeg polnog organa, koji mu je veći deo života služio samo za vršenje male nužde, kao i nešto malo brabonjaka koji su mu zvečali s vremena na vreme. Leđa su mu bila dlakava kao u pećinskog čoveka. Svojevremeno su skoro svi mediji pisali i govorili o njemu kao o najvećem balkanskom prevarantu, iako on uopšte nije bio sa Balkana. Neuspeli prorok je za sebe odredio da će živeti tačno četiri stotine trideset i pet godina, a evo je dočekao preko sto četrdeset. S obzirom na to da nema ni žene ni dece, niti ikakve radosti u životu, svako bi se zapitao što će mu toliko.

- RaFFFide, - pokušao je da izgovori njegovo ime Mustafa Kiš, govoreći bezubim žvaljama - a FFFto si ukrao moju ideju o prizemljivačima?!

Rašid mu je lepo rekao da nikome ništa nije ukrao, već da je doživeo viziju i imao uvid iz najviših (kako je Mustafa govorio „najvišLJih“) sfera, da napravi prizemljivač. Ali Mustafa je insistirao na tome da mu je ukrao izum, proizvod koji je on kao prevarant prodavao pre više od sto godina, te da mu je na neki način ukrao i ime firme, jer je on pre sto godina osnovao firmu pod imenom „Sapiens solaris“, što na latinskom jeziku ne znači ništa. Rašidova firma zove se „Homo solaris“ i na latinskom znači „solarni čovek“. Nije bilo potrebno da gledaju u Sunce i pokupe njegovu energiju, svi ljudi koji bi stali na Rašidov prizemljivač morali su to da urade

obavezno na terasi, da bosim nogama stoje na prizemljivaču, uključenom u struju, levom rukom da se drže za ogradu od terase, a desnom za polni organ, ako su muškarc, ili pak za prepone, dok čuče, ako su žene, i da obavezno pišaju sa terase. Tako bi ostvarili povezivanje sa informacionim poljem planete (ne ravne ploče, jer ne postoje nikakve planete u obliku ravne ploče nigde u svemiru) i doživeli prosvetljenje. Prava pravcata manija pišanja sa terase osvojila je celu arapsku Evropu. Ali sve to nije bilo nimalo jeftino. Prizemljivač je koštao od sto do petsto arapsko-evropskih dinara, u zavisnosti od modela i broja lažnih orgonita ugrađenih u njega, i mogao se upotrebiti pet do šest puta pre nego što se baci. A prosečna plata u svim arapskim državama u Evropi iznosila je između hiljadu i hiljadu i po arapsko-evropskih dinara. Mustafa je optužio Rašida da je to njegova ideja iz prošlog veka i da će ga tužiti sudu, i zatražio da mu isplati milionsku odštetu.

Rašid je odbacio sve njegove tvrdnje i predstavio mu magičnu stolicu, izum njegovih blejača u Sunce, sa znanjima iz podprostora. Bila je to na oko sasvim obična stolica na kojoj bi se sedelo dok se jede, a onda bi se podigla ploča na kojoj se sedelo, na donjoj ploči bi se nalazio kružni otvor, ispod koga bi se stavio nokšir, i čovek bi se olakšao u njega, a zatim njegov sadržaj prosuo na ulicu, trudeći se da ne popraska prolaznike. Jedino tako bi njena magija delovala na korisnike iste i jedino tako bi mogao doživeti prosvetljenje. Mustafa je pobesneo, zapretio mu advokatom, tužbom i sudom, govoreći mu da će izgraditi nekakav solarni grad, koji će leteti nad panonskom ravnicom i jedinim gradom u Er-Panonijh, El-Zasadhom, i roniti u Al-Donauhu (nekadašnjem Du-

navu), o čemu jadni bolesnik fantazira čitav jedan vek, i Rašid reče više za sebe - „Bože dragi, oprosti mi što je na mene pala dužnost da ga oslobodim svih muka i šejtana koji ga je zalaufu“ - te otvori jedinu vidljivu šahtu na travnjaku i, siguran da nema prolaznika, i da to niko neće videti, a nikoga nije bilo na vidiku, udari ga obema rukama po ušima. Mustafa Kiš ispade iz invalidskih kolica i pade u šahtu, iz koje izađe nepodnošljiv smrad ustajalog izmeta, govoreći mu: „Piš, Piš, nećeš dočekati ni sto četrdeset drugu godinu, a kamoli četirsto trideset i pet.“ Strovalio je za njim i njegova invalidska kolica. Robot Vladimir se samo zavrte oko šahte ponavljajući: „Ja sam Zeko Naduvenko!... Ja sam hrabar kao zec!... Ja sam hrabar kao zec!...“ Ali Rašid mu jednim udarcem čekićem razbi glavu i memoriju u njoj, on učuta i takođe upade u šaht.

Rašid se peške vratio do piste za rakete, ali nije seo u raketu, već u avion za El-Onogoshth (nekadašnji Nikšić), četvrti po veličini grad u svojoj domovini, jer ga je u međuvremenu sekretarica pozvala i javila mu da ga tamo čeka jedan zainteresovan kupac na veliko. Ali nije seo u raketu, ne želeći da putuje u svemir, već u mali avion koji leti na svega tri hiljade metara visine, da bi usput posmatrao ovu prokletu, njemu susednu državu. Svi gradovi u njoj, osim El-Zasadha, El-Belgradira i El-Nisha, bili su napušteni i napunjeni nuklearnim otpadom, koji je na deponije dovožen helikopterima. Sve oko njih i sve ispod aviona beše zaraslo u nepreglednu gustu šumu, baš kao nekada. Cela država Er-Srbistan nije imala ni tri stotine hiljada stanovnika. Sve se to raselilo na sve strane, bežeći od nuklearnog otpada, iz đubrišta Evrope. Jeziva slika. Ista sudbina zadesila je i Kosovo, jedinu

nearapsku državu u Evropi, koja je imala samo jedan grad, glavni grad Prishtinë, dok su svi ostali bili pretvoreni u nuklearni otpad, a sve oko njih progutale su guste šume.

Za petnaestak minuta avion je sleteo u El-Onogshth, grad od trista hiljada stanovnika i preko sto džamija. Rašid je taksijem otišao do poslovnog nebodera na vrhu ogoljenog brda El-Trebjeshir (koje se nekada zvalo Trebjesa). Groblje junaka poginulih u davnim crnogorsko-turskim ratovima, oko nekadašnje porušene crkve, beše raskopano, a ceo kvart pretvoren u poslovnu četvrt. Tu je, u najvećem neboderu, na njegovom vrhu, Rašid potpisao ugovor o prodaji hiljadu prizemljivača na veliko. On je voleo da veći deo poslova odradi sâm i zato nije imao mnogo menadžera.

Sunce se nalazilo na zalasku onda kada je dobio poziv od sekretarice da sutra treba da ide u El-Dubrovkhin (nekadašnji Dubrovnik), veliki grad od oko pola miliona stanovnika i preko dvesta džamija, i obiđe celu jadransku obalu, sve do El-Irmaka (nekadašnje Rijeke), u susednoj arapskoj državi Er-Hrvatistan, kao i da ode u El-Saraj (nekadašnje Sarajevo), u susednoj arapskoj državi Er-Bosanistan. Ali to neka ostane za sutra.

Seo je u brzi voz za El-Podgorirs i za manje od dvadeset minuta stigao na svoje odredište. Izašavši iz brzog voza zaputio se kući, svojoj hanumi, dragoj Alhandri, koja je sa teškom mukom zatrudnela, posle četrnaest godina neplodnog braka sa Rašidom, iz milošte nazvanog Raško, koji boluje od azospermije. Sve su pokušavali za to vreme, išli kod lekara i gatara, sve dok pre osam meseci ona nije zatrudnela. Pričalo se po kraju da je zatrudnela dok je Rašid u svojoj firmi radio noćnu

smenu, sa nekim brkatim šoferom, ali Rašid nije držao mnogo do toga. Žena mu je u osmom mesecu trudnoće i treba da mu rodi kćerku, Rašidovu jedinicu, negde početkom jula. Ona će biti njegovo i njihovo pomalo degenerisano remek-delo.

Uostalom, svi ljudi su božja bića. Ili su to nekad bili, dok se nisu iskvarili.

Tekbir. Allahu akbar.

POEZIJA

ILUZIJA

ILUZIJA

Onog dana kad sam se rodio
Sunce se iza oblaka sakrilo
Kiša je padala
Nebo je plakalo
Kao da je svima bilo žao
Kao da je na svet došao đavo

Prva ljubav bila je divna
Čudesan doživljaj
Prava ekstaza
Rastanak s njom noćna mora
Sve posle toga samo je nastavak
Bolnog iskustva iz rane mladosti

Mladost mi je donela nove probleme
Upoznao sam mnoge ideje
Sve su bile daleko od istine
A istinu sam stalno tražio
U potrazi za njom izgubio godine

Kad sam stigao do te granice
Gde se dodiruju mnoge ideje
Želeo sam nešto nestvarno
Velike su bile sve moje želje
A šta to ni sam nisam znao
Pronašao sam razočarenje

Iluzija
Shvatio sam jednog dana
Ljudi kule od neistina grade
Nijedna ideja više nije vredna
Jer laži su stubovi celog sveta

* * *

Ljubavi, ti kratko znaš moje ime,
U velikoj mržnji dugo je bilo;
Dok mi se srce nije skamenilo
Stalno sam se pitao šta ću s njime.

Snovi, vapaji, jecaji i tuga
Brzo se prepliću u dane duge;
Srce je svakako jače od tuge;
Iz gomile misli rađa se druga.

Male stvari život čine srećnim
(voleti nekoga zbog tog je nešto),
Ali ne čine stanje duše večnim.

Misli, daleke zvezde, snovi plavi -
Sve me podseća na stari početak,
I ja ga čuvam ko oči u glavi.

* * *

Mnogo sam te voleo, Sani,
Od prvog susreta do poslednjeg dana.

U ljubavnoj agoniji dugo smo živeli,
Neku nestvarnu ljubav smo želeli,
Uradili smo to što smo hteli.

Još uvek se sećam tvog prvog pogleda,
Bila si mlada, ljubav si želela,
U moj život radost si unela,
Mnogo si, mnogo meni značila.

Sani, pogrešno si me shvatila,
Umeo sam i ja da volim,
Sve se menja sve prolazi,
Zbog svega me sada duša boli,
Sani pogrešno si me shvatila.

Rastali smo se pre prvog sastanka,
Svaka platonska ljubav je bolna,
Nikad se nikome nije vratila,
Ljubav je magija a ne prevara,
Kao što si je ti shvatila,
Kad si me s nekom drugom videla.

Sani, gde si sem u mojoj pesmi?
Gde si tako brzo nestala?
Tobom su ispunjeni svi moji sni,
Uspomena na tebe je ostala.
Čežnja još uvek u meni gori,
Ljubavna iskra još nije nestala.
Sani gde si sem u mojoj pesmi?

Sad kad znam da sam te izgubio
Šta posle svega mogu da kažem?
Krivo mi je što te nisam ljubio.
Ne želim više sebe da lažem.
Bolje bi bilo da sam se ubio,
Sad mogu samo da se kajem.

Sani, kome da se ispovedim?
Krivo mi je što je ispalo tako.
Nisam želeo da te povredim,
Veruj da ni meni nije lako.
Sani kome da se ispovedim?

Znam da si s nekim drugim otišla,
Moja ljubav ti nije trebala,
A to sam mogao da budem i ja,
Ali ti mi to nisi dala.

I sad, kad si daleko od mene,
Moje srce je tvrđe od stene,
Ali još uvek za tobom vene.

Od prvog susreta do poslednjeg dana,
Mnogo sam te voleo, Sani.

JA SAM KRIV

Ja sam kriv za sve

Kriv sam

Što je svemir beskrajan

Što se Zemlja vrti u krug

Zato što zlo vlada svetom

I što se ljudi rađaju i umiru

I zbog toga što je sve prolazno

Za sve

Kriv sam i zato što pada kiša

I što se Sunce ne vidi danima

I što reke teku prljave

Od izvora pa sve do ušća

I što kroz vazduh leti

Bezbroj otrovnih čestica

Koje bezbrižno udiše gamad

Kriv sam i zbog toga

Što religije iskorišćavaju vernike

I što vladari mrze svoje podanike

I što niko nije siguran

Da li će da dočeka novi dan

I što vojnici odlaze u ratove

Iz kojih se nikada neće vratiti

Kriv sam i zato
Što se porodice ruše
Što mladi idu linijom manjeg otpora
Jer je tako najlakše
I što muževi svoje supruge muče
Za porođajne bolove
Žena koje nisu moje

Kriv sam i zato
Što pate i biljke i životinje
I što smrt nije rešenje
Već prelazak u novu patnju
I što boravim u telu
I veslam strujom vremena
Umesto da budem večan

Kriv sam
I zato što slušam samo sebe
Jer to je jače od mene
Možda zbog prдавne pobune
Zato što sam doveo mnoge
Ovde gde se sad nalazim
Za sve

Ja sam kriv za sve

ŠAMAR

Neko mi je udario šamar
Ne da me povredi
Već da me uvredi

Rumeno lice
Tvrda ruka
Pucanj iz topa
Velika muka

POBUNA

Pobuna! - ustaćemo jednog dana.
Ko dobije šamar - nek udari dva.
Pobuna! - razglasite na sva zvona.

Stasala je nova generacija
Koja želi da menja svet.

Treba da se sruši tradicija.
Moramo da ubijemo tu avet.

Iz ruku će vam ispasti oružja.
Duga je bila vaša vladavina.
Srušiće je naša sveta misija.

Svi bežimo od crkvenih opsena.
Budućnost je naša a ne vaša.
Budite sigurni, pašćete s trona.

VREME

Živimo u struji vremena,
Tražimo večnost - nigde je nema.

Sadašnjost je jedan trenutak,
Parenteza usred večnosti,
Tačka na beskrajnoj liniji vremena,
Znamo da će brzo da prođe.

Duboko smo svesni prolaska vremena;
Kad nešto radimo prosto nam leti,
Kad na sat gledamo sporo nam prolazi;
Za sve postoji određeno vreme.

Vreme je jednosmerno - napred, uvek napred,
Nema kretanja u suprotnom smeru,
Prošlost je prošla - ona je iza nas,
Nikada se ne može vratiti.

Pokušaj da se povrati prošlost
Isti je kao vratiti reku
Uzbrdo, ili da strela leti
Nazad ka luku koji ju je odapeo.

Prošlost je dobijena ili izgubljena,
Sa njom više nema kockanja,
Ona živi u našim mislima,
Samo sećanje može da je dozove.

Budućnost nam je malo drugačija,
Ona uvek teče prema nama,
Svako je graditelj svoga puta,
Budućnost - ona zavisi od nas.

Živimo u struji vremena,
Tražimo večnost - nigde je nema.

Pogledaj je.
Vidi na šta liči.

Te tamne oči što te gledaju,
Te rumene usne što te varaju;
Da li je to ona?

Ona je mali deo ovog sveta
Koji počiva na suprotnostima,
Predstava bez posetilaca,
Nada zarobljenih i pokorenih.

Kako možeš da je voliš
Kad ni sam ne znaš ko si?
U beskrajnom vrtlogu živiš,
Ne pitaš se zašto,
Rođen protiv svoje volje.

Pogledaj sve oko sebe.
Zar nije stvoreno da greši?
Niko nikad neće znati
Šta je čovek, čemu čovek teži.

Da, to jeste ona.
U njenoj duši nema mesta;
U njenom srcu niko nije.

Kad saznaš ona ko je,
Ne voliš je.

NE PREDAJEM SE VAMA

Na trgu svinjožderi
Pali se suvo lišće
Satanski dim se diže

Vatre na sve strane
Povici zanesene gomile
Kojoj ja ne pripadam

Predajem sebe međuzvezdanom prostoru
I strahu od kosmičkog beskrajja
Ali se ne predajem vama

Predajem sebe munji
Koja vam ruši groblja
Ali se ne predajem vama

Predajem sebe prolećnim pupoljcima
I žutom jesenjem lišću
Ali se ne predajem vama

Predajem sebe gustoj zelenoj travi
I svemu što u njoj gmiže
Ali se ne predajem vama

Predajem sebe blatu
I svemu što u njemu mrda
Ali se ne predajem vama

POTRAGA

Juče je brzo prošlo, nestalo,
A sutra teče prema nama.

Sve što je prošlo,
A od njega ništa nije ostalo,
Možda nije ni postojalo.

Odavde do večnosti ima još mnogo,
Niko je nije svestan,
A ako i jeste on je sigurno u
Jugu hrama ili u večnom istoku.

Kuda da krenemo? Izgubljeni smo, daleko
Od istine i samospoznaje:
Juče smo bili nespremni za sutra;
I danas smo isti kao juče.

Trag u vremenu, životinje koje
Razum uzdiže iznad ostalih životinja;
A misli, one su samo predstava
Života koji nas tek očekuje
I za kojim čeznemo, kao za ljubavlju.

EPISTOLAE
OBSCURORUM
VIRORUM

PORUKA SVIM SVETSKIM VLADARIMA

Molim vas, svi svetski vladari,
Pročitajte ovu kratku poruku,
Možda će ona bar na trenutak
Da ukloni tamu koja vlada vekovima,
U kojoj su živele mnoge generacije
I čekale obećani sudnji dan.

Ljudski rod se kreće ka ponoru
Iz koga neće biti izlaza
Ako ne posluša savete razuma
I zloupotrebi svu svoju moć
Koju od nedavno drži u ruci
I kojom preti da uništi svet.

Pogledajte našu ranjenu planetu,
Negde se još čuju pucnji topova,
Ljudi se mrze zbog sitnih razlika,
Svu svoju snagu troše na obračun,
Zbog nečijih sebičnih interesa
Nestaju narodi za tren oka.

Molim vas, svi svetski vladari,
Potrudite se da srušite zidove
Koje su vekovima gradile religije,
Da budu ispunjeni svi ljudski životi,
A napredak postane ideal vaših podanika -
Morate ujediniti celo čovečanstvo.

PORUKA GRAĐANIMA CELOG SVETA

Molim vas građani celog sveta,
Svi vi koji slušate laži,
Otvorite oči, pružite ruke,
Budite onaj koji traži
Rešenje za sve svoje muke.

Prošlost je progutala lakoverne,
Sve one koji su slušali druge,
Budite sigurni da ničeg nema,
Ni paklene vatre,
Ni krivice, ni greha,
Ničeg osim pradavne pobune
I njenih tragičnih posledica.

Dugo ste padali u ponore neznanja,
Od sebe stvarali slepe robove,
Da vam žeđ za istinom bude sve manja,
Svoje živote pretvarali u grobove.
Dosta! - morate reći jednog dana,
Da nikad više ne idete u rovove,
Već da ljubav bude vaša hrana.

Molim vas građani celog sveta,
Morate da učite, morate da znate,
Nikome ideal nije tama.
Ne smete tuđe laži da slušate,
Vaš život je u vašim rukama.

SONETNI VENAC

1.

Ludosti - u celom svetu te hvale,
zato ti pevam četrn'est soneta,
sa „magistralama“ petn'est soneta,
jer one povezuju sve ostale.

Moje misli nisu pod tebe pale,
ali ti pevam petnaest soneta,
ironičnih, a za spasenje sveta
od laži koje su ga okupale.

Izlaz iz prvog u drugi je ulaz,
a oba imaju iste stanare
da bi do ludosti pronašli prolaz.

U sve svetove postavljaš stražare
da niko ne bi pronašao izlaz,
a do neba si podigla oltare.

2.

A do neba si podigla oltare
i proširila svoju zlu misiju;
da bi stvorila podlu religiju
u svetove šalješ misionare.

Svud si naselila svoje sanjare
i otrovala svaku galaksiju,
stvorila si najveću imperiju
za opunomoćene kancelare.

Ko god postane sledbenik ludosti,
on pred istinu postavlja vratare,
daleko je i od trunke mudrosti.

Tvoji se snovi uglavnom ostvare,
ti ne poznaješ nikakve vrednosti,
uporno zavodiš mlade i stare.

3.

Uporno zavodiš mlade i stare,
žrtva ti je svaka generacija,
jednako te služi svaka nacija,
a protivnici u tami ispare.

Progonila si sve vizionare,
u prilog tome ide istorija;
nemoćna je tvoja opozicija,
jer je zatvaraš u tamnice stare.

Molim te seti se Bruna Đordana;
pred pogubljenje njegov život žale
stari redovnici iz samostana.

Njegovo telo na lomači pale,
al' mu ne čitaju poraz s usana.
Sobom si otrovala sve obale.

4.

Sobom si otrovala sve obale,
sa sobom dovela brojne brodove
i za sve njih si podigla dokove,
a na kopno iskrcala budale;

zaveli su domoroce, ostale,
zajedno su sagradili hramove,
obožavali njihove svodove
i svojoj gluposti pevali hvale.

Tvoje su sluge, odane podlosti,
veliki majstori spretne podvale
i propovednici lažne svetlosti.

Duše koje nisu tvoje postale
bacaš u zatvor, bacaš u krajnosti -
silne ljude odvodiš u budale.

5.

Silne ljude odvodiš u budale,
koga je briga što zvezde sijaju,

što se svemir nalazi u beskraj,
što su mnoge galaksije nestale...

Tvoje aktivnosti nisu prestale,
u svim vremenima jednako traju
i kad sve nestane one ostaju,
u svim su zalima one opstale.

Ludosti - ti imaš najveći ugled,
svima poklanjaš svoje memoare,
oštar je, odlučan svaki tvoj pogled.

Na tvom tronu počivaju prevare,
ludosti - svi te slave unedogled,
ti voliš podanike i vladare.

6.

Ti voliš podanike i vladare,
na isti se našin udvaraš svima;
tu si, i na javi i u snovima,
zbog tebe i zli na smrt iskrvare.

Opijaš katolike i kataré,
uživaš u njihovim sukobima,
podržavaš u dugim ratovima
dok ti se mračni snovi ne ostvare.

Na sve tvoje poduhvate pristaju
oni što ne znaju da se ostvare,

što se na svakom vetru povijaju.

Ostale ljude žele da iskvare
oni što bi da likvidiraju
u stubove uzidane zidare.

7.

U stubove uzidane zidare
koji od tebe beže vekovima,
hoćeš da vežeš svojim okovima,
pretvoriš ih u sopstvene grobare...

Ludosti - ne priznaješ gospodare,
želiš da vladaš nad odabranima
k'o što upravljaš profanim ljudima
koji za suštinu stvari ne mare.

Ludosti - nije ti važno mišljenje,
sve su ideje vremenom propale.
Najvažnije je duhovno buđenje.

Dušama što su pred istinu stale
volela bi da prekineš traženje,
ludosti - tvoje želje nisu male.

8.

Ludosti - tvoje želje nisu male,
želiš da vladaš u svim svetovima,
svemiru i duhovnim nivoima
iz kojih su te nekad proterale

svesti koje se nisu otrovale
mnogim tvojim praznim obećanjima,
koja su svetlela radoznilima;
njihove su duše u tela pale.

Uživaš u njihovim padovima
i putevima pogrešnog spoznanja,
protiviš se jakim pojedincima;

dok neko od njih o prošlosti sanja
ostali uživaju u čulima -
tvoj ideal je gomila neznanja.

9.

Tvoj ideal je gomila neznanja,
a ideal je i mnogim ljudima,
tebi je predan, a dostupan svima,
za svačije srce lako prijanja.

A negovanje takozvanog znanja,
lako predavanje tuđim lažima,
njihova staza u svojim mislima -
mnogo je gore od samog neznanja.

Lakoverne ćeš u propast odvesti,
za njih je sve što vide misterija
u ovom svetu opšte prolaznosti.

Stvorila si hiljade religija,
podigla si veliki stub ludosti
iz koga izvire mnoštvo vizija.

10.

Iz koga izvire mnoštvo vizija
pa niko ne zna koju da prihvati;
ako i zna, koliko će ostati
njoj veran sve dok druga ne zasija?

U glavi izbija revolucija,
jer će svest protiv podsvesti ustati,
u nadi da će nad mozgom vladati;
umesto njih vladaće konfuzija.

Od prevelikih napora i briga
podeljen mozak pada u lutanja,
ali je željan velikih podviga.

Zajedno, kao potomci stvaranja,
istine i laži kreću put knjiga.
Tvojim se lažima ceo svet klanja.

11.

Tvojim se lažima ceo svet klanja,
danas mnogo, još više u prošlosti,
a klanjaće se i u budućnosti
i uvek će sebe da im poklanja.

Tvojim se željama svako priklanja,
umeš da premostiš sve suprotnosti,
sva su ti prava dali kanonisti
iza čijih se nedela zaklanja.

Kopernik u odori sveštenika
očistio je svet od iluzija,
od Ptolemejevih geocentrika...

Život je čulno-spoznajna misija.
A kako misli masa jeretika,
izvor je ljudske ludosti Biblija.

12.

Izvor je ljudske ludosti Biblija,
da bog živi na nebu - ona kaže,
i da je božje delo - ona laže;
jedan je čovek postao mesija.

Hleb, krv i telo - to je religija,
svaki će sveštenik to da vam kaže;
oni koji večnost u telu traže

kupaju se u moru iluzija.

Ona je za nejednakost polova,
kaže da je žena od muža manja
i odriče se svojih vitezova

templara i svih njihovih saznanja...
Uzrok su evropskih verskih ratova
Aristotel, njegova mudrovanja...

13.

Aristotel, njegova mudrovanja -
bili su temelj crkvenih stubova,
i postali su tirani duhova,
za jeretike progon, tamnovanja...

Današnja ludost je plod sakupljanja
prljavštine iz proteklih vekova;
laži su uzrok duševnih bolova
svakome ko se na prošlost oslanja.

Jeretici protiv neotomista
i novovekovna filozofija -
bacili su ih na najniža mesta.

Krvava je sva ljudska istorija
u koju su mešanja crkve česta.
Erazmo, još nam tvoje delo sija.

14.

Erazmo, još nam tvoje delo sija,
blistava satira tvoga vremena,
kada je crkva bila raspuštena
i vršila promet indulgencija.

Probuđena antička poezija
bila je vesnik velikih promena;
delo ti ceni cela ekumena.
Kralju humanista, ludost ubija.

Najednom mi dođe da zaboravim
sve gluposti od tebe preostale,
al' ne mogu lako da ih ostavim.

Zalihe snage sve su mi nestale
pa više ne mogu sâm da te lovim;
ludosti - u celom svetu te hvale.

Magistrale

Ludosti - u celom svetu te hvale,
A do neba si podigla oltare,
Uporno zavodiš mlade i stare,
Sobom si otrovala sve obale.

Silne ljude odvodiš u budale,

Ti voliš podanike i vladare,
U stubove uzidane zidare,
Ludosti - tvoje želje nisu male.

Tvoj ideal je gomila neznanja
Iz koga izvire mnoštvo vizija.
Tvojim se lažima ceo svet klanja.

Izvor je ljudske ludosti Biblija,
Aristotel, njegova mudrovanja...
Erazmo, još nam tvoje delo sija.

* * *

U potrazi za paklom
Šaljem misli širom svemira,
Ali nigde ne vidim to mesto.

Mnoge su laži izmišljali
Sveštenici i vladari
Da bi svoje podanike
Držali u pokornosti.

Koliko bi bio mudar bog
Koji bi razumnim bićima,
Nakon kratkog života,
Dodelio večno mučenje
U vatri paklenog ponora?

O veliki svetski umovi,
Vi koji tražite večnost,
Budite krvnici, činite zlo
Da biste stigli u pakao.

SANJAM

NAUMAHIJA

Veličanstven prizor!
Godina je osamsto peta po Romulu i Remu.
Devetnaest hiljada gladijatora
Ukrcava se na dvadeset i četiri trireme
Usidrene na jezeru u centru Rima
I svi kao jedan uzvikuju:
„Ave imperator, morituri te salutant!“
Car Klaudije ih cinično otpozdravlja:
„Vos quoque avete!“
Zatim podiže i spušta desnu ruku.
Zvuk mnoštva carskih truba sliva se u jedan -
Oglašava početak sukoba.

Dvanaest sicilijanskih trirema
Plovi prema dvanaest rodskih trirema,
Publika skandira, a svirepi car Klaudije
Pažljivo posmatra obe flote
Nekoliko trenutaka pre sukoba.

Flote prolaze jedna kraj druge,
Car Klaudije kipi od besa,
Svi ćute, čuje se samo njegov glas
Koji preti svim gladijatorima
Da će ih baciti u arenu lavovima
I oni zauzimaju borbeni položaj.

Prva sicilijanska trirema,
Svojim metalom okovanim kljunom,
Probija bok prve rodske trireme
Koja tone u jezero
Sa svim svojim galiotima,
A naoružani gladijatori skaču u vodu
Ili prelaze na neprijateljsku lađu -
Nastaje žestok okršaj.

Trireme brzo stižu jedna drugu,
Konačno udara flota na flotu,
Čuju se izmešani udarci bubnjeva,
Nastaje borba prsa u prsa,
Lome se jarboli, padaju jedra,
Pucaju daske, lome se vesla,
Fijuču strele na sve strane,
Sa lađe na lađu lete grčke vatre
I trireme postaju plamene buktinje.

U jeku je borbe na sredini jezera
Uzdignut rob u odori boga Tritona
Koji trubi u rog i podstiče borce
Na još žešći okršaj.

Izbezumljeni i pobesneli,
Oni gaze preko svojih mrtvih drugova
I udaraju jedan na drugoga
Ne gledajući kojoj ko floti pripada,
A sve to car Klaudije iz svoje lože gleda
I zadovoljno se smeška.

Publika željno iščekuje kraj naumahije,
Bodri gladijatore uz glasne ovacije,
Na preostalim lađama se još vodi borba,
Jezero je crveno od krvi,
Na površini plutaju masakrirani leševi
I delovi lađa u borbi razbijeni,
Ponegde još gore grčke vatre,
Celo je bojište pokriveno dimom -
Sve izgleda kao prava pomorska bitka.

Na sredini jezera pobeđničke trireme,
Sa sicilijanskim zastavama na jarbolu,
Ponosno plove prema caru.
„Ave imperator!“, uzvikuju gladijatori.
„Ave imperator!“, skandira publika.
„Vos quoque avete!“, cinično ih otpozdravlja
Svirepi car Klaudije.

BEOGRADSKI SONET

On dugo čuva ušće dveju reka,
Sa zapada Dunav, sa juga Sava,
I dok svaki njegov stanovnik spava,
Beograd blistavu budućnost čeka.

Lep je pogled sa njegovih balkona:
Pešačke zone, trgovi, parkovi,
Bulevari i stambeni blokovi;
Sa njegovih crkava zvone zvona.

Iz davnih vremena tvrđave stoje,
Proteklih bitaka nemi svedoci;
Na njima sede i ljube se dvoje.

Palate u staroj gradskoj ulici
Sve kao nove, decenije broje.
Za grad Beograd ne postoje stranci.

PONOĆ

Mladi kvazi-sveštenik
U crnoj kabanici s kapom na glavi
Izvodi ritual u mračnom tunelu
Pevajući duge molitve
Nad vezanim žrtvama na oltaru
Uz treperave sveće koje bacaju
Jezive senke po zidovima

Privučeni tajnom spoznajom
Neke zajedničke misterije
Uz nagoveštaj natprirodnog
Mladi i neiskusni nalazimo
Zadovoljstvo u peckanju uzbuđenja
Koje se oseća u vazduhu

Približavamo se oltaru
Sa osećajem ekskluzivnosti
Koju te tople večeri
Posedujemo jedino mi

Dok mladi kvazi-sveštenik
Sa oštrim nožem u rukama
Izgovara nerazumljive reči
Pitam se da li je ovo
Samo bezopasna igra

Životinjski krici sa oltara
Ispuniše deo tunela
Svi padoše na kolena

A svetlost dotad nevidljiva
Pokri svodove iznad nas

I dok su svi na podu klečali
Brzo sam im okrenuo leđa
Na izlazu savladao kerbera
U iznenadnom nastupu besa
I izgovarajući božje ime
Pobegao iz mračnog tunela

Ponoć je
Ima lepših mesta
Od krvavih oltara i mračnih tunela

NOĆNA MORA

Noć je hladna i strašna,
Hodam sâm po groblju
I pitam se zašto sam ovde.

Sâm sam, ali osećam
Nečije prisustvo,
Kao da sam okružen
Onima kojih više nema.

Pogledam najbliži spomenik -
Na njemu piše: "Ovde leži ubica";
Osećam strah i čujem glas:
„Ubistvo nije greh,
Već prekid nečije patnje.“

Borim se sâm sa sobom,
Skupim poslednju snagu
I krenem - što dalje od njega.

Odjednom osetim kako mi
Noge tonu u blato
Pomešano sa ljudskim prahom,
Ljubavnika, roditelja i dece
koji i u smrti žele
Da budu zajedno.

Pomislih u jednom trenu:
Vreme je razlika između njih i mene,
Oni su nekad bili kao ja sad,
Ja ću uskoro biti kao oni.

Pored mene prolaze crne senke,
Koraci mi postaju sve sporiji,
A noge sve dublje tonu u blato;
Zatim čujem glasove, nalik na krike
Kao da mi se rugaju
Oni kojih više nema.

Tad otvorim oči i vidim
Svoju polumračnu sobu
Obasjanu zracima punog Meseca.

SANJAM

Kad zaspim ja obično sanjam,
Odmaram se od prethodnog dana,
Krevet mi je čuvar tela,
A moja svest daleko od njega;
Kad zaspim ja obično sanjam.

Sanjam oluju među narodima,
Vetar koji će promeniti sve
I svetlu budućnost doneti svima,
Da ne bude ništa kao pre;
Sanjam oluju među narodima.

Sanjam kako ustajem iz kreveta
I kroz prozor vidim novi svet,
Na trgu ljude bratski zagrljene,
A iznad njih božansku svetlost;
Sanjam kako ustajem iz kreveta.

Sanjam košmar u svojim mislima,
Stojim između jave i sna,
A onda se budim, iznenada,
I pitam se šta sam sanjao;
Sanjam košmar u svojim mislima.

JUTRO

Svako jutro je isto:
Bude me topli Sunčevi zraci,
Nebo kristalno čisto,
Ponekad teški i tmurni oblaci.

Da li da ustanem iz kreveta
Ili da još malo spavam?
U mojoj je sobi delić jutra,
Da izađe iz nje ja mu ne dam.

Kada ustanem, dođem do prozora,
Pogledam - napolju novi dan,
Shvatim da više nema odmora,
Sve me podseća na ružan san.

Svako jutro je isto:
Bude me topli sunčevi zraci,
Nebo kristalno čisto,
Ponekad teški i tmurni oblaci.

PRIRODA

Priroda - nju niko ne razume,
Pesma ptica kao madrigali,
Svetlo svitaca u noćnoj tami,
Životna snaga velike šume...

S livada u zelenoj ravnici
Daleko se širi miris cveća,
A u šumi između drveća
Žubore hladni šumski potoci.

Zelena joj je najdraža boja,
Jedini trag nekadašnjeg raja;
Na drveću leže gnezda ptica.

Najlepši je mir šumske tišine,
Nežno ljube njene površine
Mesečina ili zraci Sunca...

ORFEJ U DOMU

Proveli smo cvet mladosti,
Najlepše doba života
Pod zajedničkim krovom.

O naš dragi, najdraži dome,
Oduvek si bio hram kulture,
Još čujem kratke ljubavne drame,
Zvuke klavira i violine,
Od mladih pesnika prve pesme
I vidim najlepše slike,
Tvoje učenike, umetnike.

U mislima nam svima još stoje
Debeli zidovi, kao na tvrđavi,
Koji dele domce i domkinje,
Širom otvoreni prozori
I pogledi puni čežnje,
Prve ljubavi i bolni rastanci,
Poneka devojačka suza,
Noćne senke i upaljene sveće
I naše zajedničke, domske pesme.

Mladosti, znala si za sreću,
Ali i za bol i patnje,
U vremenu rata i tuge,
O dome, ugostio si mnoge
Mlade prognanike - buduće pesnike,
U čijim si srcima zauvek ostao
Oaza mira i nade.

I onda, kao i sada,
Sa ludom verom u sebe,
I svetlu budućnost,
Pevali smo pesme o tebi, dome,
Kao Orfej o svojoj dragoj
Zauvek izgubljenoj Euridiki.

I sad, ponekad, kad smo sami,
Prošetamo srcem grada,
Prođemo pored dragog nam doma,
I sećajući se prošlosti
Čujemo kako sa domskih terasa,
Uz zvuke gitare odjekuje pesma.

Proveli smo cvet mladosti,
Najlepše doba života
Pod zajedničkim krovom.

* * *

Dok stojim pored spomenika
Poznatom pesniku
Obično pročitam ime i prezime,
Godinu rođenja i godinu smrti.

Tad pomislim na prošla vremena,
Na jedan ljudski vek
Pun izazova i problema,
Na jednu ekscentričnu ličnost
Koja je znala šta je htela,
Na nadljudske napore,
Želje i maštanja,
Na materijalne teškoće -
Prijateljice svih boema,
Na mnoge neprospavane noći
I sva životna iskustva,
Na taštinu i borbu s vremenom,
Na usamljениčki život bez ljubavi
I smrt koja je sve to odnela.

KOLIZIJA

ZABLUDA

Mnogi iskreni ljudi se pitaju
Postoji li bar jedan zrak svetlosti
U ovom mračnom svetu

Bacite jedan pogled u prošlost
Istorija nam nimalo nije svetla
U svakom vremenu krvavi ratovi
Zlo se nadvilo nad ljudski rod
Po celom svetu leže skeleti
Junaka koji su uzalud ginuli

Današnji ljudi traže razum
U susedstvu koje dobro ne poznaju
Ili negde u beskrajnom svemira
Iako nisu sasvim sigurni
Da li ga i na Zemlji ima
Gde sukobi traju vekovima

Ako se nadate svetloj budućnosti
Onda ste u najvećoj zabludi
Jer ceo je svemir imperija zla
A ljudski život jako kratak
Sve što čovek učini samo je
Trenutno rešenje trenutnih problema

Zato je odgovor sasvim jasan
Ne postoji nijedan zrak svetlosti
U ovom mračnom svetu

KOLIZIJA

1.

Kad otvorim oči i pogledam,
Svetlost snova u trenu se gasi,
A ja nemam čemu da se predam.

Misli su mi izmešane, snene,
Ne znam šta će toga da me spasi -
Kolizija dolazi po mene.

Vrnem li se levo ili desno
Oko sebe vidim samo laži.

2.

Oko sebe vidim samo laži,
Često ni sam sebi ne verujem,
Pa postajem onaj koji traži.

Onda dolazim u koliziju,
Svoja verovanja stalno trujem -
Bojkotujem životnu misiju.

Moju kičmu hoće da polome
Laži kojim neću da se predam

3.

Laži kojim neću da se predam
Jure moju bednu ljudsku dušu,
Ali da je stignu ja im ne dam.

Kolizija meni pruža azil
Da me laži ne stegnu za gušu,
a za uzvrat moram da je mazim.

Iako sam okružen lažima
Istina je jedino što volim.

4.

Istina je jedino što volim,
Svaka druga ljubav mi je strana,
Za istinu moram da se borim.

Od mene je kolizija jača,
A na žalost slabost mi je mana,
Od nje stradam pre nego od mača.

Istinu je jako teško naći,
Zbog toga je moje srce traži.

5.

Zbog toga je moje srce traži,
Ali, iako ga nigde nema,
Ta potraga njemu mnogo znači.

Kolizija mojim umom vlada,
A moj mozak svakodnevno sneva,
To je izvor mnogih mojih jada.

Uznemiren, ne znam šta da mislim
I dugo se sam sa sobom borim.

6.

I dugo se sam sa sobom borim,
Danas pričam jedno, sutra drugo,
Zato sebe ne mogu da volim.

Mnoge me ideje opsedaju,
Al' u meni ne ostaju dugo,
Stoga one vrlo kratko traju.

Nisam stalan, kao neki ljudi,
Ja sam zbunjen, sukobljavam misli.

7.

Ja sam zbunjen, sukobljavam misli,
Kolizija - to je religija,
Koji niko ne može da smisli.

Svi se ljudi bore s kolizijom,
Daleko je od njih harmonija,
Isto to se događa i sa mnom.

Dobro znam da ničem nisam veran,
Ali zato pišem razne pesme.

8.

Ali zato pišem razne pesme
I svom umu poklanjam slobodu,
Pišem pesme koje niko ne sme.

Kolizija mome srcu prija
Kao ljubav celom ljudskom rodu,
Kolizija kao Sunce sija.

Ništa lepo ne mogu da vidim
Kad otvorim oči i pogledam.

Magistrale

Kad otvorim oči i pogledam,
Oko sebe vidim samo laži,
Laži kojim neću da se predam.

Istina je jedino što volim,
Zbog toga je moje srce traži,
I dugo se sam sa sobom borim.

Ja sam zbunjen, sukobljavam misli,
Ali zato pišem razne pesme.

BUDUĆNOST SVETA

Nedavno je zasijala svetlost
na početku osamnaestog veka
odlučila je da od tog trena
izvuče svet iz predugog mraka

Svetsko jedinstvo je njen ideal
za njega su mnoge žrtve pale
sa oštrim pogledom i jakim voljom
u budućnost ide samo sa njim

Dosta je bilo šovinizama
verskih ratova i veštačkih podela
iako nam prošlost nimalo nije svetla
budućnost ipak zavisi od nas

VERUJEM

UTVARA

Dok stari sat ponoć otkucava,
Gledam kroz prozor i vidim - utvara.

Nešto strašno, kao iz pakla,
Tuđa me je misao dotakla.

Osećam - niz kičmu jeza mi prolazi,
Kao da mi neko u posetu dolazi.

Okrećem se i vidim - tama,
Pored mene stoji utvara.

Pogledam bolje - ne vidim ništa,
Soba mi je kao suza čista.

O moj bože, mnogo ti hvala,
To je bila samo utvara.

VIZIJA

I

Sve je jedno obično ništavilo,
Beskrajn prostor bez igde ičega,
Sve osim beskrajne tačke svetlosti
Koja, stegnuta ništavilom, svetli.
Svetlost je usamljena i nesvesna,
Ali njeni spori i slabi zraci
Dodiruju se sa tim ništavilom
I lagano grade sitne čestice.
Zraci svetlosti raznose čestice
Daleko širom beskrajnog prostora,
Trenutak pre nego što su nastale
Nije isti kao posle nastanka -
Vreme postaje merilo zbivanja.
Sve se čestice haotično kreću,
A svaki sudar stvara energiju,
I dok vreme u nepovrat odlazi,
Puno čestica - puno energije.
Energija je u mnogo prostora,
Lagano prilazi iskri svetlosti,
Njihov je prvi i jedini dodir
Izazvao bljesak - probudio svest;
Pred njom se ukazuje velik prostor,
Beskrajn i obavijen svetlošću,
Ispunjen česticama, energijom...
Svest odjednom počinje da razmišlja,
Interesuje je šta je to ona,
Dugo razmišlja i spoznaje sebe,

Saznaje da je slučajno nastala,
Ali zadovoljna je što postoji
I daje sebi konačno obličje;
Iznenada počinje da oseća
I spoznaje sav prostor oko sebe -
Čestice koje čine materiju,
Njihova kretanja i sudaranja,
Energiju koja iz njih nastaje,
A zatim se širi na mnoge strane,
Svetlost čiji je izvor samo ona,
Energiju koja u nepovrat odlazi -
Spoznajući sve to najednom želi
Da promeni sav prostor oko sebe.
Zatim obuhvata svu energiju,
Materiju u beskrajnom prostoru,
I sve to upotpunjuje svetlošću,
Za mnogo vremena koje protiče
Izgrađuje dva suprotna svemira -
S jedne strane svemir od energije,
A sa druge svemir od materije
(Nalaze se jedan unutar drugog);
Svest potom, pored slučajnih pravila,
Postavlja zakon za oba svemira,
Umorna sebe naziva Arhitekta
I imenuje sve što je stvorila.

II

Arhitekta je dugo na granici,
Odmara se i posmatra svemire:
Duhovni svemir je od energije,

Posmatra brojne duhovne svetove,
Taj svoj poredak stvoren iz haosa,
Skupine svetlosti i energije
(Održava ga ista količina
Energije koja se kružno kreće);
Na mnogo mesta, dok vreme odmiče,
Budi se jedna po jedna nova svest.
Materijalni svemir ima bezbroj
Galaksija, manjih skupina zvezda,
Planeta koje se oko njih vrte
I mnoštva drugih kosmičkih oblika;
Galaksije se šire na sve strane,
Razvijaju se i grade svetove
Poštujući zakone Arhitekta.
Ali pored zakona i poretka
U mnogim svetovima vlada haos,
Mnoge se materije sudaraju,
Zvezde umiru - nove se rađaju,
Jer je sva materija propadljiva,
Tu i vreme mnogo brže protiče
I to niko ne može promeniti.
Arhitekta prelazi sa granice
U duhovni svemir gde budi svesti,
Potom ih smešta u novi poredak
Od sedam nivoa samospoznaje
I unutar njih još trideset i tri
Međunivoa - duhovnih svetova,
Odnosno mnoštva duhovnih planeta,
S namerom da ih vremenom naseli
Mnoštvima još neprobuđenih svesti,
A na najvišu duhovnu planetu
Trista poslednjih probuđenih svesti,

S glavnim ciljem da ga obožavaju,
Kao i da spoznaju sami sebe.
Arhitekta im je otkrio svoje
Tri osobine: Moć, Mudrost i Ljubav;
Moć, jer su videli njegovo delo;
Mudrost, jer je njegov nastanak tajna;
I Ljubav, jer im je omogućio
Da svi slobodno uče i spoznaju
Sebe i svet u kom egzistiraju.
Arhitekta je svevideće oko
Koje posmatra ceo taj poredak
I uživa dok ga obožavaju
Vrhovne svesti iz sedmog nivoa;
On traži smisao svog postojanja
I dok vreme u nepovrat odlazi,
Budi mnoge novonastale svesti
I smešta ih na ostale nivoe
Da što pre naseli ceo poredak.
Kad pogleda materijalni svemir,
Koji je stran svim njegovim svestima,
On prati u njemu sva događanja,
Mnoge galaksije, kosmička tela,
Pogled zadržava na planetama;
Na njihovim vlažnim površinama,
Slučajnim odnosima materije,
Nastaju bića bez svesti o Tvorcu.
Arhitekta želi da im pomogne
Da ga spoznaju i budu razumni,
Ali u tome on nema uspeha.
Duhovni svemir je mesto spoznaje,
A materijalni - smrti i čula.

III

Arhitektin je poredak savršen -
Tri stotine raspodeljenih svesti
Vlada nad tri stotine milijardi
Duhovnih planeta rasutih širom
Trideset tri kao međunivoa
Nad kojima su trideset tri svesti,
A sve se nalazi u šest nivoa
Koja kontrolišu dve po dve svesti;
U sedmom nivou su svi zajedno
Pod kontrolom drugonastale svesti
Koju su oni nazvali Lucifer,
A vladar nad svima je Arhitekta.
Milijarde i milijarde svesti
Predano obožava Arhitektu
Radeći, težeći samospoznaji;
Ali svaka je svest zasebna, svoja,
I unutar sebe ima poredak -
Svetove u kojima se odmara,
Gde traga za smislom svog postojanja.
Zato što imaju svoje svetove
Arhitekta im daje svoje ime,
Naziva se Veliki Arhitekta
I otvara Veliki Duhovni hram
Koji redovno posećuju svesti
Iz sedmog nivoa, sa Luciferom
(Oni u hram ulaze između dva
Zadnja stuba - Mudrosti i Ljubavi,
A iz hrama svi izlaze između
Dva prva stuba - Moći i Mudrosti);

On sa te visine može da gleda
Kako nastaju duhovni svetovi.
Lucifer je najdalje otišao
I prešao je granice spoznaje,
Video je materijalni svemir,
Sve ono što se u njemu dešava -
Galaksije koje se razilaze,
Sudaraju i šire na sve strane,
Zvezde koje nastaju i nestaju
I planete koje oko njih kruže
(Sve one su ili nenaseljene
Ili na njima žive različiti
Životni oblici nesvesni Tvorca,
Bića opsednuta svojim čulima,
Nesvesna čak i svoga postojanja
Iz koga ih smrt odnosi zauvek).
Lucifer se čudi svemu što vidi,
Zbunjuje ga prisustvo materije
Kao i haos koji svuda vlada
Svemirom koji nema gospodara;
Lucifer dugo razmišlja o njemu,
Pita se zašto dotad nije znao
Za svemir koji je tek ugledao
I zašto je Veliki Arhitekta
Krio sve to od svojih podanika;
Dugo je širio svoje spoznanje
Arhitektama iz sedmog nivoa;
Na žalost niko ga nije shvatio,
Niko do sâm Veliki Arhitekta.
I Lucifer je ostao sasvim sâm,
Zato se odrekao svoje tvrdnje
Pred arhitektama iz sedmog nivoa

I pred samim Velikim Arhitektom;
Više nije imao pristup u hram,
Pao je među trideset trojicu,
Na drugu planetu sedmog nivoa,
A na njegovo mesto je došao
Arhitekta nastao posle njega.
Ali on nije prihvatio poraz,
Odlučio je da dokaže svima
Da je njegova ideja ispravna;
Stoga, dok vreme teče u nepovrat,
A svi slave Velikog Arhitektu,
Lucifer o svemu dobro razmišlja:
„Šta li je to Veliki Arhitekta
Sakrio od nas, svojih podanika?
Koliko svi mi vredimo za njega?
Kome treba svemir bez gospodara?
Kad sam ga otkrio - srušen sam odmah!...
Kakav je smisao mog postojanja?!
Ja više ne želim da budem sluga!
Moram da dokažem koliko vredim!
Ne zvao se ja Veliki Lucifer
Nastao posle prvog arhitekta
Ako ne nađem ulaz u taj svemir
I pokažem ga svim arhitektama!“
Za njegove namere niko ne zna,
I on, kao vladar međunivoa,
Brine za svoje duhovne svetove,
Obožava Velikog Arhitektu
Sa arhitektama iz svog nivoa...
A dok posećuje svoje svetove
I nadgleda sve svoje podanike,
On traga za granicom dva svemira,

Ali je nikako ne pronalazi.
Lucifer se nikome ne predaje,
Traga i obilazi sve svetove
I nakon dugo vremena nalazi
Granicu između ta dva svemira,
Gleda ceo materijalni svemir
I po prvi put izražava želje:
„Nikad više neću da budem sluga!
Pronaći ću ulaz u ovaj svemir,
Pokazaću ga svim arhitektama
S najviših planeta sedmog nivoa
I odvešću ih daleko odavde
Da upravljaju svojim umovima.
Hoću da budem vladar tog svemira,
A ne sluga Velikog Arhitekta!“
Veliki Arhitekta to otkriva
Svojim velikim svevidećim okom
I odmah besan stiže na granicu
Gde sreće pobunjenog Lucifera
Koji vri od ogromne energije
I napada velikog Arhitektu.
Sukobljavaju se dve energije,
Dve najstarije i najjače svesti;
U borbi stvaraju nove ciljeve:
Lucifer želi da sruši granicu
I sastavi dva suprotna svemira,
A Veliki Arhitekta da spase
Stari poredak i oba svemira;
Rušenje granice postaje teza,
A njena je odbrana antiteza,
Od energije dve najjače svesti
Uskoro nastaje čista sinteza -

Na granici stoji mnoštvo prolaza.
Prolazi otkrivaju novi svemir,
Arhitekta ga u čudu gledaju,
Sve arhitekta iz svog nivoa
Shvataju da je Lucifer u pravu.
Veliki Arhitekta priznaje svim
Arhitektama da je taj svemir stran
I Luciferu koliko i njemu,
Da ga bez razloga nije sakrio,
I upozorava ih da ne idu,
Jer ne znaju šta ih sve očekuje
I još im svima obećava da će,
Ako odu, zatvoriti prolaze
Između ta dva suprotna svemira,
Da ih nikad niko neće pronaći
I vratiti se u duhovni svemir.
Ali oni žele da upoznaju
Sve što im je strano i nepoznato,
Napuštaju Velikog Arhitektu
I staju na Luciferovu stranu;
Slušajući njegova obećanja
I osećajući želju za novim,
Tri četvrtine svih arhitekata
I arhitekta iz sedmog nivoa
Brzo izlaze iz starog svemira
I svi za njim kreću u novi svemir.
Oni koji nisu otišli s njima
Zaklinju se Velikom Arhitekti
Da će zauvek da mu budu verni
I ostanu njegovi podanici;
Veliki Arhitekta tad zatvara
Sve prolaze između dva svemira

I svoje preostale podanike
Razmešta na sve duhovne svetove,
Iz haosa stvara novi poredak
Od sedam nivoa samospoznaje
I trideset i tri međunivoa,
S novim arhitektama - vladarima,
Najnaprednijim među svim svestima,
Zadovoljan što su ostali sa njim,
Siguran da se neće pobuniti
Kao Lucifer i ostale svesti.

I V

Lucifer i njegovi sledbenici
U svom duhovnom obličju lutaju
Širom ogromnog, beskrajnog svemira
I usput posmatraju sve svetove,
Planete i njihove stanovnike,
I bića koja se rađaju, stare,
Pare, oboljevaju i umiru,
Ali ne pronalaze pravo mesto
Na koje bi mogli da se nasele.
I Lucifer je zbunjen kao oni,
A pošto želi da bude gospodar,
Predlaže svestima da se usele
Na silu, u materijalna tela
Najsavršenijih bića na mnogim
Planetama koje su naseljene;
I oni ga, zbog prolaska vremena,
I monotonije koja je s njima,
Slušaju i upadaju u tela;

Nastaje kratka agonija tela
Koja opsedaju duhovne svesti
U velikom broju širom svemira,
Ogromnom brzinom, dok je Lucifer
Ostao sâm u duhovnom obličju.
Lucifer usamljen luta svemirom
I posmatra sve planete koje su
Naselili njegovi sledbenici.
Dok vreme protiče neravnomerno,
Nejednako na svim tim planetama,
Na njima nastaje oduševljenje
Svih svesti koja su postala bića,
S materijalnim telom i pet čula;
Počinju da spoznaju materiju,
Najzanimljiviji su im polovi
U kojima najviše uživaju
Upražnjavajući polne odnose.
Svesti postaju vezane za tela,
Potpuno ih opsega materija,
Osećaju i bol i zadovoljstva,
Ali ubrzo počinju da dele
Teritorije na kojima žive,
Jer svako želi da ima što više
Materije i svih njenih vrednosti.
Uskoro nastaje razočarenje
Na svim materijalnim planetama
Zbog pada u tela, a prve smrti -
Umiranja mnoštva starijih tela,
Ruše Luciferova obećanja
Da će konačno pronaći smisao
Svog postojanja i oba svemira.
(One svesti koje izgube tela

Dugo besciljno lutaju svemirom,
Putuju od planete do planete,
Usput se sreću jedni sa drugima...
Neki pokušavaju da se vrate
U duhovni svemir iz kog su došli,
Ali do njega ne nalaze prolaz.)
Zbog toga što su u duhovnom obličju,
U praznom prostoru kojim lutaju,
Ne mogu da dotaknu materiju,
Niti da uživaju u čulima,
Oni se spuštaju u nova tela
Na neke od naseljenih planeta;
A na njima se, iz polnih odnosa,
Rađaju, kako već umrle svesti,
Tako i bića bez svesti o Tvorcu,
I među njima, dok vreme protiče,
Nastaju prve borbe i sukobi
Zbog teritorije i materije
U kojima stradaju obe strane:
Mrtve svesti se ponovo rađaju,
A za sva nesvesna bića smrt je kraj;
Želja za vlašću zaslepljuje razum,
A u borbi ne postoje pravila
I svi postaju jednako surovi.
Lucifer i dalje luta svemirom,
Usamljen, obilazi sve planete,
Ali ne želi da siđe u telo;
Iako, pogođen onim što vidi,
Zna da ne može da vlada nad njima
I dalje želi da bude gospodar
Svih svesti zarobljenih u telima
Koje se ne zanimaju za njega

Kao ni za Velikog Arhitektu.

V

Na svim planetama nastaje haos,
Bića su sukobljena i dele se,
Nastaju prve rase i narodi,
I svi, bez obzira na svoj nastanak,
I svesti kao i nesvesna bića,
Sećaju se savršenog početka
I napuštenog duhovnog svemira,
Pa teže svim izgubljenim znanjima
I osnivaju prve religije,
Povlače se od borbi i ratova,
U toj osami stvaraju nauku,
Ka sebi privlače napredne svesti,
Uz religiju beže od stvarnosti,
A naukom koriste energiju
(Njihov je cilj uspostavljanje mira
Između bića na svim planetama).
Nauka doživljava pravi uspon,
Mnoge svesti usmerava na razum
I pokazuje im deo istine -
Da su svi daleko od savršenstva,
Da za nedelo ne postoji kazna...
Sa tim saznanjem su još suroviji
I zloupotrebljavaju nauku,
Usmeravaju je u nove borbe,
I uskoro, na većini planeta,
Istrebljuju nesvesne podanike,
A zatim postaju vođe naroda,

Bore se za vlast nad svojom planetom
I ratuju protiv drugih planeta -
Svoje podanike vode u kaos.
(Za to vreme u duhovnom svemiru,
U kome vreme sporije protiče,
Sve je isto kao i pre pobune,
Stvoren je novi kosmički poredak
Sličan onome koji je nestao;
Sve svesti koje ga naseljavaju,
Zajedno sa Velikim Arhitektom,
Ne brinu za materijalni svemir,
A svesti nastale posle pobune
Nisu svesne njegovog postojanja.)
A u materijalnom je svemiru
Lucifer sâm u duhovnom obličju
I prvi put nakon mnogo vremena
Shvata da ne može da bude vladar,
Već počinje da se nada povratku
U duhovni svemir iz kog potiče;
Umesto toga svedok je raspada
Svemira kojim je hteo da vlada:
Kad neka planeta dostigne sedam
Milijardi svesnih bića u telu,
Između njih nastaje velika mržnja,
Dolazi do uništenja planete
Kratkotrajnim ali velikim ratom.
Nakon uništenja svesti se sele
Na druge planete širom svemira,
Lutaju od planete do planete
I svi tragaju za novim telima
(Neki od njih ulaze u najniže
Životne oblike na planetama),

A nakon rođenja zaboravljaju
Sve što su doživeli u prošlosti.
A ako neka svest, razočarana
Zbog svega što se oko nje događa,
Iz beznađa ubije samu sebe,
Tad gubi svest i postaje obična
Energija od koje je nastala.
Ali za sve to nijedna svest ne zna,
Osim Lucifera koji to vidi
I saznaje da je duhovni oblik
Propadljiv kao i materijalni.

V I

Lucifer je postao jedina svest
Koja konačno saznaje istinu,
Da se sva materija u svemiru,
Kako vreme u nepovrat odlazi,
Raspadom pretvara u energiju;
Zbunjen i uplašen od budućnosti
Koja čeka sve preostale svesti,
Iznenada na mnogo mesta vidi
Zvezde ogromne energije koje
Gutaju svu svemirsku materiju
I svesne i nesvesne energije
Koje se tamo na njima zateknu,
I ubeđen da ih je tu poslao
Niko do sâm Veliki Arhitekta
Kako bi uništio materiju,
On počinje da silazi u tela,
Putuje sa planete na planetu

Da upozori preostale svesti
Šta ih očekuje u budućnosti.
Kad se Lucifer prvi put rodio
Spoznao je posledice pobune,
Sva čula - uživanja i bolove,
I ratove koje je doživeo
Poslednji od svih pobunjenih svesti;
Obilazio je mnoge planete
I svuda širio svoje spoznanje,
Ali ga niko nije razumeo
Sve dok se nije rodio na jednoj
Staroj planeti na kojoj vlada mir,
Na kojoj je nakon mnogo ratova
Došlo do ujedinjenja naroda.
Lucifer je brzo bio prihvaćen
I širio je sve svoje ideje,
I za više desetina života
Uspeo je da stvori religiju
Sličnu onoj u duhovnom svemiru,
Sa piramidom na čijem su vrhu
Trinaestorica najviših bića,
Ispod kojih su trideset trojica,
A ispod njih savet od tri stotine.
Brzo su razvili samospoznaju
I svoje kratke telesne živote
Potpuno predali glavnoj ideji:
Uspostavljanju kosmičkog jedinstva.
Samospoznavom potom pobeđuju
Zaborav prilikom telesnih smrti
I nakon smrti odlaze na druge
Planete, gde šire svoje ideje,
Da svi slave Velikog Arhitektu

(Lucifer od glavnog pobunjenika
Postaje najveći obožavalac),
S velikom nadom da će da se vrate
U duhovni svemir iz kog potiču,
I žele da na što više planeta
Ujedine sve rase i narode,
I dok vreme u nepovrat odlazi
Osvajaju na hiljade planeta,
Stvaraju poverenje među njima
Uvereni da će svi da se vrate,
Kad ih proguta neka od tih zvezda
(Ima ih mnogo, a tri su najjače),
Neimaru - Velikom Arhitekti,
Koji će im oprostiti pobunu
I pošto se svi budu pokajali
Povratiti im staru slavu i sjaj.
Stoga svi oni neumorno rade,
Svuda šalju svoje misionare
Da uspostave kosmički poredak
I da spasu svesti od uništenja
Koje očekuje svu materiju.

VII

Na granici između dva svemira,
Na koju niko ne obraća pažnju,
Nastaje čista superenergija
Koja će, nakon smrti materije,
Ako joj se svesti ne suprotstave
Pod upravom Velikog Arhitekta
(Koji je nedavno saznao za nju

I tako spoznao samog sebe),
Da proguta ceo duhovni svemir
Kao nekad u dalekoj prošlosti,
I pretvori ga u tačku svetlosti
Od koje je davno sve i nastalo.

SIMBOL

Trougao na vrhu hrama
sa polukružnim stranicama
simbol je zarobljenog svemira
sa svim svojim galaksijama
koga sa tri velike tačke
duhovni svemir u sebe usisava

Biće to zaslužena kazna
za sve one koji se nisu pokajali
spoznali sebe i u duh se vratili
jer će biti osuđeni za pobunu
zbog koje su nekad u tela pali

Presuda je jasna
gubitak svesti
i prelazak u običnu energiju

Ali ko razume ovaj simbol
to nije njegov ideal
on se odriče prizemnih religija
i samospoznajom napušta materiju

RITUAL

Pred ulazak u hram
otresem noge tri puta

Desnom nogom ulazim u hram
gazim crno-beli pód
sa trinaest koraka

Zaustavljam se
i sastavljam dlanove

Rastavljam dlanove
i spajam palac i kažiprst

Kleknem na desno koleno
i pomolim se

Ustajem

Bacam pogled
na kristalnu piramidu

Na njenom se vrhu budi
prvi Arhitektin zrak

MOLITVA

O Veliki Arhitekta, Neimare svih svetova,
gospodaru celog univerzuma,
ti si sveprožimajuća energija
i jedina, konačna istina;
pokretačka snaga svih galaksija
produkt je tvoje Moći;
jednaki zakoni širom svemira
potvrđuju tvoju Mudrost;
a bezbroj planeta naseljenih razumnim bićima
kojima si velikodušno dozvolio
da svojim nesavršenim čulima
spoznaju materijalne svetove
produkt je tvoje Ljubavi;
gospodaru svega živog i neživog
obraća ti se pobunjeni smrtnik
koji se kaje što je nekada ustao protiv tebe
i pobjegao u materijalni svemir,
koga već dobro poznaje,
u čijem srcu nema mesta
za krvave bogove neba i zemlje,
niti za laži proroka i sveštenika;
ja priznajem samo tebe,
jedinog, pravog boga;
zato te molim, o Veliki Arhitekta,
da mi pomogneš da spoznam istinu,
da me izvučeš iz kruga rađanja i umiranja
i pokažeš mi put u svet iz koga potičem,

da ne dozvoliš da izgubim svest
i postanem obična energija,
jer želim da pomognem svima koji traže spas,
pokajnicima iz celog univerzuma,
da se vrate u duhovni svemir,
da zajedno pronađemo smisao svog postojanja,
i da te večno slavimo,
o, Veliki Arhitekta.

KOSMIČKI SONET

Kakav je svemir bio u prošlosti,
Od pratačke do nastanka planeta?
Sve je to delo graditelja sveta;
Misli su uvek brže od svetlosti.

Istina - sve se u svemiru vrti,
Čovečji duh kroz galaksije šeta,
Katkad stigne do najviših planeta,
Ali nigde nije jači od smrti.

Velika tajna sama se otkriva:
Rat se vodi širom univerzuma.
Energija sav prostor ispunjava.

Nemiri vladaju svim svetovima,
Jedna stara zvezda postaje nóva,
A sve lebdi prema crnim rupama.

ŽELIM

Želim da poletim visoko
do oblaka i još više
do zvezda i još dalje
gde nikad nisam bio

Želim da zaboravim sve
da se odreknem prošlosti
da usmerim svoje misli
na neprolazne stvari

Želim da ne vidim nikad
svetlost zemaljskog dana
pod čijom se nebeskom kapom
bori strah protiv straha

Želim da stignem tamo
gde mir večno vlada
da postanem nešto novo
i da ništa više ne želim

LJUBAVI

STRAH OD LJUBAVI

Prstima sečem gustu maglu
U noći dužoj od Mlečnog puta
Sudaram se sa ljubavnim parovima
I na svakom uglu srećem tvoje oči

Igramo se detektiva

Da smo ljubavnici
Iznad nas bi se razišli oblaci

Moje je srce
Nesalomiva strela
Ono bi volelo da te voli

Ali avaj
Moj je strah jači od ljubavi

PRVI POLJUBAC

Šareno nebo rađa dugu
Ispod nje stojimo nas dvoje

Čežnja
I u njoj i u meni

Grlimo se

Približavaju se naše usne
Moje koje nikoga nisu ljubile
I njene iskusne zrele višnje

Prvi dodir usana
Vatra struji u našim žilama
Jezici plešu u ritmu tanga

Nisam joj to radio
Ni prvi niti poslednji

Drhtala je od zadovoljstva
I rekla mi da sam najbolji

Kiša koja je ponovo počela
Nije nas u tome omela

Šareno nebo rađa dugu
Ispod nje stojimo nas dvoje

* * *

Ona je sedela sama na klupi
usred zime
u malom velegradskom parku

Gusta crvena kosa
Padala joj je na ramena

Svi su je čudno gledali

Zašto li sedi sama
Po ovolikoj studeni

Voleo bih da prošetam
Kroz njenu gustu kosu

Voleo bih da omirišem
Njeno anđeosko lice

Voleo bih da poljubim
Njene rumene usne

Ona je sedela sama na klupi
Usred zime
U malom velegradskom parku

ODA LJUBAVI

Ljubavi, za Tebe nema reči...
Nad Tvojim premošćenim obalama
Sevaju oči zaljubljenih srca.
U Tvojim rekama snova teku
Suze ucveljenih ljubavnika.
Ljubavi, Ljubavi, ah Ljubavi,
Za Tebe zaista nema reči...

* * *

Prošli su školski časovi
Dani
Meseci
Godine

Ti si za mene ostala
Ista kao i uvek

Ponekad zažalim
Što ti nisam prišao
Što te nisam ljubio

Mi nismo kockari
Ali prokockali smo
Ceo jedan život

Bojim se
Da se ne rodimo ponovo
I ne počinimo istu grešku

LJUBAVNI KLAVIR

U daljini klavir se čuje.

Da, to je ljubavni klavir,
Ko god ga sluša - oseća mir.

Ljubav je devojka koja ga svira,
Ljubavni klavir deo je nje,
Zvuci su plodovi njenih nemira.

Ostavi sve - ka njemu kreni,
Jer to je ljubavni klavir.

U daljini klavir se čuje.

* * *

Zalazak sunca na ušću dveju reka

Hiljade zvezdica u san pada

Pokriveni smo blistavim nebeskim svodom
I okruženi dalekim gradskim svetlima

Oko nas lete svici
Pored nas koračaju spomenici

Sami smo u svemu tome
Kao gospodari celog sveta

* * *

Sunčevi zraci beže na zapad

Pada noć

Ona dolazi

Iznenada

Kao da je zvezda padalica

Ponoć je

Mi tražimo naše zvezde

Ona *Vegu*

Ja *Antares*

I dok njih svetlosne godine dele

Naše su usne čvrsto spojene

* * *

Izvini molim te
Moj najdraži cvete
Moj pupoljak zbog drugih
Nije procvetao

Odlazi zima
Prvi izdanci se bude

Molim te
Moj najdraži cvete
Probudi me svojom ljubavlju
Ako sam dostojan toga

Ne probudiš li moj
Onda probudi neki drugi
Neki koji te zaslužuje

KAD BIH BIO

* * *

Kad bih bio pesma
Spojio bih sva srca
Sve nekad i sad zaljubljene
Sve buduće ljubavi
Nebo i zemlju
Svetlost i tamu
Sve svetove

* * *

Kad bih bio san
Odsanjao bih
Snove svih ljudi
Ostvario bih
Sve njihove želje

Kad bih bio san
Večno bih sanjao

* * *

Kad bih bio kap kiše
Rađao bih se u oblacima
I tražeći zemlju rastao
Da bih umro u okeanu snova

* * *

Kad bih bio izvor
Iz mene bi izvирale
Sve želje i sve ideje
Mnome bi se napajali
Svi potoci i sve reke

* * *

Kad bih bio reka
Tekao bih od izvora
Sa planinskih visina
Između strmih gora
Slušajući pesmu pastira
Do ravnica i dolina
Sejući pesak u meandrima
Noseći u sebi garež gradova

* * *

Kad bih bio vetar
Prohujao bih
Iznad svih predela
Otkrio želje budućeg bilja
I spoznao živote bivših latica

* * *

Kad bih bio most
Premostio bih sve doline
Preko sebe preneo sve puteve
Spojio bih sve nespojivo
I osvojio sve neosvojivo
Postao bih večna građevina
Mali most za sva vremena

* * *

Kad bih bio svetlost
Zasijao bih
Iz najvećih dubina
Sa najvećih visina
Na sve strane
Obasjao bih svoju braću
I bele i crne i žute i crvene

DVADESETI VEK

1914

Pucnji iz pištolja anarhiste
Pozvali su pale anđele na zemlju

Njihova je zloba
Manja od zlobe miliona ljudi

Mladići su izvedeni iz školskih klupa
I odvedeni na bojna polja
U svečanim uniformama
Pred precizne mitraljesce

Počela je era pokolja

Crkvena zvona oglašavaju
Pobede ateista

Svet više nije isti kao nekad
Niti će ikada biti

Pucnji iz pištolja anarhiste
Pozvali su pale anđele na zemlju

* * *

Svuda su razbacani ratni dnevnici
Užasi viđeni očima maturanata
Nasilno izvedenih iz školskih klupa

Nekad pisani na temeljima
Neke porušene crkve
Sada spavaju na podu hrama
Nezasitih prijateljica noći

Njihova deca
Slušaju priče o izgubljenim ratovima
I podvizima neznanih očeva

Srećni su što postoje
Iako nemaju ništa
Jer ih ujutro bude golubovi
A ne krici i topovi

LJUDSKA KRV

Mnogo je prosuto krvi
Za egipatske piramide
I ostala svetska čuda

Pariska čelična kurva
Raširila sve četiri noge
I digla glavu u oblake

Evropska katarka u Roterdamu
I visoki njujorški blizanci
Plodovi su ljudske krvi

Servirali ste ljudsku krv
I u sendviče koje jedete

Svud je ljudska krv

Bedo jedna ljudska

VREME NAŠE NASUŠNO

Sve oko nas je lakrdija

Klovnovi sede
Na glavama careva

Na ruševinama antičkih hramova
Rastu kockarnice i bordeli
Niču pečurke od stakla

Stare dame pokazuju svoju golotinju
Za vođu biraju najdeblju svinju

Sizifi više ne guraju gromade

Stanujemo na umirućoj sferi
Sneg pada u Sahari
Pepeo pokriva alpske lednike

Mi želimo slobodu
Dajte nam malo vazduha

DVADESETI VEK

Tesline munje
Obasjavaju sve gradove

Atentat u Sarajevu
I bajoneti na Drini
Oglašavaju svetsku klanicu

Jedan mir donosi drugi rat
Revolucije su njihova deca

Sveštenici blagosiljaju masakre

Čarlston i uzavrele strasti
Rafali i zapaljeni automobili
Puni viskija

Čovečuljak s brčićima
Zasmejava ceo svet

Pada svetska berza

Austrijski brđanin
Najveći ratnik
Indijskom Svastikom
Okolo sebe vrti ceo svet

Užarene peći
Gutaju milione ljudi

Gvozdene ptice nadleću gradove
I seju pustoš i smrt

Pečurka okončava
Drugi svetski pokolj

Svi žele svetski mir

Diktatori se smenjuju
Diktature ostaju

Kockari se igraju
Pod punim Mesecom

Čovek napušta kolevku

Seksualna revolucija
Milijarde beba

Jedan jedini virus
Preći celoj planeti

Ptice su decenijama u kavezu
Ne umeju ni da lete

Padaju svi zidovi
Zmija guta svoj rep

Mali napadaju velike
Kolone izbeglica

Rakete padaju
Na poslednjeg diktatora

Ljudi su željni vode i vazduha

Svetska histerija
Strah od novog milenijuma

* * *

Surfovao sam noćas po Internetu

Na stolu leži tastatura
Džojstik
I jedna zbirka nemačke poezije

Osećam nemir i bes
Ne želim da me niko krivi
Za nedela mojih predaka

Na ekranu njujorški Kip Slobode
Stara dama sa rogovima na glavi
Zver iz Otkrovenja
Na licu joj se vide bore

Voleo bih da mogu
Da volim sve kontinente
Ali oni nisu moji
Da volim sve ljude
Ali oni to ne žele

Ja volim virtuelni svet
Ja volim Internet

SEĆAM SE

ANNO DOMINI MCMLXXVI

Jedanaest meseci leteo je zmaj
Po sedmi put u najgorem veku

Mnoge su svesti sišle u tela
I po izlasku iz majčinih utroba
Ugledale su svetlost dana

Zmaj je bdeo iznad njihovih glava
Štiteći sve od prvog do poslednjeg
Prvima je podario Mudrost i Snagu
A poslednjima jedino Ljubav

Mali broj odabranih od tog mnoštva
Rođen je da bi promenio svet
A onda se vratio u svoje gnezdo

Jedanaest meseci leteo je zmaj
Po sedmi put u najgorem veku

* * *

Sećaš li se Sonja
Septembarskih zrelih plodova
Vedrog neba pod kojim smo se
Ponekad dodirivali
Čestih jesenjih kiša
Pod kojima su se sudarali
Naši kišobrani
Malih i velikih snegova
Grudvi
Belih hramova ljubavi
U koje nikad nismo ulazili
Naših neostvarenih poljubaca
U laticama prolećnih cvetova
Sećaš li se Sonja

Sećam se Sonja
Tvojih bademastih očiju
Tvoje duge svilene kose
Tvog anđeoskog lica

Sećam se Sonja
Padale su dunje
Koje su imale miris tvojih ruku
Tvojih nogu boje kajsije

Sećam se naše tramvajske stanice
I polazne i krajnje

Sećam se slane na tvom licu
I pahulja u tvojoj gustoj kosi

Sećam se Sonja
U proleće
Želela si bilo koga

Sećam se da je strah
Da ću biti odbijen
Bio veći od moje ljubavi prema tebi

Sećam se tvoje prve ljubavi
Pamtim kako si ga ljubila

Sećam se Sonja
Lipe su cvetale onda

Kada sam shvatio
Da nikad nećeš biti moja

Sećam se Sonja

TRIPTIHON ZA MATURSKI BAL

I

Maturanti stoje ispred hotela,
Kraj njih prolaze automobili,
Dok sve devojke blistaju u svili,
Na momcima su svečana odela.

Ulaze unutra, svetlo im lice,
U holu se služe aperitivom,
Slikaju se pod hotelskom skulpturom,
A zatim se penju uz stepenice.

Pri ulasku u kristalnu dvoranu
Prijatno im je, kao u salonu,
Iako im ceo svet izgleda mal'.

Njihov bivši profesor i direktor
Pod kristalnom svetlošću drži govor
I sa time počinje maturalni bal.

II

Uz maturalni se ples na podijumu
Grle devojke i njihovi momci,
Razmenjuju se osmesi, poljupci,
Jer im je samo zabava na umu.

Hotelski orkestar je pandan tišini,
A maturanti uzvikuju naglas:
“Dvadeset i šest srca kuca za Vas!” -
pevaju svom razrednom starešini.

A u holu maturanata pola
Uzima večeru sa švedskog stola;
U rukama im prepuni tanjiri.

Kroz razgovor se sećaju prošlosti,
Svi skupa polažu ispit zrelosti
Na kruni svog školovanja - maturi.

I I I

Posle ponoći podijum je vreo,
Maturanti su vinom opijeni,
Vrte se u krug, bleđi, zaneseni,
Ko da je svako od njih poludeo.

Svi se provode dok vreme teče,
Plešu u gustim oblacima dima,
Prazne boce leže po stolovima,
Približava se kraju i to veče.

Iz hotela izlaze svi, umorni
(Bal se predaje dragoj uspomeni),
I srećni i tužni kući odlaze.

Mnogi idu ka splavu na obali,
A kad se ujutro budu rastali -
Njihovi se putevi razilaze.

SUSRET

U snežno-beloj galeriji pustih snova
U smiraj ledenog zimskog dana
Devojka anđeoskog lica
Orošenim budućim leševima
Poklanja umesto grobne tišine
Arije svojih čarobnih prsta

U njenom osmehu prepoznajem sebe
Kao senku prohujalih vremena
Vidim deo naših uspomena
I osećam strah od ponovnog susreta

Sećam se
Ona mi je nekad ljubav bila
Ako bismo se i sada zavoleli
Da li bi me opet ostavila

Na zidu blede uramljeni portreti
Izložba svojevolutno izmučenih lica
Letimični pogledi okamenjenih srca
I među njima nas dvoje

Gledamo se
Očima punim nevidljivih suza
Kao dalekih uspavanih zvezda

Poznat osećaj neverice
Nepodnošljiva vatra u našim srcima
Hladan vetar večnosti
Na našim ozarenim licima

Njena kao svila nežna ruka
Pada na moje levo rame
I šapuće mi

Porušimo tuđe zidove mržnje
Podignimo neuništive mostove ljubavi
Između naših uzavrelih srca
I postanimo jedna duša

* * *

Na vrhu Ostrovice

Sedim na rasutom bedemu
Gornjeg grada

Poda mnom leže
Vulkanske stene

Smeju mi se okolne planine

Gde si sada
Ostrovički grade
Odneli te Turci
Pojelo te vreme

O vitezovi planinskog ostrva
Gde li vam kosti sada spavaju

Prokleta Jerino

Sirote devojke
Na trudnim plećima kamen iznose
Na vrh ove planinske kupe

Zlatne ruke
Starih neimara

Suze ucveljenih majki
I viteških nevesta
I krv junaka
Slivaju se niz ove litice

Čujem topot konjskih kopita
I glasove vitezova
Vidim zastave
I poslednje srpske plemiće

Sve se utapa
U vekovno zlo

Crna Gora usred Srbije
Daleko je Crna Gora

U mojim žilama
Viteška krv teče

Pevam koliko me grlo nosi
Pesme svojih predaka

U Evropu moja zemlja spada
A ne u azijske horde

Vrelo junsko sunce
Gleda me sa Zenita

Vetar donosi
Polen sa Karpata

Na nedostupnim visovima
Stanuju sokolovi

Na suvim bokorima trave
Skakavci igraju
Voladorovu igru

Na crvenom planinskom cvetu
Pare se leptiri
Drago im je što su živi

Zmije i gušteri
Crtaju krugove
Po prastarim stenama

Roj muva
Leti iznad moje glave

Ja nisam Sizif
Trećeg milenijuma

Do mene dopire vika
Ratara i pastira

Od znoja svoga žive

Nisu kao zanesenjaci
Koji pevaju pesme
Na vrhu Ostrovice

PSIHOZE

* * *

U hramu sumanutosti
Gde nijedna ruža ne cveta
Šeta mračnim hodnikom
Par nesrećno zaljubljenih

A u drugom delu hrama
Vernici tu na silu dovedeni
Na silu izbodeni

Na licu im jastuci
Na rukama i nogama lanci

U velikoj nevolji
Kad od muke škrguću zubi
Prizivaju svoje majke

O bože
Daj im još jednu šansu
Možda njihovi životi vrede

MOJA GENERACIJA U 1999

Ona u utrobi nosi dete
A starica je od dvadeset i tri leta
Umorna je od dvadesetog veka
A boji se novog milenijuma

On u srcu nosi strah i mržnju
I ne želi da mu život
Ni u najmanjem
Liči na Golgotu

Zima je u našim srcima
Sneg neprekidno pada
Pokrio je i ono
Što se moglo nazvati ljubav

Starci sa dvadeset i tri
Neradnici i gotovani
Ako ne steknu sve
Gube i ono što su imali

* * *

Dok oni ispijaju turske kafe
I ogovaraju svoje najbliže
Nama život polako odmiče

Sustiže nas starost
Bojimo se smrti
Još više se bojimo života

Ne smemo napred
A ne možemo nazad

Prešli smo sve granice
I postali starci sa dvadeset i dve-tri
Kuda sada

Cela civilizacija
Odlazi na licitaciju
Zašto ne bismo i mi

* * *

Starci sa dvadeset i tri

Ljudi mračne prošlosti
Razočarani veterani života
Nemirne i nestalne sadašnjosti
I neizvesne budućnosti

Sinovi inata
Podanici najomraženije zemlje
Borci protiv celog sveta

Stidimo se svog porekla
Krijemo datum i mesto rođenja

Rugamo se tradiciji
Smejemo se zvezdama
Drugujemo sa samoćom

Živimo od danas do sutra
Bez ikakvih ideala
Kao velegradski čopor pasa

I nadamo se skoroj smrti
Kraju ove more postojanja

* * *

Šta smo mi
Da nas život tako muči
Da se igra sa nama
A da nas ničemu ne uči

Da nas baca u okove
U tamu
U ponore

Da nam mladost prolazi
Dok oni igraju šah
U kome je svaki pion hiljadu života

Da grcamo pod oružjem
U blatnjavim uniformama
Sukobljeni sa svima

Da verujemo u besmislice
I lažemo sami sebe

Da trunemo u getima
I hramovima sumanutosti
Čekajući tračak svetlosti

* * *

Treba doživeti ljubav
Pa napisati ljubavnu pesmu

Pamtim poljupce
Ne iz zadovoljstva

Pamtim ljubavnice
Ne iz prave ljubavi

Krv iz srca
Kaplje mi na papir
Na kome pišem ovu pesmu

Treba doživeti ljubav
Pa napisati ljubavnu pesmu

NEMIRI

* * *

Devojka sa violinom
Imala je najlepše oči
Dve plave zvezde
Okolo noći

Volela je arhitekta
Markiza od piramida
Koji je gradio
Zid između sebe i sveta

Danima su se sretali
Nikad se nisu upoznali
Šta su zaista želeli
To nikad nisu saznali

Devojka sa violinom
Imala je najlepše oči
Dve plave zvezde
Okolo noći

VEČE

Nebo napušta zadnji sunčev zrak.
Sâm sam u polutamnoj odaji.
Na ulicama zvižde tramvaji,
A na zemlju polako pada mrak.

Ulična svetla tiho se pale,
Pored njih prolaze krupni momci,
Starice vode pse na uzici,
Na trgu su dve devojke stale.

Na golom nebu zvezde sijaju;
Tanki ih oblaci okružuju,
Kao da mleko iz svake teče.

Na klupi u parku dvoje sede,
Ljube se, drže za ruke blede...
Stiglo je još jedno gradsko veče.

* * *

Tama
Pali anđeo pada u ponor

Dočekuje ga škorpion
Sa uzdignutim repom
I otvorenim čeljustima

Sa četiri strane četiri bika
Naslonjena na četiri oblaka
Čuvaju ulaz u ponor

Pali anđeo je ostao anđeo

* * *

Padam

Nada mnogom vedro plavo nebo
Ispod mene bezdan

Nemam snage
Ne opirem se
A želim da odem gore
Što više
Što dalje

NEMIRI

U mojoj duši vladaju nemiri,
Misli mi lutaju, daleko odlaze,
Na jednom mestu dok se nalazim,
Već na drugo želim da odem;
U mojoj duši vladaju nemiri.

Mladosti moja puna si nemira,
Nije ti jasno šta ćeš od sebe,
Nestalne misli mira ti ne daju,
Mislim da mogu ja bez tebe;
Mladosti moja puna si nemira.

Nemiri - oni krađu mi san,
U maštarenju vreme mi prolazi
I ne znam da li je noć ili dan,
Sećanje mi u misli dolazi;
Nemiri - oni krađu mi san.

Nemiri - oni svuda me prate,
Oni su moji najbolji drugovi,
U snovima mi stalno borave,
Oni su krivi za sve moje patnje;
Nemiri - oni svuda me prate.

Svud oko mene vladaju nemiri,
Sve je nestalno, sve kratko traje,
Smrt odnosi sva naša nadanja,
Ubrzo ništa od nas ne ostaje;
Svud oko mene vladaju nemiri.

* * *

Protestujem ovom pesmom
Protiv svih tirana
U ime svih okamenjenih srca
U ime svih onih koji nikad nisu voleli
Ili su voleli pa uvek bili odbijeni
U ime usamljenih i odbačenih
U ime svih neshvaćenih
U ime svih progonjenih
U ime sve svoje braće u duševnoj patnji

SPOZNAJA SMRTI

Noć
Krik u tami

U glavi konfuzija
U srcu vatra
Jača od rastopljenih minerala

U utrobi nemir creva
U nogama sante leda

Prvi dodir smrti
Zuji mi u ušima

Izlazim iz tela

Ne osećam bol

Šta sam ja

U trenu vidim svetlost
I osećam hladan vetar

Odjednom sve postaje mrak

LABUDOVA PESMA

Ni stihova, ni strofa,
samo praznina, kao beskraj;
sve se vrti u krug,
a ja ispadoh iz njega.

Nema više ni bola, ni želja,
samo ne želim da je ostavim samu,
jer ona zaslužuje više od toga.

Priziva me džungla,
rajsko ostrvo je moje.

Očekuje me nirvana.

MOJA DRAGA MENI

PJESMA O NJEMU

Jedan izuzetni muškarac čvrsto se ugniježdio u mom nježnom srcu.

Očiju plavih kao dva bistra planinska jezera u netaknutoj prirodi...

Vrijeme provedeno s njim je jedan od najljepših snova koje sam doživjela na javi.

Otkad ga poznaje, zaljubljeno srce odbrojava otkucaje samo za njega.

Imala sam ogromnu sreću da okusim slast sa njegovih medenih usana,

Letjela čudesnim prostranstvima raja dok me je držao u naručju i govorio mi da me voli.

Uvijek ću pamtiti to divno lice koje mi je svake večeri uljepšavalo sumornu svakodnevicu i mamilo osmijeh na lice;

Kovrdžice najslađe koje obožavam i onaj dio od zulufa pa naviše koji u snovima ljubim;

I da ne zaboravim, korijen nosa i dio između očiju koji tom krasnom licu daju poseban šarm koji me je odmah oborio s nogu.

Ćaskanje sa njim mi je davalo snage da izdržim sve, a naša ljubav razlog da živim i da se borim.

PLAVE OČI

Plave oči mog usnulog dragog,
skupocjeni safiri koje samo odabrani mogu imati,
gorska jezera u kojima se vidi odraz netaknute
prirode,
ogledala u kojima sam samoj sebi najljepša,
poput nebeskih fenjera osvjetljavaju moje puteve
i vode me kroz život...

ŽIVOT BEZ TEBE

Na samu pomisao da jednoga dana ostanem bez
mog Jova,
jako se rastužim i pogled mi se zamagli od suza.

Navikla sam se na tebe;
na te, meni neobične, plave okice;
na mekane talasiće u kosi na kojima moji prsti
obožavaju da jedre;
na nježne ruke koje svojim dodirom liječe svaki
pedalj moga tijela;
na bezbrojne savjete koji mi pomažu da u sva-
kom pogledu budem bolja;
na sve što ima bilo kakve veze sa tobom.
Kada razmišljam o svemu ovom, čini mi se kao
da te cijeli život znam.

Život bez tebe bio bi prazan, bezvrijedan...
Kome bih ljubav poklanjala, a ko bi mi je uz-
vraćao?

Ko bi se sa toliko ljubavi i pažnje brinuo o meni?
Čiji dom bi mi bio utočište?
Na čijim grudima bih bezbrižno ležala?

Ti si jedinstven, neponovljiv, nezamjenljiv...
U mom životu si ostavio neizbrisiv trag;
pružila sam ti mnogo više nego što sam mislila
da ću...

Šta god da se desi,
ja ću našu ljubav ljubomorno čuvati duboko u
svom srcu;
ostaće neuprljana i vječna.

Volim te. Najviše na svijetu. Otkad te znam. Ne
znam šta bih i kako da te izgubim. Odavno si postao nei-
zostavni dio mog života.

Ne znam šta više da napišem, osim da ti kažem
da te puno volim i da si moja duša.

KOMENTARI

PRIPOVETKE

MIHAEL I IZABEL (Beograd, 1999.)

FELIKS (Beograd, 1999.)

CRVENA MARAMA (Beograd, 2001.)

CRNOGORAC U AMERICI (Novi Sad, 2011.)

UŽASNA PRIČA (Novi Sad, 2012.)

MILOJKO I PROFESORKA (Novi Sad, 2012.)

BAKSUZOVA SREĆA (Novi Sad, 2013.)

KOŠMAR (Novi Sad, 2013.)

KAKAV ODVRATAN DAN (Novi Sad, 2008.)

DANAS SAM BIO NEŠTO MNOGO BESAN (Novi Sad, 2011.)

POBEDIO ME JE (Novi Sad, 2018.)

PITER I POŠTENI LOPOVI (Novi Sad, 2016.)

LOŠE DA GORE NE MOŽE BITI (Novi Sad, 2015.)

BAVARSKA RAPSODIJA (Novi Sad, 2018.)

Lament nad najboljom i najčasnijom vojskom u Drugom svetskom ratu, čije časne pripadnike treba razlikovati od onih koji su zloupotrebili njihovo ime i njihove uniforme, radeći za NSDAP režim; svojevrsan plač za nečim nepovratno izgubljenim. Svet bi bio mnogo lepše mesto da su oni pobedili.

BALKANSKA RAPSODIJA (Novi Sad, 2018.)

Lament nad mračnom budućnošću koja čeka Evropu i svet. Teško onome ko danas ostavlja svoje potomke, da sutra budu arapska raja.

POEZIJA

Ciklus: ILUZIJA

ILUZIJA (Beograd 1997.)

„Ljubavi, ti kratko znaš moje ime,“ (Beograd 1997.)

„Mnogo sam te voleo Sani“ (Beograd 1997.)

JA SAM KRIV (Beograd 1997.)

ŠAMAR (Beograd 1997.)

POBUNA (Beograd 1997.)

VREME (Beograd 1997.)

„Pogledaj je.“ (Beograd 1996.)

NE PREDAJEM SE VAMA (Beograd 1999.)

POTRAGA (Beograd 1997.)

Jug hrama - u slobodnozidarskom (masonskom) hramu mesto koje zauzimaju najstariji i najugledniji masoni. Simbolizuje savršen um uzvišenost, apsolutnu samospoznaju...

Večni istok - u slobodnozidarskoj (masonskoj) kvazi-religiji i terminologiji zagrobni svet.

Pravi smisao pesme dobija se kad se pesma pročita u akrostihu. Onda sam bio onaj koji traži. Sada kada mislim da sam nešto našao znam da ništa nisam našao.

Ciklus: EPISTOLAE OBSCURORUM VIRORUM

Epistolae (lat.) - pismo, poslanica, pismena poruka; stihovana poslanica. U starom Rimu odgovor imperatora na molbe i žalbe građana.

Epistolae obscurorum virorum (lat) - pisma mračnjaka, anonimni spisi humanista protiv nazadnjaštva i mračnjaštva.

PORUKA SVIM SVETSKIM VLADARIMA (Beograd 1997.)

PORUKA GRAĐANIMA CELOG SVETA (Beograd 1997.)

SONETNI VENAC (Beograd 1997.)

Sonetni venac je obično lirska pesma od četrnaest soneta sa petnaestim majstorskim (magistrale), koji se sastoji od svakog početnog (odnosno završnog) stiha svakog od četrnaest soneta. Ovaj sonetni venac nije lirska, već filozofsko-teološka pesma.

Kad se magistrale pročitaju u akrostihu dobija se naslov najznačajnijeg dela Erazma Roterdamskog „Laus stultitiae“ (Pohvala ludosti), što je i glavni motiv ovog sonetnog venca.

„U potrazi za paklom“ (Beograd 1997.)

Ciklus: SANJAM

NAUMAHIJA (Beograd 1997.)

Naumahija (grč. naus - brod, mahe - bitka), u antičko doba veštačka bitka na vodi koju su vodili gladijatori uz prividnu ili stvarnu upotrebu oružja. Prve naumahije organizovane su još u XII veku pre naše ere, ali su se u Rimu, u doba carstva, posebno razvile i stekle najveću popularnost. Najveličanstveniju naumahiju organizovao je rimski car Klaudije, poznat po svireposti, 52. godine naše ere. U toj veštačkoj pomorskoj bici učestvovalo je 19.000 gladijatora na 24 trireme, a predstavljala je sukob između rodske i sicilijanske flote.

„Godina je osamsto peta po Romulu i Remu.“ - pošto su

stari Rimljani računali vreme od osnivanja grada Rima, odnosno od 753. godine pre naše ere, godina 52. naše ere po njihovom kalendaru bila je 805.

„Ave imperator, morituri te salutant!“ - gladijatorski pozdrav - „Zdravo care, pozdravljaju te oni koji umiru!“

„Vos quoque avete!“ - „Da ste i vi zdravo!“

„Flote prolaze jedna kraj druge...“, pa nadalje sve do kraja strofe - po svedočenjima nekih istoričara, savremenika rimske naumahije iz 52. godine naše ere, gladijatori su, budući da su bili odeveni u svečane uniforme suparničkih flota, mislili da je u pitanju parada. Pošto su flote mirno prošle jedna kraj druge, car Klaudije je pobesneo, istrčao iz svoje lože i iz sveg glasa, naravno na latinskom, uzviknuo: „Budale jedne! Tu ste da se borite a ne da se šepurite!“ Zatim im je svima zapretio arenom i lavovima. Čuvši njegove reči, jer je publika bila potpuno tiha, gladijatori su zauzeli borbeni položaj.

BEOGRADSKI SONET (Beograd 1997.)

PONOĆ (Beograd 1997.)

NOĆNA MORA (Beograd 1997.)

SANJAM (Beograd 1997.)

JUTRO (Beograd 1997.)

PRIRODA (Beograd 1997.)

ORFEJ U DOMU (Beograd 1997.)

Pesma je posvećena koliko beogradskom Domu učenika

„Jelica Milovanović“, u kome sam stanovao za vreme jednog dela svog školovanja, toliko i istoimenoj zbirci pesama objavljenoj sredinom 1997. godine. Dom „Jelica Milovanović“, u užim beogradskim krugovima poznat je kao najbolji dom učenika. U njemu su svoje srednjoškolske dane provodili mnogi naši manje ili više poznati umetnici - muzičari, slikari, pesnici - on je doista jedan veliki zamak kulture u kome su se često održavali koncerti klasične muzike, izložbe slika i književne večeri (sve su to priređivali sami učenici sa svojim vaspitačima), ali u kome je tekao i svakodnevni život mladih ljudi koji su u „cvetu mladosti“ doživljavali svoja prva ljubavna iskustva, debelim zidovima i prozorima sa rešetkama odvojeni od osoba suprotnog pola, bolne rastanke i domski okultizam („...noćne senke i upaljene sveće...“), a u vreme kad sam ja u njemu boravio (1993-95.) i rat i drugarstvo sa momcima i devojkama koji su kao izbeglice došli iz bivših jugoslovenskih republika Hrvatske i Bosne, i svoja potresna iskustva pretvarali u stihove. Dom je redovno izdavao časopis „Domski vidici“, u kome su svi zainteresovani učenici objavljivali svoje literarne radove, a najviše pesme. Najbolja pesnička ostvarenja su zatim sakupljena, od dvadesetak autora, i objavljena je zbirka pesama „Orfej u domu“. Iako u toj zbirci ne postoji istoimena pesma, naslov je simboličan, jer mladi pesnici koji pevaju o domu nisu više njegovi stanari i slični su Orfeju koji je pevao tužne pesme o svojoj dragoj Euridiki, nakon što ju je izgubio. Pošto u toj zbirci nema nijedne moje pesme, jer ih kao srednjoškolac nisam pisao, odlučio sam da svemu tome posvetim ovu pesmu.

„Dok stojim pored spomenika“ (Beograd 1997.)

Ciklus: KOLIZIJA

ZABLUDA (Beograd 1997.)

KOLIZIJA (Beograd 1997.)

Kolizija (lat.) - sukob, sudar; unutrašnja borba; sukob ideja. Sukob dveju ili više dužnosti.

Kad se pesma pročita u akrostihu, dobije se naslov ove pesme i ujedno i ove knjige.

BUDUĆNOST SVETA (Beograd 1997.)

Ciklus: VERUJEM

UTVARA (Beograd 1997.)

VIZIJA (Beograd 1997.)

Ova poema je plod vizije koja mi je otimala san punih trinaest dana u aprilu 1997. godine.

„...(Nalaze se jedan unutar drugog)...“ - duhovni i materijalni univerzum se dopunjuju, prožimaju jedan drugog, po taoističkom principu yin-yang.

„...Rušenje granice postaje teza, / A njena je odbrana antiteza, / Od energije dve najjače svesti / Ubrzo nastaje čista sinteza...“ - za komentar na ove stihove poslužiću se Hegelovom idealističkom filozofijom. Svet je, po

njemu, proces „samorazvitka“, samospoznaje apsolutne ideje i prolazi tri stepena: predsvetski, na kome se iz duhovne nauke stvaraju logički pojmovi i kategorije; prirodni, na kome, otuđujući se od svoje čisto duhovne suštine, duhovna priroda stvara materijalnu prirodu - drugobivstvo; i istorijski, na kome se u formi ljudskog mišljenja, koje je suština procesa duhovnog razvitka, duhovna priroda vraća sama sebi. Ova logička, „trijadna“ forma razvitka apsolutne ideje (teza - antiteza - sinteza) ponavlja se unutar svakog dela te velike trijade i delova manjih trijada. U ovoj poemi, dve suprotne ideje, podjednako jake, iznalaze kompromis: teza + sinteza = antiteza.

Završio bih komentar tvrdnjom da je život kosmički fenomen, a ne privilegija jedne planete, da svetovi nastaju i nestaju, da se civilizacije rađaju i umiru...

SIMBOL (Beograd 1997.)

Ova pesma je plod kraja poeme vizija. Ovde se misli na hram budućnosti, kad će svaki čovek, pod uslovom da spozna čovekov pâd, imati svoju ličnu religiju koja će se svoditi na samospoznaju.

Prizemne religije su sve one religije čija se učenja svode na: nebo i zemlju; hleb, krv i večni život u telu; asketizam i determinizam.

RITUAL (Beograd 1997.)

MOLITVA (Beograd 1997.)

KOSMIČKI SONET (Beograd 1997.)

„...Katkad stigne do najviših planeta, / Ali nigde nije jači

od smrti.“ - misli se na sisteme nižih i viših planeta, opisanih u indijskoj svetoj knjizi Bhagavad-gita. Na nižim planetama stanuju ljudi, a na višim polubogovi. Po Bhagavad-gita-i i jedni i drugi su smrtnici.

Nóva - umiruća zvezda. Kad proizvedena energija zvezde više ne nadoknađuje energiju koja ode u prostor, zvezda počinje da se skuplja. Ovo je poslednja etapa u životu zvezde koja može, na kratko vreme, da bude prekinuta jačom ili slabijom eksplozijom (supernova); zvezda zatim, postepeno gaseći se, dočekuje svoju smrt kao beli patuljak.

Kad se pesma pročita u akrostihu dobiju se dve reči: kosmička vrenja.

ŽELIM (Beograd 1997.)

Ciklus: LJUBAVI

STRAH OD LJUBAVI (Beograd 1999.)

PRVI POLJUBAC (Beograd 1999.)

„Ona je sedela sama na klupi“ (Beograd 1999.)

ODA LJUBAVI (Beograd 1998.)

„Prošli su školski časovi“ (Beograd 1999.)

LJUBAVNI KLAVIR, (Beograd 1997.)

„Zalazak sunca na ušću dveju reka“ (Beograd 1999.)

„Sunčevi zraci beže na zapad“ (Beograd 1999.)

„Izvini, molim te, moj najdraži cvete...“ (Beograd 1999.)

Ciklus: KAD BIH BIO

„Kad bih bio pesma“ (Beograd 1998.)

„Kad bih bio san“ (Beograd 1998.)

„Kad bih bio kap kiše“ (Beograd 1998.)

„Kad bih bio izvor“ (Beograd 1998.)

„Kad bih bio reka“ (Beograd 1998.)

“Kad bih bio vetar” (Beograd 1998.)

„Kad bih bio most“ (Beograd 1998.)

„Kad bih bio svetlost“ (Beograd 1998.)

Ciklus: DVADESETI VEK

1914 (Beograd 1999.)

„Svuda su razbacani ratni dnevnici“ (Beograd 1999.)

LJUDSKA KRV (Beograd 1999.)

VREME NAŠE NASUŠNO (Beograd 1999.)

DVADESETI VEK (Beograd 1999.)

„Ptice su decenijama u kavezu/ ne umeju ni da lete“ - misli se na građane Berlina od 1961. do 1989. godine.

„Padaju svi zidovi/ zmija guta svoj rep“ - aluzija na rušenje berlinskog zida i ujedinjenje Evrope.

„Surfovao sam noćas po Internetu“ (Beograd 1999.)

Ciklus: SEĆAM SE

ANNO DOMINI MCMLXXVI (Beograd, 1998.)

Anno Domini MCMLXXVI - Leta gospodnjeg 1976.

Pesma je posvećena mojoj generaciji, rođenoj 1976. godine po kineskom horoskopu.

„Jedanaest meseci leteo je zmaj“ - godine 1976. godina Zmaja počela je 31. januara i trajala je sve do 17. februara 1977.

„po sedmi put u najgorem veku“ - godine Zmaja u XX veku bile su 1904, 1916, 1928, 1940, 1952, 1964, po sedmi put 1976, zatim 1988. i 2000. kao zadnja godina XX veka.

„Mali broj odabranih od tog mnoštva / rođen je da bi promenio svet, / a onda se vratio u svoje gnezdo“ - po kineskom horoskopu Zmaj je biće koje ne voli gužvu,

već samoću, a u zajednicu bilo kog oblika silazi radi određene misije i, čim je obavi, vraća se u svoje gnezdo.

„Sećaš li se Sonja“ (Beograd 1999.)

„Sećam se Sonja“ (Beograd 1999.)

TRIPTIHON ZA MATURSKI BAL (Beograd 1997.)

SUSRET (Beograd 1998.)

„Na vrhu Ostrovice“ (Vrh Ostrovice, jun 2000.)

Ciklus: PSIHOZE

„U hramu sumanutosti“ (Beograd 1999.)

MOJA GENERACIJA U 1999 (Beograd 1999.)

„Dok oni ispijaju turske kafe“ (Beograd 1999.)

„Starci sa dvadeset i tri“ (Beograd 1999.)

„Šta smo mi“ (Beograd 1999.)

„Treba doživeti ljubav“ (Beograd 1999.)

Ciklus: NEMIRI

„Devojka sa violinom“ (Beograd 1999.)

VEĆE (Beograd 1997.)

„Tama“ (Beograd 1999.)

„Padam“ (Beograd 1999.)

NEMIRI (Beograd 1997.)

„Protestujem ovom pesmom“ (Beograd 1999.)

SPOZNAJA SMRTI (Beograd 1999.)

LABUDOVA PESMA (Novi Sad, 3. avgust 2018.)

Definitivno poslednja pesma koju sam napisao, ako se uopšte može nazvati pesmom, posle 20-tak godina apstinencije od poezije. Nisam zadovoljan. Ali koga je briga.

Ciklus MOJA DRAGA MENI

PJESMA O NJEMU (Negdje u jednom prelijepom gradu, u jednoj susjednoj državi, zapadno od Srbije, 16.02.2013.)

Kada se ova pesma u prozi pročita u akrostihu dobije se moje ime i prezime. Maestralno.

PLAVE OČI (Negdje u jednom prelijepom gradu, u jednoj susjednoj državi, zapadno od Srbije, 18.02.2013.)

ŽIVOT BEZ TEBE (Novi Sad, 15.06.2013.)

Tri odabrane pesme u prozi, uz njeno odobrenje, koje je moja draga napisala meni, od nekoliko napisanih.

Ja sam njoj napisao samo jednu pesmu, punu ljubavi, jer sam odavno prestao da pišem pesme, ali je neću objaviti ovde, pošto u akrostihu sadrži njeno ime i prezime, ne želeći da ga iznosim u javnost. Ne zna ga čak ni policijska stoka, koja je skrivala od ruke zakona neke poznate novosadske separatiste, prevarante i šarlatane, o kojima i o čijim prevarama su pisale dnevne novine i govorile radio stanice, koji su javno pozivali na moje ubistvo, odnosno nisu hteli da ih traže (prijavljeni su na jednoj adresi a žive na drugoj), nego su pretili meni zato što sam ih prijavio, zatim su zloupotrebili broj mog mobilnog telefona, koga sam im dao u svrhu istrage, a ne da me maltretiraju, pozivajući me na njega sa skrivenog broja i rugajući mi se dok sam vršio malu nuždu i puštao vodu u WC školjku kad god su me pozivali (sami procenite ko je koga zajebao), dajući moju adresu jednom od njih, zatim snimajući me ispred vrata od stana, dva puta između dve pretnje, dobacujući mi na ulici, prolazeći pored mene, iz službenog automobila, pokrivajući svoja svinjska lica kapom i vičući mi - "Jovo! Majmune!" - a onda bežeći pre nego što bih ih snimio... itd... itd...

Moja draga doselila se zbog mene i prevelike ljubavi prema meni u Novi Sad iz jedne nama susedne države, bivše republike SFRJ. Nisam siguran da li je zaslužujem, ni nju ni njenu ljubav. Imao sam tu sreću da doživim ovako veliku ljubav, koju doživi tek 1% pripadnika moje životinjske vrste; pa čak i manje. Moja draga govori čak sedam jezika: engleski, španski, nemački, francuski, ita-

lijanski, rumunski i ruski (ovaj poslednji smo jedno vreme zajedno učili). Krasi je natprosečna inteligencija i neprolazna lepota, kao i duhovnost; ovo poslednje je za mene veoma bitno, jer se i ja trudim da budem produhovljen koliko mogu. U osnovi nemam šta da tražim pored glupe žene, niti se uopšte upuštam u bilo kakav odnos sa prosečnom ženskom osobom (recimo onom koja je tetovirana, pirsingovana, koja sluša turbo-folk muziku i prati TV reality-je)...

Ljubav između dvoje ljudi, čije se aure harmonično stapaju, proizvodi vibracije o kojima pesnici pišu pesme, a kompozitori komponuju muziku, i koje mogu izraziti neverovatnu magičnost. Nadam se da ste to doživeli čitajući njenu poeziju. Tvrdim da su ove tri njene ljubavne pesme u prozi bolje od svih mojih pesama... i od svog mog pisanija u ovoj knjizi.

Ponekad se događa da u trenutku kad se muškarac i žena sretnu oboje instinktivno prepoznaju svoje drugo ja, i to u očima onog drugog. Oči se ne zovu bez razloga ogledalo duše. Ovakvih dvoje ljudi u trenutku osete nepobitnu činjenicu da su već bili, jesu, i da će uvek biti jedno; čak i onda kada je moguće da se vekovima opiru svojoj sudbini i pokušavaju da izbegnu jedno drugo.

Ponekad, bez ijedne izgovorene reči, oni znaju da samo jedno kroz drugo mogu stići do jedinstva, i da samo ako su zajedno mogu biti kompletni u svakom pogledu.

Draga moja Zlatokosa, volim te najviše na svetu, nekad i negde, sada i ovde, i sutra, uvek i svugde. Srešćemo se u svakom narednom životu i volećemo se kao što smo se uvek voleli. Ljubim te.

SADRŽAJ

PREDGOVOR.....	5
NEKE KOLEGE O OVOJ KNJIZI.....	8
OBJAŠNJENJE NASLOVNE STRANE.....	11
PRIPOVETKE.....	13
MIHAEL I IZABEL.....	15
FELIKS.....	17
CRVENA MARAMA.....	21
CRNOGORAC U AMERICI.....	23
UŽASNA PRIČA.....	34
MILOJKO I PROFESORKA.....	40
BAKSUZOVA SREĆA.....	41
KOŠMAR.....	42
KAKAV ODVRATAN DAN.....	44
DANAS SAM BIO NEŠTO MNOGO BESAN.....	47
POBEDIO ME JE.....	48
PITER I POŠTENI LOPOVI.....	49
LOŠE DA GORE NE MOŽE BITI.....	51
BAVARSKA RAPSODIJA.....	53
BALKANSKA RAPSODIJA.....	78
POEZIJA.....	89
Ciklus ILUZIJA.....	91
ILUZIJA.....	93
“Ljubavi, ti kratko znaš moje ime...”	95
“Mnogo sam te voleo Sani”.....	96

JA SAM KRIV.....	98
ŠAMAR.....	100
POBUNA.....	101
VREME.....	102
“Pogledaj je...”	104
NE PREDAJEM SE VAMA.....	105
POTRAGA.....	106
 Ciklus EPISTOLAE OBSCURORUM VIRORUM... 107	
 PORUKA SVIM SVETSKIM VLADARIMA.....	109
PORUKA GRAĐANIMA CELOG SVETA.....	110
SONETNI VENAC.....	111
“U potrazi za paklom...”	122
 Ciklus SANJAM.....	123
 NAUMAHIJA.....	125
BEOGRADSKI SONET.....	128
PONOĆ.....	129
NOĆNA MORA.....	131
SANJAM.....	133
JUTRO.....	134
PRIRODA.....	135
ORFEJ U DOMU.....	136
“Dok stojim pored spomenika...”	138
 Ciklus KOLIZIJA.....	139
 ZABLUDA.....	141
KOLIZIJA.....	142
BUDUĆNOST SVETA.....	147

Ciklus VERUJEM.....	149
UTVARA.....	151
VIZIJA.....	152
SIMBOL.....	170
RITUAL.....	171
MOLITVA.....	172
KOSMIČKI SONET.....	174
ŽELIM.....	175
 Ciklus LJUBAVI.....	 177
STRAH OD LJUBAVI.....	179
PRVI POLJUBAC.....	180
“Ona je sedela sama na klupi”.....	181
ODA LJUBAVI.....	182
“Prošli su školski časovi”.....	183
LJUBAVNI KLAVIR.....	184
“Zalazak sunca na ušću dveju reka”.....	185
“Sunčevi zraci beže na zapad”.....	186
“Izvini molim te”.....	187
 Ciklus KAD BIH BIO.....	 189
“Kad bih bio pesma”.....	191
“Kad bih bio san”.....	192
“Kad bih bio kap kiše”.....	193
“Kad bih bio izvor”.....	194
“Kad bih bio reka”.....	195
“Kad bih bio vetar”.....	196
“Kad bih bio most”.....	197

“Kad bih bio svetlost”	198
Ciklus DVADESETI VEK.....	199
1914.....	201
“Svuda su razbacani ratni dnevnici”	202
LJUDSKA KRV.....	203
VREME NAŠE NASUŠNO.....	204
DVADESETI VEK.....	205
“Surfovao sam noćas po Internetu”	208
Ciklus SEĆAM SE.....	209
ANNO DOMINI MCMLXXVI.....	211
“Sećaš li se Sonja”	212
“Sećam se Sonja”	213
TRIPTIHON ZA MATURSKI BAL.....	215
SUSRET.....	218
“Na vrhu Ostrovice”	220
Ciklus PSIHOZE.....	223
“U hramu sumanutosti”	225
MOJA GENERACIJA U 1999.....	226
“Dok oni ispijaju turske kafe”	227
“Starci sa dvadeset i tri”	228
“Šta smo mi”	229
“Treba doživeti ljubav”	230
Ciklus NEMIRI.....	231
“Devojka sa violinom”	233

VEČE.....	234
“Tama”.....	235
“Padam”.....	236
NEMIRI.....	237
“Protestujem ovom pesmom”.....	238
SPOZNAJA SMRTI.....	239
LABUDOVA PESMA.....	240
Ciklus MOJA DRAGA MENI.....	241
PJESMA O NJEMU.....	243
PLAVE OČI.....	244
ŽIVOT BEZ TEBE.....	245
KOMENTARI.....	247
SADRŽAJ.....	262
BELEŠKA O PISCU.....	267

BELEŠKA O PISCU

Jovo Ilukić pao je po ko zna koji put u materijalni svet 20. aprila 1976. godine. U rodnom Arandjelovcu završio je osnovnu, a u Beogradu Građevinsku tehničku školu. Slede neuspešne studije arhitekture, koje prekidaju stalni protesti 90-tih godina prošlog veka i rat na Kosovu.

Od rane mladosti družio se s tabuisanom literaturom. Svoje misli je oduvek pretakao u stihove. I danas piše poeziju.

Objavio je sledeće knjige: “Lađa u boci” (Sfairos, Zemun 2002); “Trostruka zavera” (Sfairos, Zemun 2003); “Ana Marija me je ludo volela” (Književna omladina Srbije, Beograd 2005); “Luciferov apostol” (Književna omladina Srbije, Beograd 2006); knjigu misaone proze “Liber Lucis” (Omega, Beograd 2007); roman “Manuela” (Samizdat, Beograd 2017); i zbirku misaone proze “Status quo” (Samizdat, Beograd 2018).

Jovo Ilukić je urbani momak, ali mnogo voli prirodu, starine, klasičnu muziku i ekstremne sportove kao što je alpinizam. Bavi se i slikanjem psihotičnih kompozicija u stilu Pitera Brojgela i Vilijama Blejka.

Po njegovom prvom romanu reditelj Miloš Radović napisao je scenario i snimio film “Pad u raj”.

“Kolizija” je njegova osma knjiga.

JOVO ILUKIĆ
KOLIZIJA

Izdavač

Autor

<https://www.jovoilukic.webs.com>

<https://www.facebook.com/Jovo.Ilukich.33>

Urednik

Renata Lovrenčić

Crtež na naslovnoj strani

Jovo Ilukić

Dizajn korica

Filip Tanović i Jovo Ilukić

Kompjuterska obrada teksta

Jovo Ilukić

Tiraž

500 primeraka

Štampa

“Horus” Beograd

Beograd 2018.

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41-32

821.163.41-1

ИЛУКИЋ, Јово, 1976-

Kolizija / Jovo Ilukić. - Beograd :
J. Ilukić, 2018 (Beograd : Horus). - 267 str. ; 21 cm

Tiraž 500. - Komentari: str. 247-261. - Beleška o piscu:
str. 267.

ISBN 978-86-910481-3-6

COBISS.SR-ID 267595020